

***STRATEGIA ROZWOJU
GMINY ODRZYWÓŁ
NA LATA 2022-2030***

Spis treści

WPROWADZENIE	2
1. ANALIZA DEFINIOWANEGO OBSZARU, WNIOSKI	4
1.1. Położenie geograficzne i podział administracyjny	4
1.2. Struktura demograficzna	6
1.3. Kapitał społeczny, sport, kultura, edukacja	9
1.4. Polityka społeczna, opieka zdrowotna i bezpieczeństwo publiczne	16
1.5. Gospodarka, rynek pracy	19
1.6. Klimat, rolnictwo	26
1.7. Turystyka, dziedzictwo przyrodnicze i kulturowe	28
1.8. Infrastruktura techniczna	30
2. ANALIZA SWOT	33
3. WIZJA, MISJA, CELE STRATEGICZNE	37
4. PROJEKTY STRATEGICZNE, WYKAZ PLANOWANYCH INWESTYCJI	43
5. OBSZARY FUNKCJONALNE I OBSZARY STRATEGICZNEJ INTERWENCJI	50
5.1. Strefy funkcjonalne w gminie	50
5.2. Obszary strategicznej interwencji kluczowe dla gminy	56
6. ZGODNOŚĆ Z DOKUMENTAMI WYŻSZEGO RZĘDU	60
7. ŹRÓDŁA FINANSOWANIA INWESTYCJI	62
8. SYSTEM REALIZACJI STRATEGII	69
SPIS ILUSTRACJI	73
SPIS TABEL	74
ZAŁĄCZNIKI	76
Załącznik nr 1: Analiza ankiet dot. stanu istniejącego oraz perspektyw rozwoju Gminy Odrzywół .	77
Załącznik nr 2: Karta projektu	83

WPROWADZENIE

Strategia rozwoju jest dokumentem określającym plan osiągnięcia długofalowych celów w kontekście przejścia ze stanu istniejącego do pożądanego, wyrażonego w wizji rozwoju. To opracowanie zakładające partycypację społeczną przygotowywany przez samorząd gminny, określający priorytety i cele rozwoju społeczno-gospodarczego danego obszaru.

Strategia Rozwoju Gminy Odrzywół na lata 2022-2030 składa się z:

- diagnozy strategicznej jako punktu wyjścia do konstruowania wniosków i kierunków działań, analizy potencjału społeczno-gospodarczego Gminy Odrzywół, uwzględniającej także uwarunkowania przestrzenne analizowanego obszaru;
- części strategicznej, w tym wizji i misji, celów strategicznych i operacyjnych oraz kierunków działań strategicznych i oczekiwanych rezultatów ich realizacji z uwzględnieniem działań, które pozwolą osiągnąć zakładane długookresowe cele strategiczne.

Strategia definiuje wizję, misję oraz cele strategiczne i szczegółowe, przewidziane do realizacji we wskazanym okresie jej obowiązywania, wraz ze wskaźnikami ich osiągnięcia. Dokument wskazuje także kierunki i działania priorytetowe, które należy podjąć, aby osiągnąć wyznaczone cele. W ramach działań przedstawiono konkretne zadania, a po przeprowadzeniu hierarchizacji planowanych przedsięwzięć wskazano konkretne i uszczegółowione projekty strategiczne, ze wskazaniem priorytetowości, ram czasowych oraz źródeł ich finansowania. Dokument uwzględnia zagadnienia obligatoryjne, zdefiniowane nowelizacją przepisów dot. modelu struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy, ustaleń i rekomendacji w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w gminie jak również wskazania obszarów strategicznej interwencji.

Perspektywa obowiązywania *Strategii Rozwoju Gminy Odrzywół* jest skorelowana z nową perspektywą finansową Unii Europejskiej 2021-2027 oraz z zasadą n+3 i możliwością realizacji projektów inwestycyjnych, które przyczynią się do osiągnięcia zawartych w niej celów operacyjnych i tym samym celów strategicznych. Należy zaznaczyć, że dokument jest ma charakter otwarty i w przypadku zmian uwarunkowań zewnętrznych jak i wewnętrznych, społecznych czy gospodarczych, powinien zostać zaktualizowany.

Istotnym elementem tworzenia *Strategii Rozwoju Gminy Odrzywół* miały działania partycypacyjne i udział interesariuszy w pracach nad dokumentem. Prace nad dokumentem bazowały na wykorzystaniu szeregu wzajemnie uzupełniających się metod prac analitycznych i partycypacyjnych tj.:

- analiza danych zastanych (w tym analiza trendów / tendencji społeczno-gospodarczych i przestrzennych zachodzących w gminie i jej otoczeniu w ostatnich latach wraz z określeniem konsekwencji i wyzwań rozwojowych),
- badania ankietowe wśród mieszkańców,
- analizy strategiczne,
- spotkania warsztatowe przedstawicieli Urzędu Gminy Odrzywół oraz Rady Gminy,
- spotkania informacyjne, warsztatowe i konsultacyjne ze społecznością lokalną.

Podstawą zdefiniowania założeń *Strategii rozwoju Gminy Odrzywół* była diagnoza sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej Gminy Odrzywół która zawiera porównawczą analizę społeczno-gospodarczą i przestrzenno-środowiskową gminy. Głównymi źródłami informacji w obrębie diagnozy wskazanego obszaru były:

- dane Głównego Urzędu Statystycznego,
- informacje uzyskane od pracowników samorządu gminy i jednostek mu podległych,
- materiały dostępne na oficjalnych stronach internetowych instytucji rządowych i samorządowych,
- informacje publikowane na serwisach Związku Miast Polskich (Monitor Rozwoju Lokalnego, System Analiz Samorządowych),
- wnioski ze spotkań konsultacyjnych i badań ankietowych,
- lokalne, regionalne i ponadregionalne dokumenty strategiczne.

Strategia Rozwoju Gminy Odrzywół na lata 2022-2030 została przygotowana zgodnie z art. 10e ust. 3 ustawy z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym (Dz.U. z 2022 r. poz. 559, 583, 1005, 1079) z uwzględnieniem wniosków z przeprowadzonych konsultacji społecznych (spotkań, badań ankietowych). Po przygotowaniu dokumentu Strategii, poddano go konsultacjom społecznym i przedłożono Zarządowi Województwa Mazowieckiego w celu wydania opinii dotyczącej sposobu uwzględnienia ustaleń i rekomendacji w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w województwie określonych w strategii. Po pozytywnym zaopiniowaniu przez Zarząd Województwa, przeprowadzono ewaluację trafności, przewidywanej skuteczności i efektywności realizacji Strategii.

1. ANALIZA DEFINIOWANEGO OBSZARU, WNIOSKI

Celem analizy diagnozowanego obszaru było zdefiniowanie cech, zasobów, potencjałów, problemów Gminy Odrzywół i jej otoczenia dla potrzeb planowania długofalowej polityki rozwoju. Proces diagnozy obejmował zbiór i porównanie analiz statystycznych, badanie społeczne, jak również spotkanie warsztatowe i strategiczne.

Diagnoza została przedstawiona w ujęciu dynamicznym uwzględniając dane i informacje zakładające perspektywę wstecz sięgającą 2010 roku. Dane dla Gminy Odrzywół zestawiono z ogólnokrajowymi trendami i wskaźnikami charakterystycznymi dla powiatu przysuskiego korzystając ze statystyk statystyki publicznych i właściwych opracowań analitycznych w tym przede wszystkim materiały i dane Głównego Urzędu Statystycznego, zgromadzone w ramach Banku Danych Lokalnych GUS.

Uzupełnieniem diagnozy jest badanie sondażowe przeprowadzone w okresie kwiecień-maj 2022 r. wśród mieszkańców Gminy Odrzywół, dotyczące warunków życia i jakości usług publicznych. Priorytetem badania ankietowego było zgromadzenie materiałów poglądowych w celu jak najrzetelniejszej obecności stanu gminy, wsparcia procesu planowania nowych celów i zadań na kolejne lata adekwatnych do realnych potrzeb.

W strategii została umieszczona zarówno analiza obszaru jak i synteza wniosków z diagnozy, które posłużyły jako punkt wyjściowy zdefiniowania decyzji dotyczących wizji rozwoju, celów i kierunków działań strategii.

1.1. Położenie geograficzne i podział administracyjny

Gmina Odrzywół to gmina wiejska usytuowana jest w południowo-zachodniej części województwa mazowieckiego, w północnej części powiatu przysuskiego. Powierzchnia gminy zgodnie z danymi Głównego Urzędu Statystycznego na dzień 26.01.2022 r. wynosi 99 km² (9 913 ha), co stanowi około 10,20% powierzchni całego powiatu przysuskiego. Siedzibą gminy jest miejscowość Odrzywół znajdująca się w odległości 45 km na zachód od Radomia, 21 km na północ od Przysuchy i 92 km na południe od Warszawy. Naturalną północną granicę Gminy Odrzywół z gminą Nowe Miasto stanowi rzeka Pilica. Przez teren gminy przepływa mała rzeczka Korczanka, zbiegająca się z Drzewiczką w Odrzywole. Od strony zachodniej do terenu gminy przylegają rozległe tereny leśne – Lasy Spalskie i Opoczyńskie.

Przez gminę przebiegają: droga krajowa 48 relacji Tomaszów Mazowiecki - Inowódz - Klwów - Potworów - Białobrzegi - Głowaczów - Kozienice - Nowe Słowiki - Sieciechów - Opactwo - Dęblin - Moszczanka – Kock oraz droga wojewódzka 728 relacji Grójec - Nowe Miasto nad Pilicą - Końskie - Łopuszno – Jędrzejów.

Gmina Odrzywół graniczy z:

- od południa z gminą Rusinów (także należącą do powiatu przysuskiego) i gminą Drzewica w powiecie opoczyńskim (woj. łódzkie),
- od północy z gminą Nowe Miasto nad Pilicą w powiecie grójeckim,
- od wschodu z gminą Klwów (powiat przysuski),
- od zachodu z gminą Poświętne w powiecie opoczyńskim (woj. łódzkie).

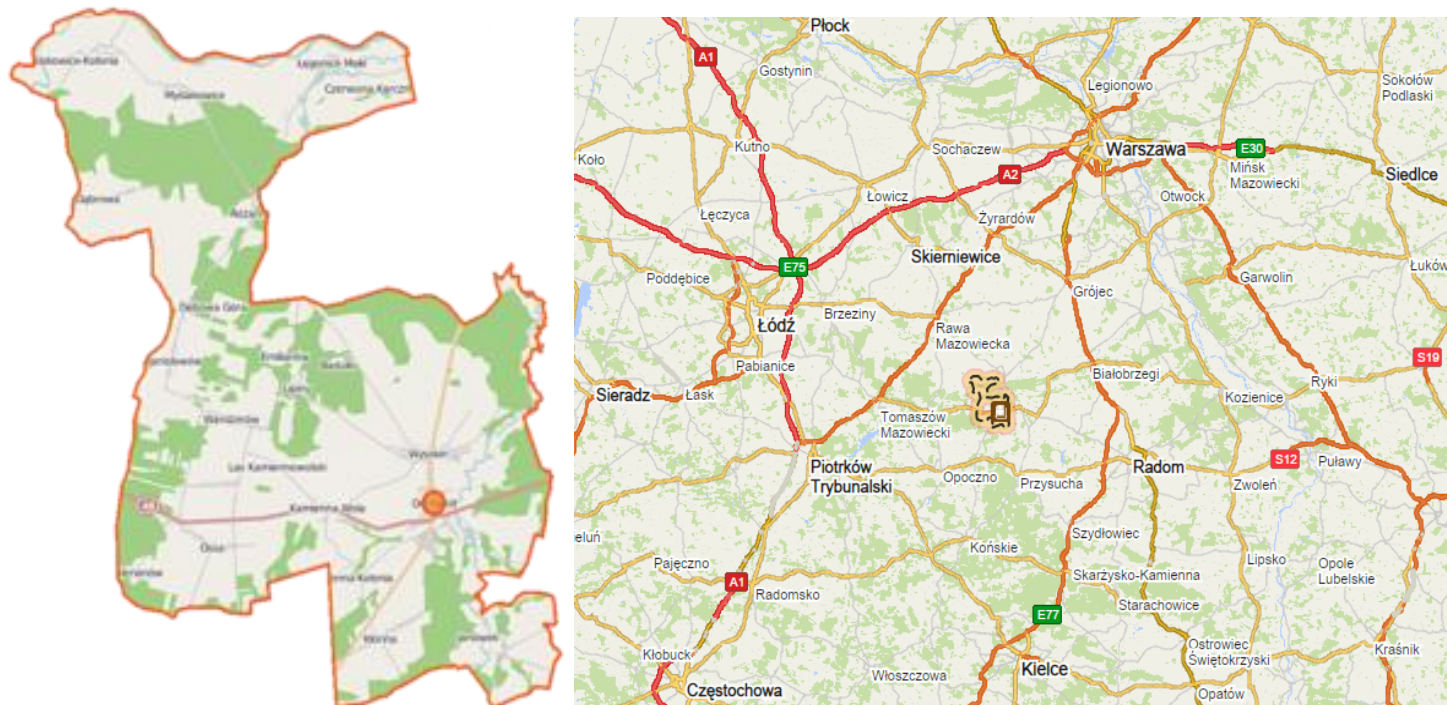

Wizualizację lokalizacji gminy w skali kraju i województwa przedstawiają poniższe mapy.

Ilustracja 1: Gmina Odrzywół – lokalizacja i granice gminy, źródło:

[https://pl.m.wikipedia.org/wiki/Plik:Odrzyw%C3%B3%C5%82_\(gmina\)_location_map.png](https://pl.m.wikipedia.org/wiki/Plik:Odrzyw%C3%B3%C5%82_(gmina)_location_map.png)

<https://mapa.targeo.pl/odrzywol,715235/gmina>

Strukturę terytorialną gminy stanowi 24 miejscowości tworzących 16 sołectw.

Tabela 1: Wykaz sołectw i miejscowości na terenie Gminy Odrzywół

Lp.	Nazwa	Status
1.	Ceteń	sołectwo
2.	Dąbrowa	sołectwo
3.	Kamienna Wola	sołectwo
4.	Las Kamiennowolski	przysiółek w sołectwie Kamienna Wola
5.	Kłonna	sołectwo
6.	Kłonna-Kolonia	wieś w sołectwie Kłonna
7.	Janówek	przysiółek w sołectwie Kłonna
8.	Kolonia-Ossa	sołectwo
9.	Wandzinów	sołectwo
10.	Dębowa Góra	wieś w sołectwie Wandzinów
11.	Lipiny	sołectwo
12.	Emilianów	wieś w sołectwie Lipiny
13.	Badulki	wieś w sołectwie Lipiny
14.	Łęgonice Małe	sołectwo
15.	Wielkopole	przysiółek w sołectwie Łęgonice Małe

16.	Myślakowice	sołectwo
17.	Myślakowice-Kolonie	sołectwo
18.	Ossa	sołectwo
19.	Walerianów	wieś w sołectwie Ossa
20.	Różanna	sołectwo
21.	Stanisławów	sołectwo
22.	Wysokin	sołectwo
23.	Jelonek	sołectwo
24.	Odrzywół	sołectwo

Tabela 2: Położenie geograficzne – uwarunkowania i wyzwania

Uwarunkowania	Wyzwania
Korzystne położenie komunikacyjne: przez Gminę Odrzywół przebiegają: droga krajowa 48 relacji Tomaszów Mazowiecki - Inowódz - Kłwów - Potworów - Białobrzegi - Głowaczów - Kozienice - Nowe Słowiki - Sieciechów - Opactwo - Dęblin - Moszczanka – Kock i droga wojewódzka 728 relacji Grójec - Nowe Miasto nad Pilicą - Końskie - Łopuszno – Jędrzejów.	Podniesienie poziomu bezpieczeństwa użytkowników ruchu dróg lokalnych poprzez modernizację nawierzchni ciągów komunikacyjnych.
Dobre uwarunkowania lokalizacyjne, komunikacyjne, przyrodnicze, kulturowe dla rozwoju w obszarze rekreacji i wypoczynku.	Rozwój infrastruktury przeznaczonej dla pieszych i rowerzystów i infrastruktury około drogowej tu w szczególności potrzeba wymiany oświetlenia ulicznego na energooszczędne. Zwiększenie dostępności do oferty komunikacji publicznej.

1.2. Struktura demograficzna

Struktura demograficzna i trendy demograficzne stanowią jeden z podstawowych czynników, determinujących rozwój miast i gmin.

Zgodnie z danymi wewnętrznymi Gminy Odrzywół na dzień 31.12.2021 gmina zamieszkiwana była przez 3 784 mieszkańców. Poniższa tabela prezentuje strukturę demograficzną w 2021 roku z uwzględnieniem kryterium płci i wieku mieszkańców.

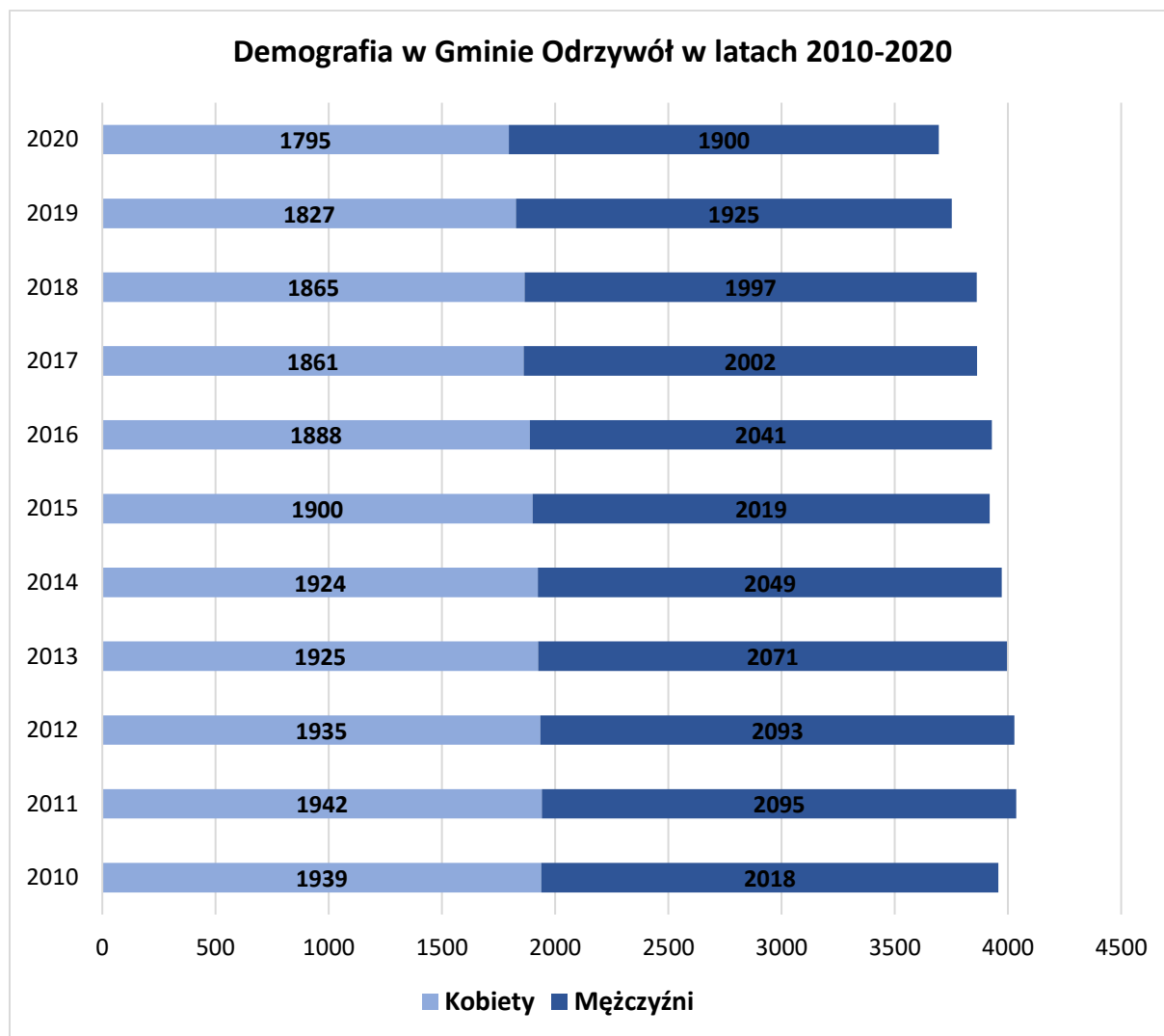
Tabela 3: Struktura demograficzna z podziałem na płeć i wiek mieszkańców w Gminie Odrzywół w 2021, źródło: dane demograficzne Urzędu Gminy w Odrzycu

Kobiety			Mężczyźni			Dzieci				
Wiek	Liczba kobiet		Wiek	Liczba mężczyzn		Wiek	Dziewczynki		Chłopcy	
	meldunek stały	meldunek czasowy		meldunek stały	meldunek czasowy		meldunek stały	meldunek czasowy	meldunek stały	meldunek czasowy
18-30	326	34	18-30	355	48	0-3	55	0	41	0
31-50	433	10	31-50	585	9	4-10	109	0	107	0
51-70	455	3	51-70	507	6	11-14	57	2	69	0
70 +	313	0	70 +	176	0	15-17	53	32	50	53
Razem: 3784 mieszkańców										

W latach 2010-2020 liczba mieszkańców zmalała o 13%. Średni wiek mieszkańców wynosi 42 lata i jest porównywalny do średniego wieku mieszkańców województwa mazowieckiego oraz porównywalny do średniego wieku mieszkańców całej Polski.

Ilustracja 2: Demografia w Gminie Odrzywół w latach 2010-2020, oprac. własne na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego

Tabela 4: Gęstość zaludnienia na 1 km² w Gminie Odrzywół, oprac. własne na podstawie danych z GUS oraz Urzędu Gminy w Odrzywole

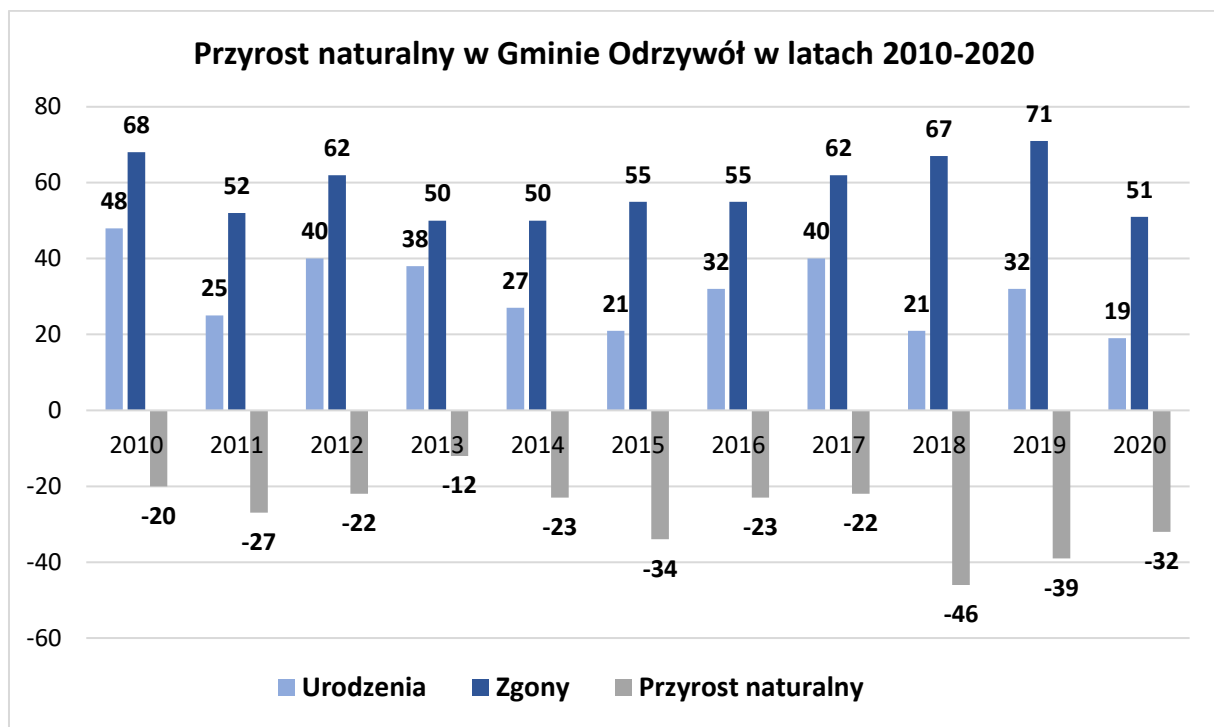
Rok	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Gęstość zaludnienia na 1 km ²	40	40	39	39	38	37

Zgodnie z danymi statystycznymi Gminy Odrzywół, w 2021 roku gmina odnotowała ujemny przyrost naturalny wynoszący na dzień 31.12.2021 r. - 28. W 2021 roku urodziło się 33 dzieci. Pod koniec 2021 roku odnotowano 61 zgonów.

Współczynnik dynamiki demograficznej, czyli stosunek liczby urodzeń żywych do liczby zgonów w latach 2010-2020 wynosił -32 i jest znacznie mniejszy od średniej dla województwa oraz znacznie mniejszy od współczynnika dynamiki demograficznej dla całego kraju. Na 1000 ludności Gminy Odrzywół przypada 13.7 zgonów. Jest to znacznie więcej od wartości średniej dla województwa mazowieckiego oraz znacznie więcej od wartości średniej dla kraju.

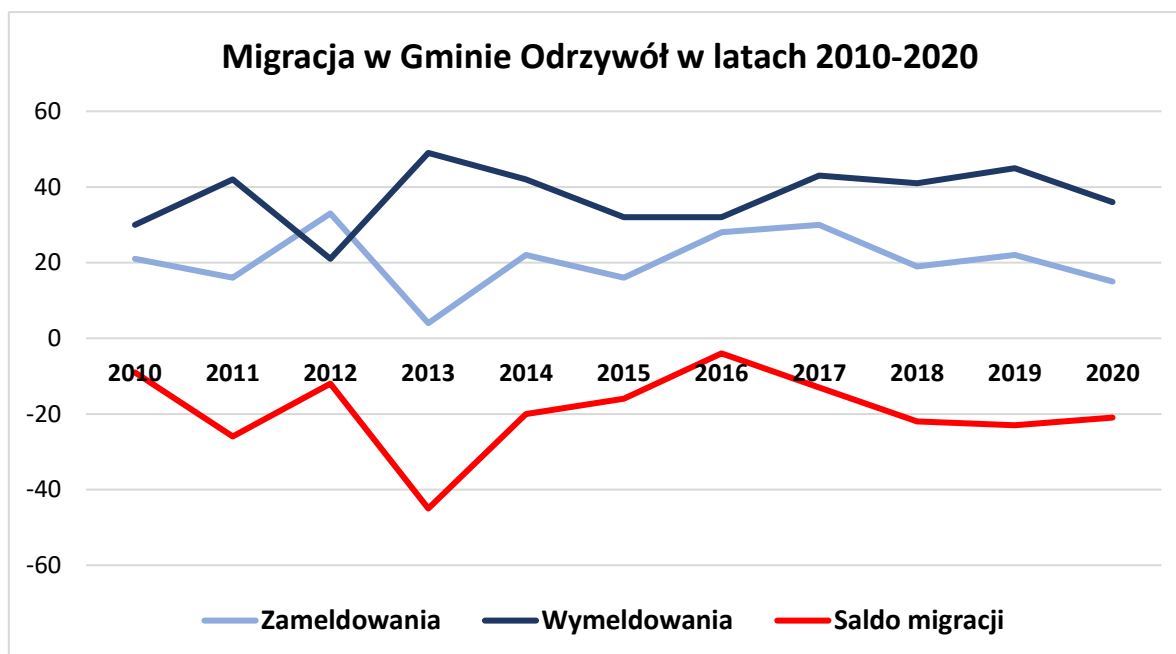
Ilustracja 3: Przyrost naturalny w Gminie Odrzywół w latach 2010-2020, oprac. własne na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego

W 2021 roku, zgodnie z danymi ewidencyjnymi Gminy Odrzywół, zarejestrowano 0 zameldowań oraz 4 wymeldowania, w wyniku czego saldo migracji dla gminy wynosiło -4.

Ilustracja 4: Migracja w Gminie Odrzywół w latach 2010-2020, oprac. własne na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego

Tabela 5: Demografia – uwarunkowania i wyzwania

Uwarunkowania	Wyzwania
<p>Powolny spadek liczby mieszkańców gminy (na terenie Gminy Odrzywół liczba mieszkańców sukcesywnie maleje (w latach 2010-2020 liczba mieszkańców zmalała o 13%).</p> <p>Niekorzystna struktura demograficzna z wyraźnym wzrostem liczebności grupy osób w wieku poprodukcyjnym.</p> <p>Brak zmiany funkcji obszaru jako terenu o intensywniej zabudowie mieszkaniowej i stanowiącą konsekwencję tego zjawiska gwałtowną zmianą charakteru lokalnej tkanki społecznej, typowe dla gmin podmiejskich bardzo szybko przekształcających się w „sypialnie” dużych miast.</p>	<p>Realizacja działań przyczyniających się do wstrzymania lub spowolnienia negatywnych trendów demograficznych (np. poprawa dostępu do usług publicznych, wzrost jakości życia mieszkańców, etc.).</p> <p>Wzrost pozytywnego wizerunku gminy, atrakcyjnego dla potencjalnych nowych osadników.</p> <p>Dostosowanie usług publicznych do zmieniającej się struktury demograficznej i potrzeb społeczności lokalnej, a tym samym poprawa jakości życia mieszkańców.</p> <p>Polityka, uwzględniająca potrzeby grup wiekowych o rosnącym udziale w strukturze demograficznej.</p> <p>Wzrost więzi i poczucia przynależności do miejsca zamieszkania – integracja społeczności lokalnej.</p>

1.3. Kapitał społeczny, sport, kultura, edukacja

Na terenie gminy odnotowano działalność następujących organizacji pozarządowych, które przejawiały działalność kulturalno – oświatową w dziedzinie tradycji i kultury ludowej oraz w zakresie sportu:

- Stowarzyszenie Kulturalno-Oświatowe Ziemi Odrzywolskiej z siedzibą w 26-425 Odrzywół, ul. Warszawska 53 – celem stowarzyszenia jest rozwój kulturalno-oświatowy i ekonomiczny Gminy Odrzywół oraz pielęgnowanie tożsamości i tradycji historycznych;
- Stowarzyszenie "Blask" z siedzibą w 26-425 Odrzywół, ul. Tomaszowska 31 – celem stowarzyszenia jest propagowanie odbudowy więzi w społeczeństwie, opartych na współistnieniu, współpracy i partnerstwie we wszystkich dziedzinach życia i tworzenie sprzyjających warunków, dzięki którym wszyscy chętni będą mogli uczestniczyć w życiu społecznym w jak najszerszym zakresie;
- Koło Gospodyń Wiejskich w Kamiennej Woli z siedzibą w 26-425 Odrzywół, Kamienna Wola 15
- Koło Gospodyń Wiejskich w Kłonnie z siedzibą w 26-425 Odrzywół, Kłonna 78
- Stowarzyszenie Wiejskie Wysokina i Cetnia z siedzibą w 26-425 Odrzywół, Wysokin, ul. H. Spoczyńskiej 32
- Koło Gospodyń Wiejskich Lipin i Emilianowa z siedzibą w 26-425 Odrzywół, Emilianów 13
- Koło Gospodyń Wiejskich w Kolonii Ossie z siedzibą w 26-425 Odrzywół, Kolonia Ossa 40A
- Stowarzyszenie Wiejskie Kolonii Ossy z siedzibą w 26-425 Odrzywół, Kolonia Ossa 20

Celem działalności wyżej wymienionych Kół Gospodyń Wiejskich i Stowarzyszeń Wiejskich jest prowadzenie działalności kulturalnej polegającej na zachowaniu oraz rozwoju i wykorzystaniu lokalnego potencjału rozwojowego w zakresie szeroko rozumianej kultury oraz działalność oświatowa zwłaszcza w zakresie inicjowania, wspierania i pomocy w przedsięwzięciach edukacyjnych i kulturalnych w szczególności na rzecz dzieci i młodzieży oraz szeroko pojęta działalność oświatowa w zakresie wyrównywania szans edukacyjnych dzieci i młodzieży poprzez zagospodarowanie im czasu wolnego, aktywizacja i integracja ludności wiejskiej

- Fundacja Szkół Lipińskich im. Heleny Spoczyńskiej w Lipinach zarejestrowana pod nr KRS 0000412583 - adres Lipiny 40, 26-425 Odrzywół;
- OSP Kłonna, OSP Wysokin, OSP Odrzywół – celem ochotniczych straży pożarnych jest:
  - prowadzenie działalności mającej na celu zapobieganie pożarom oraz współdziałanie w tym zakresie z Państwową Strażą Pożarną, organami samorządowymi i innymi podmiotami,
  - udział w akcjach ratowniczych przeprowadzanych w czasie pożarów, zagrożeń ekologicznych związanych z ochroną środowiska oraz innych klęsk i zdarzeń,
  - informowanie ludności o istniejących zagrożeniach pożarowych i ekologicznych oraz sposobach ochrony przed nimi,
  - upowszechnianie, w szczególności wśród członków, kultury fizycznej i sportu oraz prowadzenie działalności kulturalnej i oświatowej,
  - wykonywanie innych zadań wynikających z przepisów o ochronie przeciwpożarowej oraz statutu,
  - działanie na rzecz ochrony środowiska,
  - wspomaganie rozwoju społeczności lokalnych na terenie swojego działania,

- wykonywanie innych dodatkowych celów i zadań określonych indywidualnie przez poszczególne jednostki OSP.

Tabela 6: Podmioty realizujące zadania z zakresu wychowania sportowego na terenie Gminy Odrzywół

Nazwa	Liczba użytkowników	Opis działalności
UKS Blask Odrzywół	41	Uczniowski Klub Sportowy Blask Odrzywół. Rok założenia: 2013.
Klub Sportowy Wysokin	28	Klub Sportowy Rok założenia: 2017 Obecnie występuje w Radomskiej klasie B.
Stowarzyszenie Sportowe „BLASK” Odrzywół	56	Stowarzyszenie Sportowe Blask Odrzywół Rok założenia 2018 Obecnie uczestniczy w rozgrywkach organizowanych przez Radomski Okręgowy Związek Piłki Nożnej w klasie A

Boiska i obiekty sportowe:

- boisko z zapleczem w Odrzywole,
- boisko „Orlik” w Lipinach,
- boisko wielofunkcyjne przy PSP w Odrzywole,
- boisko wielofunkcyjne w Kłonnie,
- boisko wielofunkcyjne w Ossie,
- boisko wielofunkcyjne w Ceteniu,
- boisko wielofunkcyjne w Myślakowicach,
- mini boiska w Kamiennej Woli, Dąbrowie, Stanisławowie i Odrzywole - osiedle domków jednorodzinnych.

Strefy aktywności i place zabaw:

- Otwarta Strefa Aktywności w Odrzywole i Kłonnie
- place zabaw o sztucznej nawierzchni szt. 3 - Odrzywół, Wysokin, Myślakowice
- pozostałe place zabaw szt. 6 - Ceteń, Ossa, Stanisławów, Kamienna Wola, Kłonna 2 place, Odrzywół-Osiedle przy ul. Opoczyńskiej, Odrzywół 3 place koło Przedszkola – 1 dla dzieci w wieku do 3 lat, 1 dla dzieci z oddziałów przedszkolnych, 1 dla dzieci starszych i młodzieży, Kolonia Ossa, Lipiny, Dąbrowa
- 12.4. Siłownia napowietrzna w: Odrzywole, Ossie, Wysokinie, Cetniu, Kamiennej Woli i Kolonii Ossa.

Tabela 7: Podmioty kulturalne na terenie Gminy Odrzywół

Nazwa	Liczba użytkowników	Opis działalności
Gminna Biblioteka Publiczna w Odrzywole	2 pracowników, 238 czytelników	<p>Gminna Biblioteka Publiczna w Odrzywole została założona w 1948 roku na mocy Dekretu o bibliotekach i opiece nad zbiorami bibliotecznymi z 17.04.1946 roku.</p> <p>Od 2001 r. biblioteka znajduje się w budynku Urzędu Gminy.</p> <p>Biblioteka gromadzi książki, czasopisma oraz dokumenty życia społecznego dotyczące naszej regionu. Stan księgozbioru na koniec 2011 r. wyniósł 12.727 woluminów i stale jest uzupełniany przez zakup nowości wydawniczych.</p> <p>W ramach upowszechniania czytelnictwa biblioteka organizuje spotkania autorskie, konkursy czytelnicze i konkursy plastyczne. Codziennością biblioteki są wystawki wskazujące na ważne rocznice literackie, historyczne i regionalne. Swoje zadania biblioteka wypełnia także poprzez organizowanie zajęć z przysposobienia czytelniczego. Są to zajęcia z czytelnikami indywidualnymi, a także lekcje o określonej tematyce organizowane dla poszczególnych klas szkoły podstawowej i gimnazjum publicznego.</p>

Na terenie Gminy Odrzywół działają pozarządowe organizacje, których głównym zadaniem jest zaspokajanie kulturalnych potrzeb mieszkańców oraz kreowanie kulturowej tożsamości tego regionu. Szersze informacje na temat ww. zawarto w podrozdziale pn. „Działalność organizacji pozarządowych” przedmiotowego opracowania.

Do zadań gminy należy zapewnienie warunków działania szkół i przedszkoli, wykonywanie remontów obiektów szkolnych, wyposażenie placówek oświatowych w niezbędny sprzęt, pomoce dydaktyczne, które pozwolą realizować programy nauczania, przeprowadzanie egzaminów i konkursów.

Na terenie Gminy Odrzywół obecnie funkcjonuje tylko jedna szkoła podstawowa wraz z oddziałami przedszkolnymi, dla której gmina jest organem prowadzącym.

Tabela 8: Placówki edukacyjne w Gminie Odrzywół

Nazwa	Liczba użytkowników stan na dzień 05.04.2022	Opis placówki
Zespół Szkół im. Dr Heleny Spoczyńskiej w Lipinach: Liceum Kadetów Rzeczypospolitej Polskiej	50 pracowników, 176 uczniów	<p>Cechy placówki:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Małe grupy klasowe i przedmiotowe Brak stopni na wielu przedmiotach 2. Zajęcia psychologiczne 3. Wykształcenie profilowane (w tym klasy wojskowe) oraz ogólne daje uczniom wiele możliwości osobistego rozwoju, zgodnie z ich zainteresowaniami i przyszłym wyborem kierunku studiów. 4. Rozszerzenia pozwalają na przygotowanie się do wybranych studiów w niewielkich grupach o wysokim poziomie, w których ważną metodą pracy jest rozmowa i wymiana doświadczeń. 5. Spółdzielnia uczniowska to samodzielna organizacja uczniowska, nad którą czuwa opiekun wybrany z grona nauczycielskiego. Celem spółdzielni uczniowskiej jest kształtowanie umiejętności zespołowego działania i gospodarowania w warunkach wolnorynkowych. Każdego dnia można się tu nauczyć co jest gwoździem biznesu, co zamawiać, jak bilansować działalność i czy da się w szkolnej kawiarence uzyskać dochód. 6. Budynek i wyposażenie – w szkole znajdują się: sale lekcyjne, internaty szkolne, stołówka, sala gimnastyczna, szafki uczniowskie, schludne szatnie wuefowe i nie mniej schludne toalety, bibliotek z najnowszymi hitami młodzieżowego czytelnictwa oraz urokliwy zielony kącik relaksu i odpoczynku przed budynkiem szkoły, a także wewnętrzny dziedziniec (patio), służący tym samym celom. Są też siłownie, boiska inne niż tylko do piłki nożnej, tor przeszkód, padok dla koni, sala z pianinem, trzy kuchnie z wyposażeniem. Placówka dysponuje również: strzelnicą, stajnią z własnymi końmi, siłownią zewnętrzną, boiskiem „Orlik” oraz kawiarenką uczniowską.
Publiczna Szkoła Podstawowa im. Jana Pawła II w Odrzywole	50 pracowników	Szkoła realizuje cele i zadania określone w ustawie „Prawo oświatowe”, ustawie o

	224 uczniowie szkoły podstawowej 83 wychowankowie przedszkola	<p>systemie oświaty, ustawie Karta Nauczyciela, Konwencji Praw Dziecka, obowiązujące przepisy prawa około oświatowego oraz program wychowawczo-profilaktyczny szkoły, a w szczególności zapewnia uczniom:</p> <ul style="list-style-type: none"> - poznawanie wymaganych pojęć i zdobywanie rzetelnej wiedzy na poziomie umożliwiającym co najmniej kontynuację nauki na następnym etapie kształcenia; - przekazywanie wiadomości przedmiotowych w sposób integralny, prowadzący do lepszego rozumienia świata, ludzi i siebie; - rozwijanie sprawności umysłowych oraz osobistych zainteresowań, - znalezienie w szkole środowiska wychowawczego sprzyjającego wszechstronnemu rozwojowi; - sprawuje opiekę nad uczniami z uwzględnieniem zasad bezpieczeństwa oraz promocji i ochrony zdrowia; - udziela pomocy psychologicznej i pedagogicznej. <p>Budynek Publicznej Szkoły Podstawowej w Odrzywole: pow. 999 m² zabudowy. Hala Sportowa: pow. 1 156 m² zabudowy. Budynek Przedszkola (Maluch, zaplecze sportowe, GOPS): pow. 576 m² zabudowy.</p>
Młodzieżowy Ośrodek Wychowawczy im. Ks. Jana Ziei w Kolonii Ossa	60 pracowników 72 uczniów	<p>Młodzieżowy Ośrodek Wychowawczy w Kolonii Ossa rozpoczął swoją działalność z dniem 1 września 2008 roku wchodząc w skład Zespołu Młodzieżowych Ośrodków Wychowawczych w Rusinowie Koneckim. Jego organem założycielskim jest Starostwo Powiatowe w Przysusze.</p> <p>Uchwałą Rady Powiatu w Przysusze z dnia 30 marca 2011 roku w sprawie rozwiązania Zespołu Młodzieżowych Ośrodków Wychowawczych w Rusinowie Koneckim, od dnia 1 września 2011 roku Młodzieżowy Ośrodek Wychowawczy w Kolonii Ossa jest placówką samodzielną.</p> <p>Ośrodek powstał w budynku dawnej Szkoły Podstawowej w Kolonii Ossa. W 2009 roku nastąpiła rozbudowa placówki, gdzie została oddana do użytku część internatu wraz z</p>

		<p>salą gimnastyczną i pomieszczeniami magazynowymi.</p> <p>Aktualnie w MOW funkcjonuje Szkoła Podstawowa oraz Branżowa Szkoła I Stopnia.</p> <p>17 lutego 2017r. uchwałą Rady Powiatu w Przysusze Ośrodek otrzymał imię Księdza Jana Ziei. Uroczystości związane z nadaniem imienia odbyły się 16 marca 2017 r.</p> <p>Ośrodek jest placówką koedukacyjną, przystosowaną do zapewnienia opieki 96 wychowankom z całej Polski. Wszyscy podopieczni MOW zamieszkują w internacie. Ośrodek zapewnia wychowankom odpowiednie warunki pobytu, nauki i kształtowania własnych potencjalnych zainteresowań. Młodzież pod opieką nauczycieli, wychowawców korzysta z różnych form spędzania czasu w ramach różnorodnych zajęć, imprez organizowanych na terenie Ośrodka typu: zajęcia sportowe, Andrzejki, Mikołajki, spotkanie Wigilijne.</p>
--	--	--

Tabela 9: Uczniowie w PSP im. Jana Pawła II w Odrzywole

Lp.	Rok szkolny	Klasy I-VIII	Oddziały przedszkolne
1.	2017-2018	288	70
2.	2018-2019	240	88
3.	2019-2020	230	73
4.	2020-2021	222	77
5.	2021-2022	224	83

Tabela 10: Wychowankowie i pracownicy Młodzieżowego Ośrodka Wychowawczego im. Ks. Jana Ziei w Kolonii Ossa

Lp.	Rok	Liczba uczniów	Liczba pracowników
1.	2017	75	59
2.	2018	55	60
3.	2019	64	64
4.	2020	70	64
5.	2021	72	60

Tabela 11: Kapitał społeczny – uwarunkowania i wyzwania

Uwarunkowania	Wyzwania
---------------	----------

<p>Głównym ośrodkiem kulturalno-edukacyjnym jest miejscowość Odrzywół, będąca jednocześnie siedzibą gminy.</p> <p>Dane statystyczne wskazują, że liczba dzieci w szkole podstawowej od dwóch lat utrzymuje się na porównywalnym poziomie.</p> <p>Budującym jest fakt, sukcesywnego zwiększania się liczby dzieci w oddziałach przedszkolnych. W kontekście do roku 2020-2021 liczba dzieci w wieku przedszkolnym wzrosła o 13 osób tj. o ponad 7%.</p> <p>Wskaźniki skolaryzacji obrazują, że znaczna część uczniów z obszaru gminy, głównie w wieku ponadpodstawowym, uczy się w jednostkach oświatowych poza jej terenem, co związane jest z bliskością innych ośrodków edukacyjnych.</p> <p>Rozbudowana infrastruktura sportowa, spełniająca potrzeby i oczekiwania mieszkańców gminy.</p>	<p>Zwiększenie dostępu do oferty kulturalnej w tym promocja czytelnictwa.</p> <p>Promocja i dostosowanie do aktualnych potrzeb oferty edukacyjnej oraz utrzymanie infrastruktury edukacyjnej na terenie gminy.</p> <p>Termomodernizacja i rozbudowa budynku przedszkola w Odrzywole i oddziałów przedszkolnych na terenie gminy.</p> <p>Rozwój i kultywowanie kultury ludowej przez organizację imprez – Sobórki nad Drzewiczką, i Sobórki nad Pilicą, Dożynki Gminne, Festiwal Kapel, Zespołów, Śpiewaków ludowych, Kół Gospodyń Wiejskich i Stowarzyszeń.</p> <p>Budowa i modernizacja obiektów kultury i rozrywki (33,3% ankietowanych akcentuje tę kwestię).</p> <p>Powstanie lub adaptacja istniejącego budynku w Odrzywole do funkcji obiektu sportowego z siłowniami wewnętrznymi, dostępem do rehabilitacji i z basenem.</p>
---	--

1.4. Polityka społeczna, opieka zdrowotna i bezpieczeństwo publiczne

Podmiotem świadczącym zadania w zakresie pomocy społecznej na terenie Gminy Odrzywół jest Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej z siedzibą w Odrzywole, ul. Warszawska 64, zatrudniający 5 pracowników. Ośrodek obejmuje swoją działalnością sołectwa wchodzące w skład gminy. GOPS jest jednostką budżetową, finansowaną z budżetu Gminy Odrzywół oraz dotacji celowych na realizację zadań zleconych.

Zadaniem Ośrodka jest niesienie pomocy osobom i rodzinom potrzebującym. Zadania w zakresie pomocy społecznej obejmują w szczególności:

- przyznawanie i wypłacanie przewidzianych Ustawą świadczeń;
- pracę socjalną rozumianą jako działalność zawodową skierowaną na pomoc osobom i rodzinom we wzmocnieniu lub odzyskaniu zdolności do funkcjonowania w społeczeństwie oraz tworzenia warunków sprzyjających temu celowi;
- prowadzenie i rozwój niezbędnej infrastruktury socjalnej;
- analizę i ocenę zjawisk rodzących zapotrzebowanie na świadczenia z pomocy społecznej; rozwijanie nowych form pomocy społecznej i samopomocy w ramach zidentyfikowanych potrzeb.

Ośrodek realizuje zadania zlecone i zadania własne gminy z zakresu pomocy społecznej. Zgodnie z danymi za 2021 rok z pomocy społecznej korzysta 114 osób.

Tabela 12: Liczba osób korzystających z pomocy społecznej z podziałem na kategorie udzielanej pomocy przez GOPS w latach 2020-2021

Kategoria	Rok 2020	Rok 2021
Ubóstwo	29	24
Bezdomność	1	1
Potrzeba ochrony macierzyństwa w tym potrzeba ochrony wielodzietności	18	10
Bezrobocie	18	13
Niepełnosprawność	19	17
Długotrwała lub ciężka choroba	9	6
Bezradność w sprawach opieki wychowawczej i prowadzenia gospodarstwa domowego	9	0
w tym rodziny niepełne	7	0
Rodziny wielodzietne	1	0
Alkoholizm	2	0

Podmiotami wspomagającymi, realizującymi usługi w ramach pomocy społecznej są:

- Środowiskowy Dom Samopomocy w Myślakowicach, Myślakowice 1,
- Dzienny Dom Senior+ w Odrzywole, ul. Tomaszowska 57, zatrudniający 7 pracowników i skupiający 30 uczestników. Do placówki przyjmowane są osoby na podstawie decyzji administracyjnej wydanej przez Kierownika GOPS po uprzednim przeprowadzeniu środowiskowego wywiadu rodzinnego Pracownika Socjalnego GOPS.

Zadania z zakresu ochrony i opieki zdrowotnej na terenie Gminy Odrzywół realizuje Regionalne Centrum Medyczne z siedzibą w Odrzywole, ul. Warszawska 51. Regionalne Centrum Medyczne sp. z o.o. została zarejestrowana w listopadzie 2019 roku. Podmiot zatrudnia 8 pracowników, a z jego usług korzysta około 3000 osób. Podmiot dysponuje:

- Gabinetem medycyny szkolnej,
- Gabinetem Pielęgniarki Środowiskowo-Rodzinnej,
- Poradnią Lekarza POZ,
- Poradnią pediatryczną.

Bezpieczeństwo publiczne to ogół warunków i instytucji chroniących życie, zdrowie, mienie obywateli, ale również ustrój i suwerenność państwa przed zjawiskami groźnymi dla ładu prawnego, a także przed zjawiskami mogącymi zakłócić normalne funkcjonowanie obywateli, godzącymi w ogólnie przyjęte normy postępowania. Jego utrzymanie jest istotne dla zapewnienia stanu optymalnego i sprawnego funkcjonowania społeczeństwa.

Na terenie Gminy Odrzywół znajduje się Posterunek Policji w Odrzywole (stan etatowy na dzień 05.04.2022 r. 10 etatów), obsługujący mieszkańców gminy Odrzywół, Klwów i Potworów. (*Wysokin, Ceterń, Kamienna Wola, Las Kamiennowolski, Kłonna, Kłonna Kolonia, Janówek, Jelonek, Ossa, Kolonia Ossa, Walerianów, Wandzinów, Stanisławów, Dębowa Góra, Różanna, Badulki, Łęgonice Małe, Myślakowice, Myślakowice Kolonia, Dąbrowa, Emilianów, Lipiny i - ten wpis moim zdaniem do usunięcia, bo Posterunek Policji obsługuje 3 gminy*) odpowiadający za zapewnienie właściwego poziomu bezpieczeństwa obywateli, wyeliminowanie negatywnych zjawisk społecznych wpływających na ład i porządek publiczny.

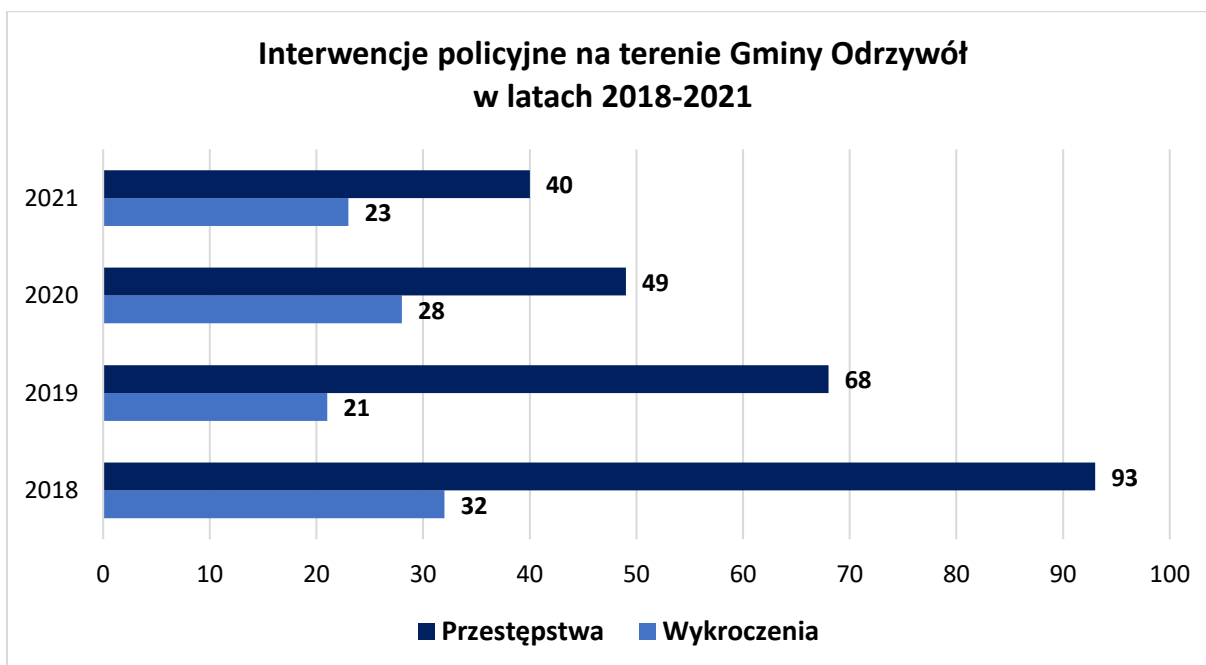

Najwyższy wskaźnik przestępczości w 2021 roku odnotowano w miejscowości Odrzywół (7 wykroczeń i 10 przestępstw w 2021 roku) w Kolonii Ossie (1 wykroczenie i 7 przestępstw), Wysokin (3 wykroczenia i 5 przestępstw), Lipiny (1 wykroczenie i 5 przestępstw). W przypadku przestępstw stwierdzonych na terenie gminy Odrzywół wyraźnie zauważalna jest dysproporcja pomiędzy występowaniem ww. zdarzeń w miejscowości Odrzywół, a pozostałymi miejscowościami.

Tabela 13: Liczba interwencji policyjnych na terenie Gminy Odrzywół w latach 2018-2021, dane na podstawie Raportów rocznych o stanie Gminy Odrzywół

Kategoria zdarzenia	2018	2019	2020	2021
Wykroczenia	32	21	28	23
Przestępstwa	93	68	49	40

Ilustracja 5: Liczba interwencji policyjnych na terenie Gminy Odrzywół w latach 2018-2021, dane na podstawie Raportów rocznych o stanie Gminy Odrzywół

Na terenie Gminy Odrzywół znajdują się trzy jednostki ochotniczych straży pożarnych:

- OSP Odrzywół,
- OSP Wysokin,
- OSP Kłonna.

Jednostka OSP Odrzywół oraz OSP Wysokin należą do Krajowego Systemu Ratownictwa Gaśniczego.

Jednostki OSP na terenie gminy liczą łącznie 76 druhów, którzy widnieją w Systemie SWD-ST KP PSP druhów, z czego czynnych jest 54 druhów. Pozostałych 22 druhów nie posiada aktualnych badań lekarskich, co dyskwalifikuje ich z możliwości udziału w działaniach ratowniczo – gaśniczych.

Tabela 14: Liczba interwencji OSP na terenie Gminy Odrzywół w latach 2019-2021, dane na podstawie Raportów rocznych o stanie Gminy Odrzywół

Kategoria zdarzenia	2019	2020	2021
Pożary	91	25	13
Miejskowe zagrożenia	40	152	55
Fałszywe alarmy	3	4	3

Tabela 15: Polityka społeczna, opieka zdrowotna, bezpieczeństwo: uwarunkowania i wyzwania

Uwarunkowania	Wyzwania
<p>Zwiększające się zapotrzebowanie na opiekę zdrowotną i wsparcie społeczne, w tym na usługi specjalistyczne, związane ze zmianami w strukturze demograficznej.</p> <p>Brak dostępu do nocnej i świątecznej opieki zdrowotnej oraz aptek dla mieszkańców gminy. Dostęp mieszkańców do aptek oraz specjalistycznej opieki medycznej i szpitala zapewniają pobliskie miasta, głównie Radom, Nowe Miasto nad Pilicą, Drzewica i Przysucha.</p> <p>Wzrastające zagrożenie bezrobociem i brak atrakcyjnych miejsc pracy – problem ten akcentuje 69,67% ankietowanych.</p> <p>Analiza wyników badań ankietowych przeprowadzonych wśród mieszkańców Gminy Odrzywół jasno wskazuje, że społeczność lokalna w większości identyfikuje Gminę Odrzywół jako miejsce bezpieczne: 48,48% ankietowanych ocenia bezpieczeństwo publiczne w gminie na poziomie wysokim. W kontekście bezpieczeństwa publicznego należy zauważyć, że sukcesywnie z roku na rok maleje liczba interwencji policyjnych, wykroczeń i przestępstw. W 2021 roku w odniesieniu do roku 2020 nastąpił spadek ogółu zdarzeń o ponad 18%. W 2021 r. jednostki ochrony przeciwpożarowej Gminy Odrzywół uczestniczyły w 71 zdarzeniach. W porównaniu z analogicznym okresem w 2020 r., gdzie interweniowano 181 razy nastąpił spadek o blisko 60%.</p>	<p>Rozbudowa istniejącej infrastruktury opieki zdrowotnej w kontekście powstania poradni specjalistycznych i rehabilitacyjnych (30,3% ankietowanych akcentuje problem niewystarczającego dostępu do usług z zakresu opieki zdrowotnej).</p> <p>Rozbudowa miejsc przeznaczonych dla osób starszych i chorych tj. punkty opieki i rehabilitacji (33,33% ankietowanych akcentuje ten problem).</p> <p>Dodatkowe wsparcie z zakresu pomocy społecznej do osób i rodzin realnie tego potrzebujących.</p> <p>Dbłość o bezpieczeństwo mieszkańców Gminy Odrzywół poprzez stałe wsparcie (doposażenie i podnoszenie kwalifikacji) gminnych podmiotów służących ratowaniu zdrowia i życia w tym OSP.</p>

1.5. Gospodarka, rynek pracy

Gmina Odrzywół ma status gminy wiejskiej. Jednak rozwój przemysłu w takich gałęziach jak przetwórstwo – spożywcze sprawia, że coraz mniej mieszkańców zajmuje się rolnictwem, a sama gmina przekształca się z typowo rolniczej w kierunku bardziej złożonym funkcjonalnie. Wzrasta ranga pozarolniczej działalności gospodarczej i rekreacyjno-wypoczynkowej.

Liczba podmiotów gospodarczych na terenie Gminy Odrzywół w kontekście ostatnich lat sukcesywnie wzrasta. Zgodnie z danymi Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej (<https://aplikacja.ceidg.gov.pl/ceidg/ceidg.public.ui/search.aspx>) stan na dzień 27.06.2022 r. na terenie Gminy Odrzywół funkcjonowało 193 podmioty gospodarcze. Najwyższy wskaźnik przedsiębiorczości występuje w miejscowości Odrzywół 97 podmiotów, co stanowi 50,26% wszystkich podmiotów gospodarczych na terenie gminy.

W gminie zdecydowanie przeważają podmioty gospodarcze należące do sektora prywatnego, jakkolwiek największe obciążenie w wydatkach gminy stanowią podmioty sektora publicznego (oświata, administracja i bezpieczeństwo – razem 56% wydatków). Na terenie gminy nie działają przedsiębiorstwa państwowe, spółki gminne, komunalne ani spółki Skarbu Państwa.

Według danych GUS z rejestru REGON wśród podmiotów posiadających osobowość prawną w Gminie Odrzywół najwięcej jest podmiotów stanowiących spółki cywilne. Analizując rejestr pod kątem liczby zatrudnionych pracowników można stwierdzić, że najwięcej jest mikro-przedsiębiorstw, zatrudniających 0 - 9 pracowników. Pod kątem analizy sektora działalności podmiotów gospodarczych:

- 1,3% podmiotów jako rodzaj działalności deklarowało rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo,
- przemysł i budownictwo zadeklarowało 31,4% podmiotów,
- 67,3% podmiotów w rejestrze zakwalifikowana jest jako pozostała działalność.

Wśród osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą w Gminie Odrzywół najczęściej deklarowanymi rodzajami przeważającej działalności są: handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle (39,1%) oraz budownictwo (25,3%).

Gmina Odrzywół posiada status gminy wiejskiej, jednak funkcjonalnie stopniowo przekształca się z gminy typowo rolniczej w kierunku bardziej złożonym: wzrasta ranga funkcji mieszkaniowych, pozarolniczej działalności gospodarczej (produkcja przemysłowa), a dzięki korzystnemu położeniu komunikacyjnemu rekreacyjno-wypoczynkowej.

Niewątpliwie aktualna sytuacja geopolityczna (wojna w Ukrainie) i pogłębiający się kryzys ekonomiczno-gospodarczy warunkowany zarówno skutkami pandemii Covid 19 jak również niestabilnością geopolityczną niekorzystnie wpłynie na rozwój gospodarczy w skali lokalnej i globalnej.

Zgodnie z prognozami gospodarczymi dla Polski na lata 2022-23 opublikowanymi przez Komisję Europejską (<https://www.gov.pl/web/finanse/prognozy-makroekonomiczno-fiskalne>), wskazuje się wzrost realnego PKB Polski na poziomie 3,7% w 2022 r. oraz 3,0% w 2023 r. po wzroście o 5,9% zanotowanym w 2021 roku. Wpływ na rozwój gospodarczy ma przede wszystkim wybuch wojny w Ukrainie między innymi poprzez pogorszenie nastrojów gospodarczych, obniżenie światowej dynamiki PKB, załamanie w handlu zagranicznego z Ukrainą i Rosją oraz wzrost cen surowców skutkujący wysoką inflacją. Czynniki ryzyka dotyczące prognozy makroekonomicznej zależą przede wszystkim od długości trwania i przebiegu wojny w Ukrainie.

W obszarze głównych składowych PKB Komisja Europejska zakłada w 2022 r. 4,8% wzrost konsumpcji prywatnej. W 2023 r. prognozowane jest umiarkowane obniżenie tempa jej wzrostu do 3,7%. Spadek dynamiki konsumpcji prywatnej wynika m.in. z większej niepewności oraz podwyższonej inflacji, które zmniejszają skłonność gospodarstw domowych do konsumpcji. Z drugiej strony, duży napływ uchodźców z Ukrainy stymuluje konsumpcję i powinien nieco złagodzić te czynniki.

KE prognozuje nieznaczny wzrost dynamiki inwestycji z 3,8% w 2021 r. do 4,1% w 2022 r. W 2023 roku natomiast prognozuje się nieznaczny spadek do 3,9%.

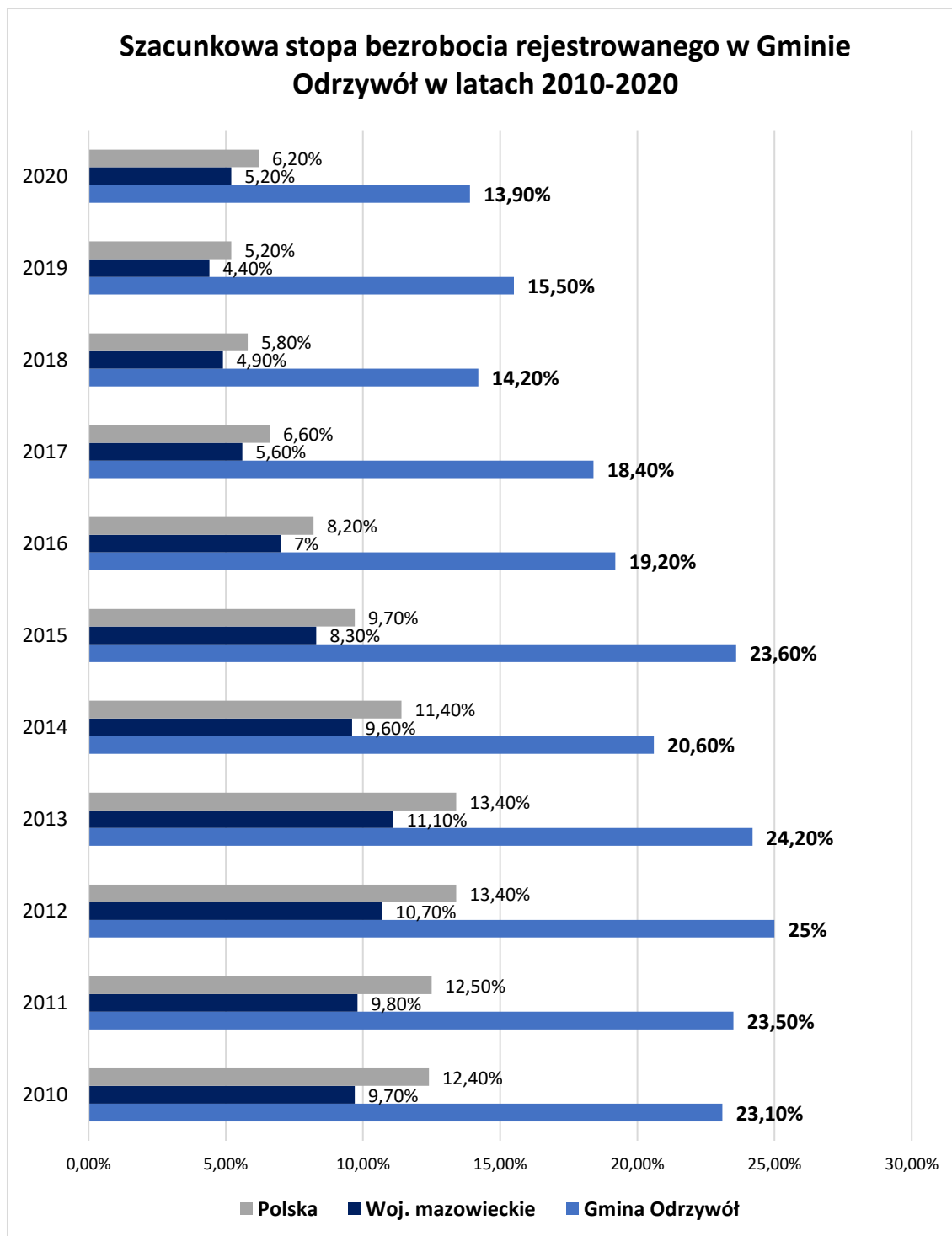

Komisja Europejska wskazuje, że średnioroczna inflacja w Polsce wyniosła w 2021 roku 5,2%. Rosnące ceny surowców, rosnący popyt i ograniczenia po stronie podaży przyczyniły się do stałego i wyraźnego wzrostu inflacji w ostatnich miesiącach.

Prognozuje się, że w 2022 r. utrzyma się wysoka dynamika cen, co związane jest z rosnącymi światowymi cenami energii i żywności, które dodatkowo wzrosły w wyniku wojny. Przewiduje się, że rosnące jednostkowe koszty pracy i zakłócenia w łańcuchu dostaw będą wywierać presję na wzrost inflacji bazowej, zwłaszcza w 2022 roku. W efekcie średnioroczna stopa inflacji w 2022 r. wyniesie 11,6%. Zaznaczyć należy, że skokowy wzrost inflacji w 2022 r. jest obserwowany we wszystkich krajach Unii Europejskiej. W 2023 r. prognozuje się nieznaczny spadek inflacji.

Zgodnie z danymi Głównego Urzędu Statystycznego na dzień 31.12.2020 r. w gminie Odrzywół na 1000 mieszkańców pracowało 82 osób. 61,7% wszystkich pracujących ogółem stanowią kobiety, a 38,3% mężczyźni. W 2020 roku bezrobocie rejestrowane w Gminie Odrzywół wynosiło 13,9% (14,0% wśród kobiet i 13,8% wśród mężczyzn).

***Ilustracja 6:** Szacunkowa stopa bezrobocia rejestrowanego w Gminie Odrzywół w latach 2010-2020, oprac. własne na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego*

Zgodnie z danymi z dnia 31.12.2021r. na terenie Gminy Odrzywół struktura bezrobocia przedstawiała się następująco:

Tabela 16: Struktura bezrobocia na terenie Gminy Odrzywół stan na dzień 31.12.2021 r., na podstawie danych z Powiatowego Urzędu Pracy w Przysusze

Wyszczególnienie	Bezrobotni zarejestrowani, w tym:
------------------	-----------------------------------

		Razem	kobiety	mężczyźni
Ogółem		209	87	122
Czas pozostawania bez pracy	Do 1	12	10	2
	1-3	16	5	11
	3-6	22	10	12
	6-12	32	11	21
	12-24	34	9	25
	Powyżej 24	93	42	51
Wiek w m-c	18-24	28	13	15
	25-34	63	21	42
	35-44	39	13	26
	45-54	53	23	30
	55-59	18	7	11
	60 lat i więcej	8	0	8

Tabela 17: Poziom bezrobocie w poszczególnych miejscowościach Gminy Odrzywół w latach 2018-2021, dane na podstawie informacji uzyskanych z Powiatowego Urzędu Pracy w Przysusze

Lp.	Nazwa miejscowości	Rok			
		2018	2019	2020	2021
	Ceteń	13	17	11	10
2.	Dąbrowa	11	8	6	8
3.	Emilianów	1	1	2	1
4.	Janówek	6	4	4	4
5.	Jelonek	5	7	4	4
6.	Kamienna Wola	18	20	18	15
7.	Kłonna	35	32	32	28
8.	Kłonna-Kolonia	4	4	4	5
9.	Kolonia-Ossa	10	12	11	10
10.	Las Kamiennowolski	1	1	1	
11.	Lipiny	2	3	2	1
12.	Łęgonice Małe	5	5	6	4
13.	Myślakowice	5	5	4	2
14.	Myślakowice-Kolonie	2	6	4	2
15.	Odrzywół	74	75	68	63
16.	Ossa	12	13	14	12
17.	Różanna	1	7	3	5
18.	Stanisławów	3	4	6	3
19.	Wandzinów	3	4	3	4
20.	Wysokin	35	43	39	28
Razem		248	272	243	209

Do podstawowych problemów, generujących wysoki poziom bezrobocia w gminie Odrzywół zaliczyć można przede wszystkim: niski wskaźnik uprzemysłowienia powiatu przysuskiego, brak strategicznych podmiotów zapewniających miejsca pracy dla osób z terenu całego powiatu, ubożące

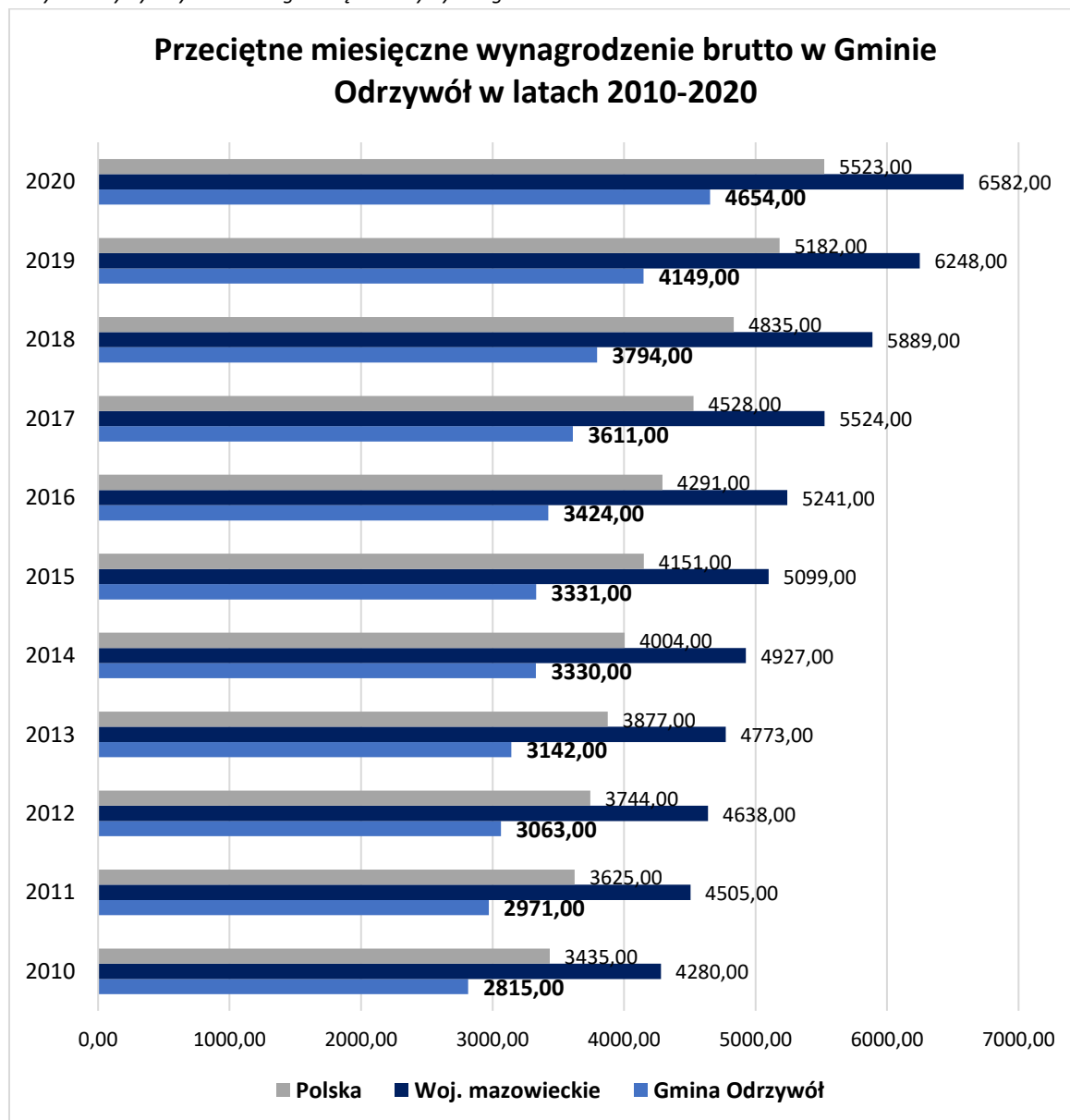

społeczeństwo, gleby niskich klas, niski odsetek użytków rolnych i rozdrobnienie gruntów, stosunkowo niska rentowność produkcji rolniczej.

Wzrost bezrobocia jest również spowodowany oddaleniem gminy od dużych aglomeracji miejskich tj. Radom, Tomaszów Mazowiecki czy Warszawy.

Według danych Głównego Urzędu Statystycznego na dzień 31.12.2020 r. w 2020 roku przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w Gminie Odrzywół wynosiło 4 653,63 PLN, co odpowiada 84.30% przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia brutto w Polsce.

Ilustracja 7: Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w Gminie Odrzywół w latach 2010-2020, oprac. własne na podstawie danych statystycznych Głównego Urzędu Statystycznego

Wśród aktywnych zawodowo mieszkańców Gminy Odrzywół 177 osób wyjeżdża do pracy do innych gmin, a 45 pracujących przyjeżdża do pracy spoza gminy - tak więc saldo przyjazdów i wyjazdów

do pracy wynosi -132. 64,3% aktywnych zawodowo mieszkańców Gminy Odrzywół pracuje w sektorze rolniczym (rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo), 10,2% w przemyśle i budownictwie, a 5,9% w sektorze usługowym (handel, naprawa pojazdów, transport, zakwaterowanie i gastronomia, informacja i komunikacja) oraz 0,8% pracuje w sektorze finansowym (działalność finansowa i ubezpieczeniowa, obsługa rynku nieruchomości).

Tabela 18: Gospodarka – uwarunkowania i wyzwania

Uwarunkowania	Wyzwania
Brak przedsiębiorstwa, inwestora generującego powstanie nowych miejsc pracy.	Niwelacja skutków gospodarczych związanych z epidemią koronawirusa.
Zjawisko tzw. emigracji zarobkowej i naukowej, przekładające się na odpływ kadr oraz szereg innych negatywnych konsekwencji z nim związanych.	Wzrost poziomu atrakcyjności gminy dla inwestorów poprzez tworzenie terenów inwestycyjnych.
Stosunkowo duża odległość do ośrodków przemysłowo-gospodarczych tj. Radom (45 km), Warszawa (94 km), Kielce (92 km).	Inicjacja działań dot. powstania atrakcyjnych miejsc pracy dla osób młodych i wykształconych jak również sukcesywne pozyskiwanie inwestorów zewnętrznych i powstawania nowych zakładów pracy.
Potencjał gminy w zakresie rozwoju usług tj. wypoczynek i rekreacja.	Monitorowanie i objęcie wsparciem lub współpracą w tym zakresie grup bezrobotnych wymagających najpilniejszej interwencji.
Duży odsetek osób długotrwale bezrobotnych (44,5% w ogólnej strukturze osób bezrobotnych).	
Problemy z aktywizacją zawodową osób o najniższym potencjale na rynku pracy.	
Ryzyko załamania gospodarczego i wystąpienia negatywnych zjawisk społecznych w związku z epidemią koronawirusa i aktualną sytuacją geopolityczną.	
Korzystne zmiany społeczne tj. wzrost wykształcenia, wykorzystania technologii cyfrowych, przedsiębiorczości.	
Spadek ilości gospodarstw rolnych zarówno w Gminie Odrzywół jak i w całym województwie mazowieckim.	
Tendencja do zmniejszania się w strukturze obszarowej udziału gospodarstw o powierzchni 5 - 10 ha, ale zwiększa się udział gospodarstw grupy 1-5 ha i powyżej 15 ha – rozdrobnienie gospodarstw rolnych.	

1.6. Klimat, rolnictwo

Obszar Gminy Odrzywół leży w strefie przejściowej pomiędzy nizinami a pasem wyżyn.

- średnia roczna opadu atmosferycznego wynosi 500-650 mm,
- orientacyjna ilość dni w roku z przymrozkami wynosi – 100-118, dni mroźnych 30-50,
- średnie roczne temperatury wahają się od + 7,5° do + 8,5°,
- okres wegetacyjny trwa 210 do 217 dni w roku.

Wpływ na warunki klimatyczne na omawianym obszarze – szczególnie na wartości wilgotnościowe i termiczne w znacznej mierze wywiera rozległa dolina Pilicy.

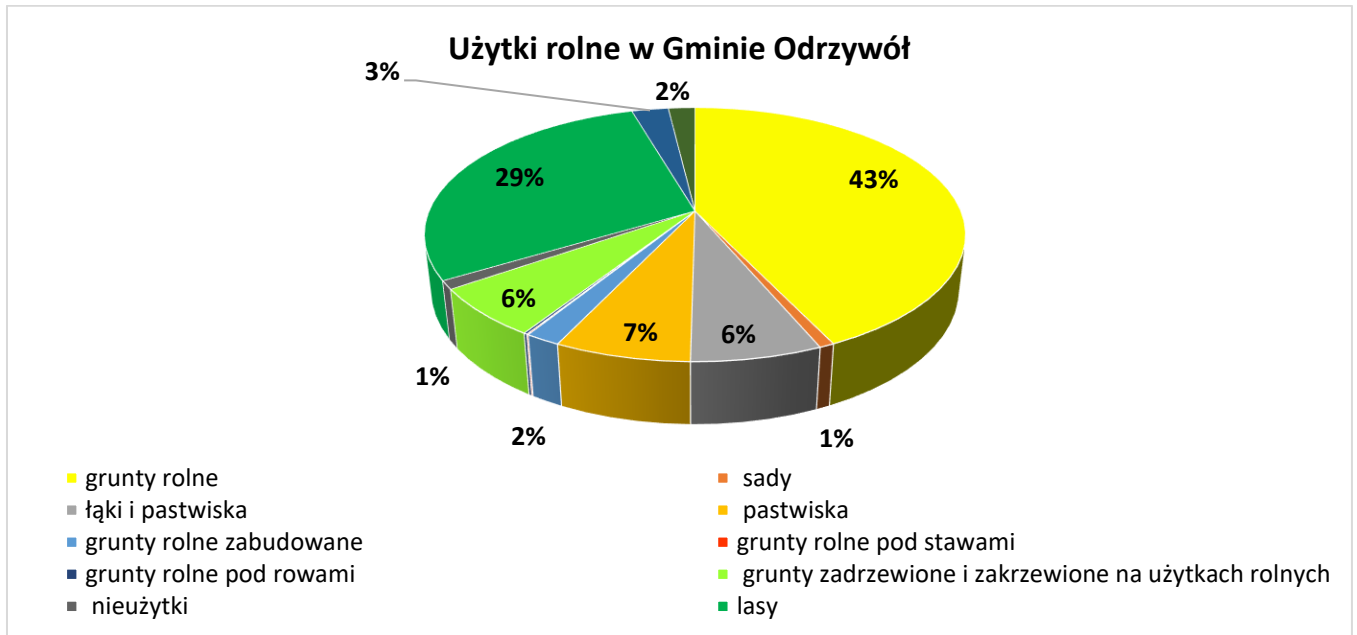
Lesistość Gminy Odrzywół zgodnie z danymi Głównego Urzędu Statystycznego to 2941 ha tj. 23,8% gminy jest zalesiona, z czego tylko 306,3 ha to lasy publiczne – pozostałe stanowią własność prywatną. Łąki zajmują 5% powierzchni Gminy Odrzywół. Większe fragmenty łąk zmeliorowanych występują w rejonie Myślakowic-Kolonii, na wschód od Wielkopola oraz na zachód od Różanny oraz Stanisławowa.

Użytki rolne zajmują 61,5% ogólnej powierzchni gminy (6042 ha). Na użytki rolne składają się:

- grunty rolne - 4 249 ha
- sady - 75 ha
- łąki i pastwiska - 654 ha
- pastwiska - 679 ha
- grunty rolne zabudowane - 176 ha
- grunty rolne pod stawami - 9 ha
- grunty rolne pod rowami - 17 ha
- grunty zadrzewione i zakrzewione na użytkach rolnych - 616 ha
- nieużytki - 106 ha
- lasy - 2 884 ha
- grunty zabudowane i zurbanizowane - 259 ha
- grunty pod wodami - 188 ha

Ilustracja 8: Użytki rolne w Gminie Odrzywół

Powierzchnia pomiędzy poszczególnymi rodzajami gruntów zmienia się praktycznie co roku. Zmiany wynikają między innymi z tytułu zabudowy bądź zalesienia powierzchni gruntów.

Wśród gruntów rolnych nie występują gleby bardzo dobrej jakości, a gleb dobrej jakości jest niewiele. W zdecydowanej większości są to gleby słabe – stosunkowo najlepsze warunki dla upraw stwierdzono w miejscowościach: Kolonia Ossa Wysokin, Ceteń.

Głównym kierunkiem produkcji jest uprawa zbóż, ziemniaków, warzyw, traw nasiennych oraz hodowla bydła i trzody chlewnej.

Na obszarze Gminy Odrzywół istnieje 997 gospodarstw domowych z użytkownikiem indywidualnego gospodarstwa rolnego. Przeważają gospodarstwa małe, do 5 ha (ok. 59,6 proc.), gospodarstw powyżej 15 ha jest ok. 3,3 proc. Średnia powierzchnia gospodarstwa wynosi 7,42 ha. Łączna powierzchnia gospodarstw rolnych to 5 879 ha, a średnia powierzchnia gospodarstwa rolnego wynosi 6,94 ha. Odnotowuje się niewielką ilość gospodarstw większych tj. o powierzchni powyżej 10 ha, jest ich około 15%.

Wśród gospodarstw prowadzących działalność rolniczą ok. 84 % z nich zajmuje się uprawą zbóż. Drugie miejsce zajmuje uprawa ziemniaków ok. 11% gospodarstw. Z roku na rok wzrasta liczba gospodarstw uprawiających warzywa gruntowe oraz rośliny pastewne, których uprawą zajmuje się obecnie ok. 5 % wszystkich gospodarstw zajmujących się rolnictwem.

Tabela 19: Klimat, rolnictwo – uwarunkowania i wyzwania

Uwarunkowania	Wyzwania
<p>Słabej jakości gleby i nieopłacalność produkcji rolnej.</p> <p>Spadek ilości gospodarstw rolnych zarówno w Gminie Odrzywół jak i w całym województwie mazowieckim.</p> <p>Tendencja do zmniejszania się w strukturze obszarowej udziału gospodarstw o powierzchni 5 - 10 ha, ale zwiększa się udział gospodarstw grupy 1-5 ha i powyżej 15 ha – rozdrobnienie gospodarstw rolnych.</p>	<p>Niwelacja skutków gospodarczych związanych z epidemią koronawirusa.</p> <p>Wzrost poziomu atrakcyjności gminy dla inwestorów poprzez tworzenie terenów inwestycyjnych.</p>

1.7. Turystyka, dziedzictwo przyrodnicze i kulturowe

W Odrzywole krzyżują się droga wojewódzka Warszawa Końskie z drogą krajową Łódź-Tomaszów Mazowiecki - Radom-Lublin, co generuje dobrą komunikację z większymi ośrodkami miejskimi. Aspekt ten jest korzystny z punktu prowadzenia inwestycji i rozwoju turystyki.

Rzeki Drzewiczka i Pilica stwarzają warunki do aktywnego wypoczynku. To wymarzone miejsce do organizacji spływów kajakowych, do obserwacji przyrody, fotografowania, wędkowania i grzybobrania.

Przez teren gminy przebiega oznaczony szlak rowerowy. Prawie cały teren Gminy Odrzywół jest objęty ochroną w ramach obszarów NATURA 2000 i Obszaru Chronionego Krajobrazu Doliny Rzeki Drzewiczki i Pilicy. Najcenniejsze przyrodniczo obszary na terenie gminy to:

- **Dolina Dolnej Pilicy (PLH140016)** - teren leży na wysokości 94 - 173 m n.p.m. i obejmuje równoleżnikowy 80 km odcinek doliny Pilicy, powyżej ujścia do Wisły oraz dolinę Drzewiczki. Najcenniejszy fragment lasu – mozaika siedlisk od boru świeżego poprzez lasy łęgowe do olsu jesionowego - znajduje się pomiędzy Gapinem i Grzmiącą. Występuje tu 10 typów siedlisk z Załącznika I Dyrektywy Siedliskowej - od kserotermicznych po bagienne oraz 9 gatunków z Załącznika II tej Dyrektywy. Pilica jest jedną z ważniejszych rzek w Polsce dla ochrony ichtiofauny (występuje tu 7 gatunków ryb z Załącznika II Dyrektywy Siedliskowej). Dolina od 1984 r. jest zasiedlona przez bobry, a od połowy lat 90-tych XX wieku przez wydry. Ostoja w znacznej części pokrywa się z ostoją ptasią o randze krajowej - OSOP Dolina Pilicy. Stwierdzono tu występowanie co najmniej 32 gatunków ptaków z Załącznika I Dyrektywy Ptasiej oraz 6 gatunków z Polskiej Czerwonej Księgi Zwierząt;
- **Dolina Pilicy (PLB140003)** – obszar obejmuje 80-cio kilometrowej długości odcinek Pilicy, od Inowłodza, a ujściem rzeki do Wisły. Stwierdzono tu występowanie 32 gatunków ptaków wymienianych w Załączniku I Dyrektywy Ptasiej. Jest to również miejsce występowania 11 gatunków ptaków wpisanych do Polskiej Czerwonej Księgi Zwierząt. Ostoja ma duże znaczenie dla ptaków środowisk podmokłych. Odnotowano tu lęgi aż 56 gatunków ptaków związanych z takimi terenami. Na terenie ostoi do lęgów przystępuje ok. 7-10% krajowej populacji

sieweczki obrożnej, 5-10% populacji piskliwca, 5% krwawodzioba, 2-4,5% dudka, ok. 2% rycyka i przynajmniej 1% krajowej populacji: bataliona, bączka, bąka, błotniaka stawowego, cyranki, czernicy, gąsiora, lelka, nurogęsia, podróżniczka, rybitwy białoczelnej, rybitwy czarnej, sieweczki rzecznej, trzmielojada i zimorodka. W znacznych zagęszczeniach występują też bociany białe i czarne, krzyżówki, załuszniki, błotniaki łąkowe derkacze, jarzębki kropiatki, lerki i świergotki polne. Ponadto w granicach obszaru odnotowano występowanie 2 gatunków ssaków i 6 gatunków ryb znajdujących się w Załączniku II Dyrektywy Siedliskowej. Stwierdzono też 575 gatunków roślin naczyniowych, z których 18 podlega ochronie prawnej. Na terenie ostoi występuje 9 siedlisk z Załącznika I Dyrektywy Siedliskowej;

- **Obszar chronionego krajobrazu Dolina rzeki Pilicy i Drzewiczki** – obszar obejmuje tereny chronione ze względu na wyróżniający się krajobraz o zróżnicowanych ekosystemach, wartościowe ze względu na możliwość zaspokajania potrzeb związanych z turystyką i wypoczynkiem lub pełnioną funkcją korytarzy ekologicznych.

Tereny rekreacyjne położone są we wsi Różanna, Dąbrowa, Łęgonice Małe – w sąsiedztwie rzeki Pilicy oraz Janówek, Jelonek i coraz częściej w miejscowości Ceteń – w sąsiedztwie rzeki Drzewiczki.

Zgodnie z danymi Głównego Urzędu Statystycznego na dzień 31.12.2019 r. rynek turystyczny Gminy Odrzywół charakteryzowały następujące wielkości:

- długość ścieżek rowerowych na terenie Gminy Odrzywół wynosiła 0,6 km,
- turystyczne obiekty noclegowe znajdujące się na terenie gminy: 5.

Na obszarze gminy znajdują się obiekty cenne historycznie i kulturowo, stanowiące o jej atrakcyjności turystycznej, są to:

- XIX wieczny kościół pw. Św. Jadwigi – trójnawowy w stylu klasycystycznym (XVII wieczny obraz Matki Bolesnej, płaskorzeźby sakralne z XVII w., wczesnobarokowe epitafium murowane Abrahama Odrzywolskiego oraz XIX wieczna pasja żeliwna), parterowa plebania z 1790 r.,
- dawna pustelnia z kaplicą z 1932 r. na górze św. Magdaleny (143 m n.p.m.) w Stanisławowie,
- zabytkowy kościół pw. Św. Marii Magdaleny z XVIII wieku i drewniany młyn z XIX w. w Łęgonicach Małych
- cmentarze i pomniki upamiętniające bitwy z okresu powstania styczniowego, I i II wojny światowej w Ossie i Odrzwole,
- Izba Tradycji Ludowych w Myślakowicach.

Bogactwem Ziemi Odrzywolskiej jest kultura ludowa pielęgnowana przez mieszkańców, szkoły, Koła Gospodyń Wiejskich i zespoły ludowe. Istotnym miejscem jest Izba Regionalna w Myślakowicach pełniąca rolę małego wiejskiego muzeum ze zbiorami kultury ludowej pochodzącej jeszcze z XIX wieku. O historii lokalnej i jej pięknie stanowią również drewniane chaty opoczyńskie występujące zwłaszcza w Łęgonicach Małych i Ossie.

O historii tego terenu świadczą zabytki i cmentarze wojenne. W Odrzwole znajduje się cmentarz żołnierzy WP Armii „Prusy” z 1939 r. zabitych i wymordowanych przez Wehrmacht 8 września 1939 r. W Ossie zlokalizowany jest cmentarz powstańców styczniowych i żołnierzy rosyjskich poległych w zwycięskiej bitwie oddziału powstańczego „Dzieci Warszawy” i miejscowego pułku powstańczego z oddziałami carskimi w dniu 10 lipca 1863 r. Na omawianym obszarze występuje też wiele zabytków archeologicznych świadczących o wielowiekowej historii tego terenu.

Dziedzictwo historyczne Gminy Odrzywół stanowią zabytki w postaci XVII-wiecznego układu przestrzennego rynku w Odrzywole, pozostałości zabudowy miejskiej Łęgonic Małych, neogotycki kościół parafialny w Odrzywole z końca XIX w., przepiękny kościół modrzewiowy w Łęgonicach Małych wybudowany w 1765 r. przez Stanisława Małachowskiego, zawierający liczne zabytkowe ołtarze i malowidła. W Ossie natomiast zachowała się kaplica podworska z XVIII w., będąca pozostałością dworu Brykczyńskich, rozebranego po powstaniu styczniowym na polecenie władz carskich. W Odrzywole zachowała się piękna plebania z k. XVIII w. Na górze koło Stanisławowa mieści się natomiast znajduje się kapliczka Św. Marii Magdaleny pochodząca z XIX wieku. W Stanisławowie w miejscu tzw. „Królówki” zachowały się resztki zabudowy dworskiej z końca XIX w. należące do majątku Kobyłańskich, ostatnich właścicieli min. Fabryki „Gerlach” w Drzewicy. W Lipinach istnieje Zespół Szkół Ekonomicznych – następca szkoły średniej powstałej w czasie okupacji niemieckiej – w którym znajduje się pierwsza w Polsce odtworzona przedwojenna Szkoła Kadetów.

Tabela 20: Turystyka i dziedzictwo kulturowe – uwarunkowania i wyzwania

Uwarunkowania	Wyzwania
Korzystne położenie komunikacyjne.	Stworzenie produktów turystycznych gminy w oparciu o posiadane zasoby dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego.
Bogactwo przyrodnicze – występowanie obszarów cennych środowiskowo.	Budowa bazy okołoturystycznej w tym lokali gastronomicznych.
Potencjał do rozwoju turystyki rekreacyjnej.	Kooperacja z gminami ościennymi w zakresie tworzenia spójnej oferty turystycznej.
Dziedzictwo kulturowe.	Wykorzystanie istniejących zbiorników wodnych w ramach rozbudowy infrastruktury rekreacyjnej.
Wzrost kosztów gospodarowania odpadami i zagrożenia związane z nieefektywnym systemem odbioru i utylizacji śmieci (m.in. powstawanie dzikich wysypisk śmieci)	Modernizacja i utrzymywanie w odpowiednim stanie infrastruktury sportowej.
	Poprawa stanu środowiska naturalnego poprzez wsparcie inicjatyw z zakresu OZE.
	Wzrost świadomości ekologicznej wśród mieszkańców Gminy Odrzywół.

1.8. Infrastruktura techniczna

Układ komunikacyjny

Układ komunikacyjny na terenie Gminy Odrzywół stanowi: 1 odcinek drogi krajowej o długości na obszarze gminy 12 km i 1 odcinek drogi wojewódzkiej o długości 9 km, drogi powiatowe oraz drogi gminne.

Podział dróg na terenie gminy przedstawia się następująco:

- droga krajowa - Nr 48 Tomaszów Mazowiecki – Odrzywół – Odrzywół – Białobrzegi,
- droga wojewódzka - Nr 728 Końskie – Warszawa,
- drogi powiatowe,
- drogi gminne.

Sieć dróg gminnych na terenie Gminy Odrzywół stanowią:

- drogi gminne, lokalne i osiedlowe utwardzone nawierzchnią asfaltową o długości - 35,88 km,
- drogi gminne i lokalne nie utwardzone nawierzchnią asfaltową o długości - 25,16 km.

Sieć wodociągowa

Stopecień zwodociągowania Gminy Odrzywół wynosi prawie 90%. Na terenie gminy funkcjonują stacje uzdatniania wody zlokalizowane w: Kłonnie, Kolonii Ossie, Dąbrowie, Lipinach (hydrofornia w Odrzywole i Łęgonicach Małych z uwagi na gorsze parametry wody czasowo wyłączona).

Obsługą sieci wodociągowo-kanalizacyjnej na terenie Gminy Odrzywół zajmuje się Referat Zagospodarowania Przestrzennego i Gospodarki Komunalnej. Długość sieci wodociągowej rozdzielczej (bez przyłączy) (stan na koniec 31.12.2020 r.) w gminie wynosi 79,0 km. Do sieci przyłączone są 1562 posesje.

Na terenie gminy jest 9 komunalnych studni głębinowych, w tym 2 nieczynne (rezerwowe). Dwie znajdują się w Kłonnie, w Lipinach 2 (1 nieczynna), 2 w Kolonii Ossa, 1w Dąbrowie, 1w Odrzywole, 1w Łęgonicach Małych (obecnie nieczynna). Gmina posiada czynne Stacje Uzdatniania Wody w Kłonnie, Kolonii Ossa, Lipinach i Dąbrowie. Pierwsze trzy przeszły gruntową modernizację i posiadają zbiorniki retencji wody pitnej.

Wszystkie ujęcia dotyczą zbiorowego zaopatrzenia w wodę – działalności polegającej na ujmowaniu, uzdatnianiu i dostarczaniu wody – zadanie własne gminy (art. 3 ust. 1 ustawy z dnia 7czerwca 2001 r. o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków. Gmina Odrzywół nie pobiera wód powierzchniowych. 2 Stacje Uzdatniania Wody wyłączono z użytku – Odrzywół (w 2010) i Łęgonice Małe (w 2017 roku). z powodu niespełniania norm wody pitnej. Odrzywół zbyt dużo żelaza, a w Łęgonicach Małych pojawiła się mangan.

Dobowa zdolność wszystkich Stacji Uzdatniania Wody wynosi 1200 m³ i jest on mniejszy o 500m³ na dobę. Powodem spadku wydajności SUW jest obniżenie się wód. Podziemne zbiorniki wodne są po prostu mniej zasobne w wodę.

Sieć wodociągowa wymaga rozbudowy celem zwiększenia wydajności.

Sieć kanalizacyjna

Aglomeracja w Gminie Odrzywół objęta Krajowym Programem Oczyszczania Ścieków Komunalnych została wyznaczona uchwałą Nr 25/12 Sejmiku Województwa Mazowieckiego z dnia 6 lutego 2012 roku obejmuje 2 283 RLM i następujące miejscowości: Odrzywół, Wysokin, Ceteń, Lipiny i Emilianów. Na terenie gminy znajduje się gminna oczyszczalnia ścieków komunalnych w Odrzywole. W rozwiązaniu zastosowano wysokosprawną technologię oczyszczania ścieków z udziałem osadu czynnego w systemie przepływowym, sterowaną zintegrowanym programem CT-2000 z pełną wizualizacją, wykorzystującym wskazania i stany wszystkich urządzeń oczyszczalni, w tym urządzeń pomiarowych. W Gminie Odrzywół nie wprowadza się do ziemi ścieków surowych ani oczyszczonych. Ścieki surowe na teren oczyszczalni doływają grawitacyjnie oraz są dowożone taborem asenizacyjnym. Odbiornikiem oczyszczonych ścieków jest rzeka Drzewiczka. Stan techniczny oczyszczalni ścieków ocenia się jako dobry, jednak jest ona w obecnym czasie maksymalnie obciążona. Zaprojektowana średnia przepustowość oczyszczalni wynosi Qśr/dobę 150m³ ścieków, RLM = 1950.

Oczyszczalnia wymaga zwiększenia przepustowości, przyrostu wydajności, rozwiązania gospodarki osadowej, chociażby ze względu na budowę kanalizacji w miejscowości Kłonna.

W ciągu ostatnich kilku lat sieć kanalizacyjna sanitarna w gminie została znacznie rozbudowana. Na koniec 2020 roku jej długość wynosiła 23,2 km, z czego 20,2 km to sieć grawitacyjna, a 3,0 km sieć tłoczna. Na sieci kanalizacji sanitarnej działa 9 szt. przepompowni ścieków tłoczących ścieki komunalne do gminnej oczyszczalni. Liczba podłączeń do budynków wynosi 579 szt.

Liczba mieszkańców z dostępem do sieci kanalizacyjnej wynosi 2009 osób, co stanowi prawie 56,8% wszystkich mieszkańców w gminie (wzrost o 0,04% w stosunku do roku 2019). Liczba mieszkańców bez dostępu do sieci kanalizacyjnej wynosi 1696 osób, to jest 43,2% wszystkich mieszkańców w gminie (spadek o 5,3% w stosunku do roku 2019). W trakcie realizacji jest budowa sieci kanalizacji sanitarnej w miejscowości Kłonna. Podpisana jest umowa z wykonawcą, a zakończenie inwestycji planowane jest na rok 2022.

Sieć ciepła i energetyczna

Na obszarze Gminy Odrzywół brak scentralizowanego systemu ciepłowniczego. Większość potrzeb ciepłych, istniejących jak i nowych obiektów realizowana jest przez indywidualne źródła ciepła. Przez ogrzewanie indywidualne należy rozumieć kotłownie zasilające jeden obiekt mieszkalny (jednorodzinny), a także paleniska indywidualne, ogrzewanie etażowe, itp.

Potrzeby ciepłe mieszkańców gminy zabezpieczane są w oparciu o zużycie następujących nośników energii:

- węgiel kamienny,
- drewno,
- paliwa odnawialne (OZE),
- olej opałowy,
- gaz płynny (LPG),
- energia elektryczna,
- OZE.

Na terenie Gminy Odrzywół nie ma sieci gazowej, mieszkańcy posiadają kotły gazowe kondensacyjne.

Sieć elektryczna

Jedynym dostawcą energii elektrycznej na terenie Gminy Odrzywół jest PGE (Polska Grupa Energetyczna S.A). Na obszarze gminy dominują linie napowietrzne SN. Jedynie w nowych osiedlach mieszkaniowych występują linie kablowe NN.

Na terenie gminy znajdują się dwie linie przesyłowe średniego napięcia:

- linia energetyczna 110 kV - Radzice-Drzewica-Odrzywół. Zasila ona: Odrzywół, Ossę, Kolonię Ossa, Różannę, Dąbrowę, Łęgonice, Myślakowice;
- linia energetyczna 110 kV Domaszno-Odrzywół. Zasila ona: Kłonnę, Odrzywół, Wysokin, Ceteń, Kamienną Wolę.

Długość linii zasilających na omawianym obszarze wynosi 71,6 km. Są to linie napowietrzne użytkowane przez:

- do 15 lat - 13,8 km,
- do 30 lat - 53,9 km,

- powyżej 30 lat - 3,5 km i 2 linie kablowe 0,4 km.

Transformatory znajdujące się na terenie Gminy Odrzywół są obciążone w 30 procentach.

Tabela 21: Infrastruktura techniczna – uwarunkowania i wyzwania

Uwarunkowania	Wyzwania
Stosunkowo wysoka jakość życia społeczności lokalnej pod kątem dostępności do rodzajów podstawowej infrastruktury technicznej;	Wzrost jakości usług związanych z infrastrukturą techniczną i dostosowanie ich do zmieniających się warunków i potrzeb osadniczo-gospodarczych.
Pozytywny wpływ dostępności infrastruktury technicznej na jakość środowiska naturalnego – m.in. na zanieczyszczenie wód powierzchniowych i podziemnych.	Optymalizacja kosztów związanych z utrzymaniem i rozwojem infrastruktury technicznej.
Brak scentralizowanego systemu ciepłowniczego i nie sieci gazowej (mieszkańcy posiadają kotły gazowe kondensacyjne).	Gazyfikacja.
	Uzupełnienie braków w infrastrukturze komunikacyjnej poprzez budowę ścieżek rowerowych.
	Modernizacja i rozbudowa oczyszczalni w Odrzywole.
	Modernizacja oświetlenia ulicznego - wymiana istniejących opraw na LED.
	Modernizacja i przebudowa dróg na terenie Gminy Odrzywół m.in. w Kłonnice i Kłonnice Kol., od Leśniczówki do Janówka I i II.
	Rozbudowa sieci kanalizacyjnej w nieskanalizowanych miejscowościach.

2. ANALIZA SWOT

Strategia Rozwoju Gminy Odrzywół na lata 2022-2030 została oparta na modelu partycypacyjno-eksperymentalnym budowy planów strategicznych jednostek samorządu terytorialnego, w pełni oddającym oczekiwania krajowych oraz unijnych instytucji odpowiedzialnych za rozwój terytorialny w Polsce. Partycypacja uwzględniała aktywizację społeczną z oparciem o realizację badania ankietowego mieszkańców Gminy Odrzywół jak również serię spotkań warsztatowo-konsultacyjnych z zaangażowaniem zespołu roboczego, powołanego przez Wójta Gminy Odrzywół, poświęconych diagnozie potrzeb rozwojowych, oczekiwań społecznych i zdefiniowaniu potencjałów, zagrożeń, wyzwań i priorytetowych inwestycji realizacyjnych w perspektywie 2030 roku.

Bazując na wnioskach z przeprowadzonej diagnozy społecznej, gospodarczej i przestrzennej Gminy Odrzywół jak również na analizie badania ankietowego przeprowadzonego wśród mieszkańców gminy zidentyfikowano silne i słabe strony Gminy Odrzywół (cechy gminy, czynniki zależne od jej decyzji) oraz szanse i zagrożenia (czynniki zewnętrzne, niezależne od gminy, pojawiające się w otoczeniu).

Analiza SWOT – Położenie i infrastruktura komunikacyjna

Mocne strony	Słabe strony
<ol style="list-style-type: none"> Korzystne położenie geograficzne i komunikacyjne (przez gminę przebiegają: droga krajowa 48 relacji Tomaszów Mazowiecki - Inowódz - Kłwów - Potworów - Białobrzegi - Głowaczów - Kozienice - Nowe Słowiki - Sieciechów - Opactwo - Dęblin - Moszczanka – Kock oraz droga wojewódzka 728 relacji Grójec - Nowe Miasto nad Pilicą - Końskie - Łopuszno – Jędrzejów); Rozbudowana o dobrej jakości nawierzchni sieć drogowa. Działania inwestycyjne w zakresie poprawy stanu technicznego dróg. 	<ol style="list-style-type: none"> Braki w infrastrukturze ciągów pieszo-rowerowych. Brak komunikacji autobusowej w części miejscowości Brak uregulowania prawnego wspólnot gruntowych. Duży odsetek działek rolnych nie posiada aktualizacji własności. Duże rozdrobnienie gruntów.
Szanse	Zagrożenia
<ol style="list-style-type: none"> Możliwość pozyskania środków finansowych z funduszy krajowych lub europejskich na rozbudowę i modernizację infrastruktury drogowej. 	<ol style="list-style-type: none"> Ograniczona ilość środków finansowych na rozwój infrastruktury technicznej.

Analiza SWOT – Demografia

Mocne strony	Słabe strony
<ol style="list-style-type: none"> Wzrostowa tendencja przyrostu naturalnego w kontekście nowych urodzeń. 	<ol style="list-style-type: none"> Sukcesywnie malejąca liczba mieszkańców (w latach 2010-2020 liczba mieszkańców zmalała o 13%); Tendencja spadkowa w przyroście naturalnym; Wzrost udziału ludności w wieku poprodukcyjnym.
Szanse	Zagrożenia
<ol style="list-style-type: none"> Napływ nowych mieszkańców. 	<ol style="list-style-type: none"> Postępujący proces starzenia się społeczeństwa.

Analiza SWOT – Infrastruktura społeczna, kapitał społeczny

Mocne strony	Słabe strony
<ol style="list-style-type: none"> Pozyskiwanie przez Gminę środków pozabudżetowych; Dostęp do szkolnictwa podstawowego na terenie gminy; Dostęp do podstawowej opieki zdrowotnej, 	<ol style="list-style-type: none"> Niski poziom aktywności społecznej; Zubożenie części społeczeństwa, trudne warunki mieszkaniowe wielu rodzin. Brak optymalnego dostępu do lokali komunalnych.

<ol style="list-style-type: none"> 4. Wysoki poziom bezpieczeństwa publicznego i przeciwpożarowego (policja, straż pożarna); 5. Funkcjonowanie GOPS; 6. Działalność instytucji aktywizujących społeczność lokalną tj. świetlice wiejskie, OSP, Klub Senior w Odrzywole, ŚDS Myślakowice, Maluch Plus; 7. Silna tożsamość lokalna; 8. Dbłość o regionalną kulturę ludową, organizacja wydarzeń kulturalnych w tym m.in. Festiwalu Ludowego. 	
Szanse	Zagrożenia
<ol style="list-style-type: none"> 1. Modernizacja obiektów o funkcji społecznej; 2. Możliwość pozyskania środków finansowych z funduszy krajowych lub europejskich na rozbudowę infrastruktury społecznej; 3. Wzrost aktywności i poziomu integracji mieszkańców gminy; 4. Wzrost jakości usług w zakresie pomocy społecznej; 5. Efekty realizowanych w skali krajowej, wojewódzkiej i powiatowej programów w zakresie polityki społecznej oraz koordynacja tych działań; 6. Realizacja nowych projektów socjalnych we współpracy z organizacjami pozarządowymi. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Wzrost potrzeb osób starszych i niesamodzielnych; 2. Bierność osób objętych pomocą społeczną i nasilanie się postaw roszczeniowych; 3. Wykluczenie społeczne osób niepełnosprawnych; 4. Zjawisko „dziedziczenia bezrobocia” i wyuczonej bezradności. 5. Wzrost kosztów inwestycji; 6. Ograniczona ilość środków na inwestycje w przyszłych latach; 7. Migracja młodych ludzi do większych miast; 8. Niestabilna sytuacja geopolityczna i zdrowotna w Europie.

Analiza SWOT – Turystyka, sport i rekreacja

Mocne strony	Słabe strony
<ol style="list-style-type: none"> 1. Bogactwo krajobrazowo-przyrodnicze gminy; 2. Potencjał turystyczny gminy: zbiorniki wodne i park w Odrzywole, malownicze tereny o potencjale rekreacyjno-turystycznym; 3. Lokalne dziedzictwo kulturowe i historyczne; - Zabytki w miejscowości Odrzywół, Łęgonice Małe, Ossa i Stanisławów; 4. Duża liczba boisk, hala sportowa, strzelnica w Lipinach, 2 kluby piłkarskie, UKS, Klub Strzelecki. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Niewystarczająca ilość ścieżek rowerowych na terenie gmin; 2. Brak bazy gastronomicznej i noclegowej 3. Brak obiektu sportowo-rekreacyjnego z basenem krytym.

5. Dbłość o regionalną kulturę ludową, organizacja wydarzeń kulturalnych w tym m.in. Festiwalu Ludowego; organizacje imprez – Sobótki nad Drzewiczką i Sobótki nad Pilicą, Dożynki Gminne, Festiwal Kapel, Zespołów, Śpiewaków ludowych; 6. Funkcjonowanie instytucji kultury - GBP.	
Szanse	Zagrożenia
1. Wzrost ruchu turystycznego; 2. Promocja walorów przyrodniczych i kulturowych gminy, 3. Możliwość pozyskania środków finansowych z funduszy krajowych lub europejskich na rozbudowę i modernizację infrastruktury turystycznej; 4. Rozbudowa oferty kulturalnej i wzrost dostępności kultury; 5. Możliwość rozwoju sportu w oparciu o przygotowaną bazę obiektów sportowych.	1. Spadek możliwości finansowania kultury i sportu; 2. Niska aktywność społeczna; 3. Istnienie konkurencyjnych wydarzeń kulturalnych i sportowych w regionie.

Analiza SWOT – Gospodarka i rynek pracy

Mocne strony	Słabe strony
1. Położenie gminy umożliwiające nawiązywać atrakcyjne kontakty handlowe z Warszawą i Łodzią; 2. Wzrost rangi funkcji mieszkaniowej gminy; 3. Wzrost pozarolniczej działalności gospodarczej.	1. Brak dużych firm tworzących miejsca pracy na terenie gminy; 2. Brak inwestycyjnej na obszarze gminy; 3. Spadek liczby osób w wieku produkcyjnym; 4. Migracja ludności w wieku produkcyjnym (szczególnie osób młodych) do większych miast; 5. Nieuregulowane wspólnoty gruntowe i leśne; 6. Nieuregulowane grunty i budynki po byłej Spółdzielni Kółek Rolniczych i Gminnej Spółdzielni Samopomoc Chłopska w Odrzywole.
Szanse	Zagrożenia
1. Ustabilizowanie się sytuacji geopolitycznej na świecie (koniec wojny w Ukrainie); 2. Stabilizacja cen surowców; 3. Budowa nowych zakładów na terenie gminy przez podmioty krajowe i zagraniczne. 4. Wzrost dynamiki inwestycji.	1. Kryzys ekonomiczno-gospodarczy i spowolnienie gospodarcze w kraju; 2. Wzrastająca inflacja; 3. Zmniejszająca się opłacalność produkcji rolnej.

Analiza SWOT – Infrastruktura techniczna

Mocne strony	Słabe strony
--------------	--------------

<ol style="list-style-type: none"> 1. Rozbudowana infrastruktura sportowa: liczne place zabaw, boiska i siłownie zewnętrzne; 2. Rozbudowana infrastruktura techniczna: sieć wodociągowa i kanalizacyjna. 3. Brak istotnych zagrożeń dla zdrowia konsumentów korzystających z wodociągów zbiorowego zaopatrzenia na terenie gminny; 4. Uporządkowany system gospodarki odpadami. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Potrzeba uzupełnienia braków infrastrukturalnych w kontekście nieskanalizowanych miejscowości; 2. Brak gazyfikacji gminy. 3. Brak szybkiego Internetu w części gminy.
Szanse	Zagrożenia
<ol style="list-style-type: none"> 1. Możliwość pozyskania środków finansowych z funduszy krajowych lub europejskich na rozbudowę infrastruktury technicznej; 2. Rozbudowa sieci kanalizacji sanitarnej; 3. Powstawanie nowoczesnych instalacji do przetwarzania odpadów; 4. Dostęp do szybkiego Internetu szerokopasmowego. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Rosnąca produkcja odpadów komunalnych oraz niewłaściwe postępowania z odpadami przez część właścicieli nieruchomości; 2. Wzrost kosztów inwestycji dotyczących rozbudowy infrastruktury technicznej; 3. Ograniczona ilość środków na inwestycje w najbliższej perspektywie finansowania i/lub brak dofinansowania zewnętrznego.

Analiza SWOT – Ochrona środowiska

Mocne strony	Słabe strony
<ol style="list-style-type: none"> 1. Walory przyrodnicze: malowniczy krajobraz, obszary cenne środowiskowo; 2. Brak dużych zakładów przemysłowych na terenie gminy. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Presja urbanizacyjna. 2. Zagrożenie występowania azbestu.
Szanse	Zagrożenia
<ol style="list-style-type: none"> 1. Wzrost zainteresowania wykorzystaniem odnawialnych źródeł energii mieszkańców gminy; 2. Edukacja i podnoszenie świadomości ekologicznej; 3. Promocja walorów przyrodniczych i kulturowych gminy. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Niedostateczny poziom świadomości ekologicznej mieszkańców w zakresie gospodarowania odpadami; 2. Powstawanie tzw. „dzikich” wysypisk; 3. Degradacja środowiska naturalnego (m.in. zamieszczenie powietrza); 4. Zmiany klimatyczne (m.in. ocieplanie się klimatu, susze, ulewne deszcze).

3. WIZJA, MISJA, CELE STRATEGICZNE

Strategia Rozwoju to dokument bazowy, wspierający i synergicznie wpływający na realizację celów i działań określonych w dokumentach planistycznych i strategicznych o randze lokalnej i ponadlokalnej.

Elementem kreującym stan docelowy jest wizja rozwoju. Wizja jest opisem pożądanego stanu gminy w perspektywie długookresowej. Na potrzeby powstania niniejszego dokumentu zdefiniowano następującą wizję rozwoju Gminy Odrzywół:

2030 – GMINA ODRZYWÓŁ JAKO OBSZAR ATRAKCYJNY DLA MIESZKAŃCÓW I INWESTORÓW, ZAPEWNIAJĄCY DOSTĘP DO MIEJSC PRACY, SPRAWNEJ I BEZPIECZNEJ INFRASTRUKTURY, BOGATEJ OFERTY SPOŁECZNEJ I GOSPODARCZEJ, DBAJĄCY O ŚRODOWISKO PRZYRODNICZE I LOKALNE DZIEDZICTWO KULTUROWE.

Misja to zwięzła, wewnętrznie spójna deklaracja definiująca powód istnienia podmiotu, jej podstawowy cel, na którego realizację nastawione są jej działania oraz wartości. W kontekście jednostek samorządu terytorialnego, definicja misji została zdefiniowana w ustawie o samorządzie gminnym, zgodnie z którą do zadań własnych gminy należy zaspokajanie zbiorowych potrzeb wspólnoty. Uwzględniając powyższy zapis, określono misję Gminy Odrzywół:

ZASPOKAJANIE POTRZEB SPOŁECZNOŚCI LOKALNEJ, W TYM OSÓB ZE SZCZEGÓLNYMI POTRZEBAMI ZAGROŻONYCH WYKLUCZENIEM SPOŁECZNYM, TWORZENIE DOGODNYCH WARUNKÓW DLA ROZWOJU GOSPODARKI I MIEJSC PRACY, ZAPEWNIENIE DOSTĘPU DO WYSOKIEJ JAKOŚCI INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ I REKREACYJNO-WYPOCZYNKOWEJ ORAZ DBANIE O LOKALNE WALORY PRZYRODNICZE I KULTUROWE.

Cele opisują przejście od sytuacji faktycznej, wyjściowej (zdiagnozowanej) do sytuacji oczekiwanej, pożądanej. Wskazują stan docelowy powstały w wyniku wdrożenia strategii rozwoju i pozostają w ścisłej relacji wynikowej z wnioskami z diagnozy, realizując wizję rozwoju gminy.

Cele strategiczne o wymiarze społecznym, gospodarczym i przestrzennym mają charakter długofalowy, wskazują generalny kierunek postępowania w realizacji założonej wizji rozwoju gminy.

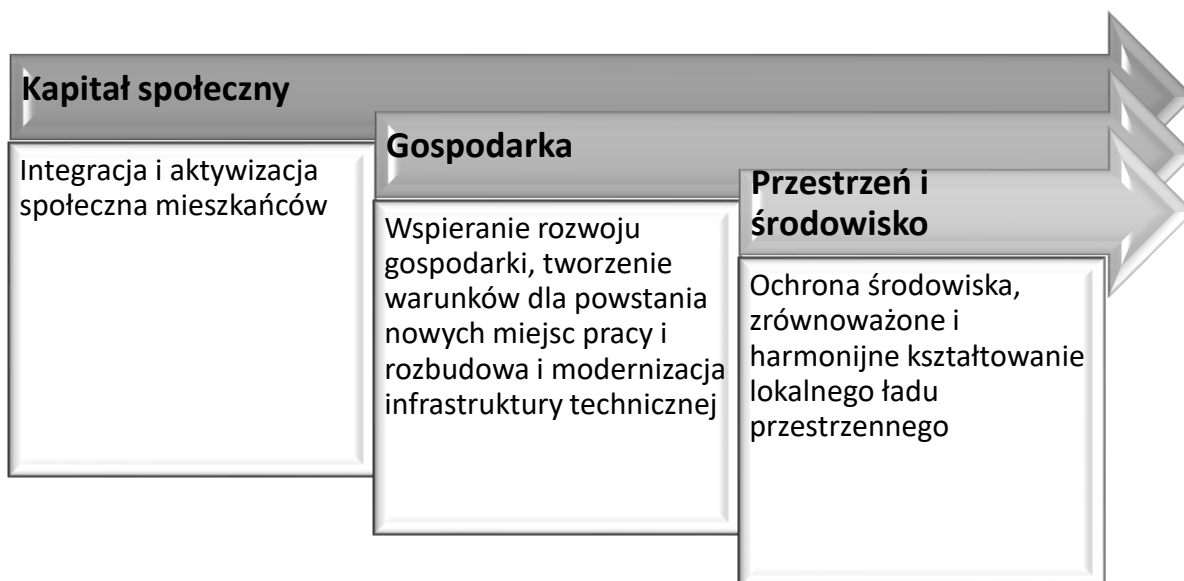
Cele operacyjne dotyczą średniego horyzontu czasowego, wskazują narzędzia i sposoby realizacji określonych celów strategicznych. Zdefiniowane poniżej cele i kierunki działań odpowiadają na potrzeby rozwojowe gminy i określają metody:

- rozwiązywania najważniejszych problemów,
- zmniejszania barier rozwojowych,
- wzmacniania potencjałów lokalnych,
- wykorzystywania zasobów własnych i szans pojawiających się w otoczeniu,
- łączenia działań z różnych dziedzin w zintegrowane projekty.

W ramach przedmiotowej Strategii określono trzy cele strategiczne o wymiarze społecznym, gospodarczym i przestrzennym.

Ilustracja 9: Obszary strategicznego rozwoju Gminy Odrzywół do roku 2030

Wskazane obszary rozwojowe Gminy Odrzywół korelują ze sobą i są ze sobą zależne. Zdefiniowane zadania i cele realizowane w jednym wymiarze rozwojowym wpłyną na realizację zadań i celów w innym obszarze, dzięki czemu powstaje efekt synergii wzmacniający osiągnięcie wymaganych wskaźników. Cele strategiczne zostaną osiągnięte poprzez realizację celów operacyjnych, które zaprezentowano w tabeli poniżej.

Tabela 22: Drzewo celów

OBSZARY		
Kapitał społeczny	Infrastruktura i gospodarka	Przestrzeń i środowisko
CELE STRATEGICZNE		
Jakość życia, integracja i aktywizacja społeczna mieszkańców	Wspieranie rozwoju gospodarki, tworzenie warunków dla powstania nowych miejsc pracy, budowa i modernizacja infrastruktury komunikacyjnej i okołoturystycznej	Infrastruktura techniczna, ochrona środowiska, zrównoważone i harmonijne kształtowanie lokalnej gospodarki przestrzennej
CELE OPERACYJNE		
1.1. Wzrost standardu życia mieszkańców	2.1. Stworzenie zaplecza inwestycyjnego gminy	3.1. Kooperacja społeczna na rzecz rozwoju regionu
1.2. Tworzenie warunków do rozwoju osobistego i integracji społecznej	2.2. Rozbudowa i modernizacja infrastruktury komunikacyjnej i okołoturystycznej	3.2. Dbłość o stan środowiska naturalnego

1.3. Tworzenie miejsc integracji społecznej	2.3. Aktywizacja przedsiębiorcza mieszkańców	3.3. Działania w zakresie spójności zagospodarowania przestrzennego
---	--	---

Obszary, cele strategiczne i operacyjne działań zostały zdefiniowane zostały w oparciu o wnioski z badania ankietowego opinii mieszkańców Gminy Odrzywół, diagnozy społecznej, gospodarczej i przestrzennej gminy oraz uzgodnień w ramach konsultacji społecznych.

Pierwszy wyodrębniony obszar rozwojowy strategii to **KAPITAŁ SPOŁECZNY**. Obszar ten dotyczy aspektów i działań ukierunkowanych na rozwój kapitału ludzkiego i społecznego. Obejmuje działania bezpośrednio wpływające na warunki życia oraz aktywność mieszkańców i relacje międzyludzkie w społeczności lokalnej. Inicjacja działań związanych z budową kapitału ludzkiego i społecznego stanowi najlepszą inwestycję w długofalowy rozwój gminy.

System edukacji w gminie Odrzywół oceniany jest przez mieszkańców gminy dość pozytywnie, zarówno jeśli chodzi o dostępność, jak i o jakość usług dedykowanych młodemu pokoleniu. Mieszkańcy oczekują jednak sukcesywnego rozwoju oferty edukacyjnej w oparciu o zmieniające się realia i przyszłe potrzeby na rynku pracy jak również wsparcie dla jednostek oświatowo-edukacyjnych w kontekście doposażenia i rozwoju oferty zajęć pozalekcyjnych z zakresu rozwoju osobistego młodych osób

W odróżnieniu do sfery edukacyjno-oświatowej, mieszkańcy dość krytycznie oceniają obszar usług zdrowotnych, w tym dostępność bezpłatnych programów profilaktycznych, działalność ośrodka zdrowia, dostępność lekarzy specjalistów czy usług rehabilitacyjnych jak również brak dostępu do nocnej i świątecznej opieki zdrowotnej oraz aptek. Ocena ta może być podyktowana pandemią Covid-19 i generalnie złym stanem służby zdrowia w Polsce. Na terenie gminy Odrzywół funkcjonuje jeden niepubliczny zakład opieki zdrowotnej, a ofertę dla mieszkańców uzupełniają przychodnie położone w Przysusze czy Radomiu. Niemniej opinia mieszkańców stanowi sygnał dla gminy, aby w granicach swoich kompetencji podejmowała działania mające na celu podnoszenie jakości i dostępności opieki zdrowotnej.

W obszarze polityki społecznej mieszkańcy pozytywnie oceniają działalność Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Odrzywole. Z krytyczną oceną spotyka się jednak brak optymalnego dostępu do wsparcia społecznego, w tym na usługi specjalistyczne, związane ze zmianami w strukturze demograficznej. Potrzeby w zakresie pomocy społecznej i ochrony zdrowia będą zyskiwały na znaczeniu, przede wszystkim w kontekście postępującego procesu starzenia się społeczeństwa, jak również negatywnych skutków pandemii COVID-19.

Cel strategiczny nr 1 dotyczy zapewnienia dogodnych warunków życia oraz wysokiej jakości usług publicznych, wzmacniających kapitał ludzki i społeczny.

W obszarze edukacji wyzwania stanowią:

- stały wzrost jakości kształcenia,
- rozwój różnorodnych form nauczania, wychowania i opieki nad dziećmi,
- sukcesywne dostosowanie systemu edukacji do wyzwań demograficznych, społecznych, rynkowych, technologicznych i cywilizacyjnych,
- dbałość o kondycję zdrowotną i fizyczną dzieci i młodzieży,
- stałe doskonalenie systemu zarządzania sferą oświaty.

Priorytetem jest stworzenie systemu edukacji ukierunkowanego na indywidualne potrzeby ucznia – zarówno wykazującego szczególne uzdolnienia, jak również ze szczególnymi potrzebami edukacyjnymi.

W obszarze zdrowia, najistotniejsze będzie umożliwienie dostępu do programów profilaktycznych, aktywizacja mieszkańców i wzrost dostępności specjalistycznych usług medycznych.

Kluczowym wyzwaniem w sferze społecznej jest wdrożenie efektywnej polityki prorodzinnej, senioralnej i międzypokoleniowej, co zapewni eliminację negatywnych zjawisk społecznych.

Planowana jest również rozbudowa i modernizacja infrastruktury kulturalnej, w kontekście dostosowania do wymogów społecznych i środowiskowych, wyposażenie i doposażenie w sprzęt jak również budowa i rozbudowa obiektów służących integracji społecznej, edukacji czy funkcji mieszkalno-usługowej w tym m.in.:

- Budowa kina;
- Budowa Gminnej Biblioteki Publicznej;
- Budowa domu kultury w Odrzywole;
- Budowa świetlicy wiejskiej w Ceteniu;
- Odnowienie budynku mieszkalno-usługowego (tzw. weterynarii) w Wysokinie
- Remont budynku Urzędu Gminy w Odrzywole
- Rozbudowa budynku przedszkola w Odrzywole i oddziałów przedszkolnych na terenie gminy

Priorytetem pozostaje również pielęgnowanie wielokulturowego dziedzictwa oraz budowa marki lokalnej Gminy Odrzywół poprzez kultywowanie lokalnych tradycji, realizację projektów, wydarzeń i konkursów, kontynuację wsparcia dla grup, zespołów, lokalnych twórców i rzemieślników, badanie i dokumentowanie dziedzictwa oraz tworzenie baz i wydawnictw, w tym w formie cyfrowej, wzmacnianie edukacji kulturalnej. Jednocześnie mając na uwadze potencjał materialnego dziedzictwa kulturowego, podejmowane będą działania ukierunkowane na poprawę stanu zachowania i dostępności obiektów zabytkowych, jak prowadzenie gminnej ewidencji zabytków oraz wdrażanie gminnego programu opieki nad zabytkami, podejmowanie prac konserwatorskich, restauratorskich i robót budowlanych przy zabytkach, dbanie o miejsca związane z historią lokalną i pamięcią historyczną.

Drugi obszar strategiczny dotyczy **INFRASTRUKTURY I GOSPODARKI**. Gmina Odrzywół ma status gminy wiejskiej. Rozwój przemysłu w takich gałęziach jak przetwórstwo – spożywcze sprawia, że coraz mniej mieszkańców zajmuje się rolnictwem, a sama gmina przekształca się z typowo rolniczej w kierunku bardziej złożonym funkcjonalnie. Rolnictwo ma współcześnie drugorzędne znaczenie dla gospodarki lokalnej. Wynika to w zdecydowanej mierze z niekorzystnych warunków glebowych przyczyniających się do małej wydajności rolnictwa i dużego rozdrobnienia gospodarstw. Ze względu na uwarunkowania terenu jak również atrybuty przyrodniczo-krajobrazowe (las o walorach estetycznych i zdrowotnych) i kulturowe (zabytki), gmina ma możliwości rozwoju w kierunku rekreacji, agroturystyki i turystyki czynnej w oparciu o rozbudowę infrastruktury ścieżek pieszo-rowerowych. Rozwojowi turystyki nie sprzyja właściwie nie istniejąca baza noclegowa i gastronomiczna, która może zniechęcać potencjalnych turystów do odwiedzenia gminy.

W odpowiedzi na powyższe, cel strategiczny nr 3 dotyczy wspierania rozwoju gospodarki, tworzenia warunków dla powstania nowych miejsc pracy, rozbudowy i modernizacji infrastruktury technicznej

Strategia postępowania w obrębie tego obszaru obejmuje inicjatywy z zakresu:

- stworzenia zaplecza inwestycyjnego gminy poprzez współpracę z właścicielami gruntów, powiatem, instytucjami otoczenia biznesu, opracowania kompleksowej oferty inwestycyjnej gminy, promocję gminy i kontakty z inwestorami,
- rozbudowy i modernizacji infrastruktury turystycznej, okołoturystycznej i komunikacyjnej,
- aktywizacji przedsiębiorczej mieszkańców.

Do wyzwań należeć będą: wsparcie przedsiębiorców, w tym firm rodzinnych, w rozwoju działalności, poszerzanie rynków zbytu produktów i wspieranie przedsięwzięć innowacyjnych. Priorytetem pozostaje rozwój i promocja przedsiębiorczości oraz wspieranie aktywności zawodowej mieszkańców. Wśród działań stymulujących wymienić można współpracę z Instytucjami Otoczenia Biznesu, Ośrodkami Doradztwa Rolniczego i instytucjami publicznymi w zakresie poszerzania oferty szkoleń, fachowego doradztwa i informacji na temat możliwości pozyskiwania środków zewnętrznych na rozpoczęcie lub rozwój własnej działalności gospodarczej, rolniczej itp. (głównie nowa perspektywa finansowa UE 2021-2027).

Działania będą koncentrowały się również na walce z bezrobociem, gdzie kluczową rolę będzie odgrywał Powiatowy Urząd Pracy w Przysusze, w tym poprzez aktywizację zawodową i działania zwiększające szanse na rynku pracy osób wymagających wsparcia (np. podwyższanie lub zmiana kwalifikacji), w tym w kontekście skutków pandemii COVID-19.

Zakłada się dalszy rozwój ciągów pieszo-rowerowych i rekreacyjno-turystycznych na terenie gminy, w szczególności kompleksowe rozwijanie sieci ścieżek rowerowych, z uwzględnieniem największych atrakcji na terenie gminy i zintegrowania z zewnętrznymi sieciami i atrakcjami. W planach jest również kontynuacja rekreacyjno-turystycznego zagospodarowania zbiorników i cieków wodnych. Budowa oferty turystycznej gminy zakłada odpowiednie kształtowanie przestrzeni i miejsc rekreacji oraz wypoczynku, w tym małej architektury. W ramach tego obszaru uwzględniono również budowę i modernizację bazy rekreacyjnej i sportowej. Zakres planowanych zadań to m.in.:

- Budowa lub adaptacja istniejącego budynku w Odrzywole do funkcji obiektu sportowego z siłownią, dostępem do rehabilitacji, basenem;
- Budowa zbiornika wodnego w Wysokinie-Cetniu;
- Budowa ścieżek rowerowych min. na terenie Odrzywołu, Wysokina, Cetnia, Kłonny, Kamiennej Woli, Ceteń-Nowe Miasto;
- Modernizacja i przebudowa dróg na terenie Gminy Odrzywół m.in. w Kłonnie, Kłonnie-Kolonii, od Leśniczówki do Janówka I i II;
- Monitoring placu Kilińskiego i innych placów publicznych.

PRZESTRZEŃ I ŚRODOWISKO to trzeci zdefiniowany obszar dotyczący budowy atrakcyjności osadniczej i rekreacyjno-turystycznej gminy w oparciu o dbałość o przestrzeń wspólną, walory krajobrazowe i zasoby środowiska. Samorząd lokalny dysponuje narzędziami umożliwiającymi racjonalne i prośrodowiskowe planowanie przestrzennego, kształtowanie przestrzeni i ochronę przestrzeni szczególnie ważnych dla lokalnej społeczności lub cennych przyrodniczo.

Zobowiązanie to jest szczególnie ważne w kontekście zlokalizowania większości gminy w Obszarze Chronionego Krajobrazu Doliny Rzeki Drzewiczki i Pilicy, którego podstawowym założeniem jest ochrona krajobrazu. Należy jednak zaznaczyć, że w zakresie regulacji lokalnej polityki zagospodarowania przestrzennego Gmina Odrzywół zmuszona jest do aktualizacji dokumentów tj.

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Odrzywół, co korzystnie wpłynie na uregulowanie kierunków rozwoju zagospodarowania przestrzennego w gminie.

W odpowiedzi na powyższe, cel strategiczny nr 3 wskazuje na ochronę środowiska, zrównoważone i harmonijne kształtowanie lokalnej gospodarki przestrzennej. Za priorytet w zakresie polityki środowiskowej przyjęto takie gospodarowanie zasobami, które zakłada możliwość ich użytkowania również przez przyszłe pokolenia. Wyzwaniem będą działania w obrębie:

- Ekoedukacji na rzecz rozwoju regionu definiowanej jako zwiększenie dostępu mieszkańców gminy do wiedzy i informacji z zakresu ekologii oraz aktywizacji społeczności lokalnej w działaniach edukacyjnych z zakresu ochrony środowiska i procesach rozwoju lokalnego jak również realizacji programów na rzecz środowiska – oczka wodne, łąki kwiatowe, ścieżki edukacyjne,
- Podejmowaniu inicjatyw w ramach poprawy stanu powietrza atmosferycznego tu w szczególności realizacji inwestycji dotyczących termomodernizacji budynków użyteczności publicznej tu w szczególności przedszkola w Odrzycu i oddziałów przedszkolnych na terenie gminy jak również intensyfikację aktywności mieszkańców na rzecz ochrony i poprawy jakości środowiska, szczególnie powietrza, w tym m.in. poprzez wymianę starych pieców, termomodernizację i szersze wykorzystanie odnawialnych źródeł energii;
- Dbałości o przestrzeń wspólną tu w szczególności w zakresie zagospodarowania terenu targowiska Odrzywół-Radomsko;
- Regulacji stanu prawnego wspólnot gruntowych na terenie gminy i aktualizacji zapisów w dokumentach planistycznych zgodnie z potrzebami społecznymi, gospodarczymi i środowiskowymi oraz wymogami prawnymi jak również realizowanie zadań w zakresie kształtowania ładu przestrzennego oraz zachowania szczególnej dbałości o estetykę przestrzeni publicznych, krajobrazu oraz obiektów usług publicznych i terenów aktywności gospodarczej wraz otoczeniem, w tym przy zaangażowaniu mieszkańców, tworzenie i rozwijanie przyjaznych, atrakcyjnych i funkcjonalnych przestrzeni publicznych zgodnie z tymi dokumentami;

Gmina Odrzywół będzie realizowała działania własne, ale także wspierała inicjatywy prywatne. Zobowiązaniem długoterminowym będzie stałe dążenie do doskonalenia systemu gospodarki odpadami w kierunku zmniejszenia ilości produkowanych odpadów, większej segregacji i recyklingu. Działaniem horyzontalnym natomiast będzie edukacja i wzmacnianie świadomości ekologicznej mieszkańców gminy.

4. PROJEKTY STRATEGICZNE, WYKAZ PLANOWANYCH INWESTYCJI

Osiągnięcie celów wskazanych w *Strategii Rozwoju Gminy Odrzywół na lata 2022-2030* będzie możliwe dzięki realizacji zadań i konkretnych projektów. Strategia definiuje kierunki i zadania, dzięki którym będzie możliwe osiągnięcie założonych celów. Planowane projekty zarówno infrastrukturalne jak i nieinfrastrukturalne realizowane w określonych ramach czasowych przyczynią się do rozwiązania kluczowych problemów w obszarze społecznym, gospodarczym i przestrzennym. Planowane kierunki działań mają charakter zintegrowany i są komplementarne z polityką lokalną jak również z założeniami dokumentów wyższego rzędu a ich realizacja przyczyni się do osiągnięcia efektu synergii w oddziaływaniu na rozwój tego obszaru. Poniżej, w formie tabelarycznej przedstawiono projekty wraz

z podaniem szacunkowego kosztu ich realizacji, planowanego okresu realizacji i potencjalnych źródeł finansowania.

Tabela 23: Karta projektu nr 1

Kierunek strategiczny działań	Inwestycje w infrastrukturę opieki zdrowotnej	
Zakres planowanych inwestycji	1. Rozbudowa Ośrodka Zdrowia w Odrzywole i powstanie przychodni specjalistycznych	
Obszar realizacji	Gmina Odrzywół	
Podmiot realizujący	Gmina Odrzywół, ewentualni partnerzy	
Czas realizacji	2022-2030	
Źródła finansowania	- Budżet własny Gminy Odrzywół; - Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne, zgodnie z opisem w rozdziale 6.	
Zgodność ze strategią	Cel strategiczny	Jakość życia, integracja i aktywizacja społeczna mieszkańców
	Cel operacyjny	Wzrost standardu życia mieszkańców
Wskaźniki realizacji projektu	Wskaźniki produktu	- Liczba rozbudowanych obiektów (szt.) - Liczba wyposażonych obiektów (szt.) - Liczba zmodernizowanych budynków (szt.); - Liczba rozbudowanych obiektów (szt.)
	Wskaźniki rezultatu	- Wzrost zadowolenia użytkowników obiektów; - Wzrost dostępu do usług zdrowotnych; - Poprawa kondycji zdrowotnej mieszkańców; - Poprawa jakości życia mieszkańców; - Wzrost estetyki gminy.

Tabela 24: Karta projektu nr 2

Kierunek strategiczny działań	Budowa, rozbudowa, adaptacja i modernizacja budynków użyteczności publicznej	
Zakres planowanych inwestycji	1. Odnowienie budynku mieszkalno-usługowego (tzw. weterynarii) w Wysokinie 2. Remont budynku Urzędu Gminy w Odrzywole 3. Rozbudowa budynku przedszkola w Odrzywole i oddziałów przedszkolnych na terenie gminy	
Obszar realizacji	Gmina Odrzywół	
Podmiot realizujący	Gmina Odrzywół, ewentualni partnerzy	
Czas realizacji	2022-2030	
Źródła finansowania	- Budżet własny Gminy Odrzywół; - Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne, zgodnie z opisem w rozdziale 6.	
Zgodność ze strategią	Cel strategiczny	Jakość życia, integracja i aktywizacja społeczna mieszkańców
	Cel operacyjny	Wzrost standardu życia mieszkańców

Wskaźniki realizacji projektu	Wskaźniki produktu	- Liczba zmodernizowanych budynków (szt.); - Liczba rozbudowanych obiektów (szt.) - Liczba wybudowanych obiektów (szt.)
	Wskaźniki rezultatu	- Wzrost zadowolenia użytkowników obiektów; - Poprawa jakości życia mieszkańców; - Wzrost estetyki gminy.

Tabela 25: Karta projektu nr 3

Kierunek strategiczny działań	Dbałość o regionalną kulturę ludową, organizacja wydarzeń kulturalnych	
Zakres planowanych inwestycji	1. Remont i odnowa zabytkowego kościoła, dzwonnicy i zabytków ruchomych w Łęgonicach Małych 2. Remont/renowacja kaplicy w Kolonii Ossie	
Obszar realizacji	Gmina Odrzywół	
Podmiot realizujący	Gmina Odrzywół, ewentualni partnerzy	
Czas realizacji	2022-2030	
Źródła finansowania	- Budżet własny Gminy Odrzywół; - Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne, zgodnie z opisem w rozdziale 6.	
Zgodność ze strategią	Cel strategiczny	Jakość życia, integracja i aktywizacja społeczna mieszkańców
	Cel operacyjny	Tworzenie warunków do rozwoju osobistego i integracji społecznej
Wskaźniki realizacji projektu	Wskaźniki produktu	- Liczba imprez i wydarzeń kulturalnych (szt.) - Liczba uczestników imprez i wydarzeń kulturalnych (os.); - Liczba obiektów zabytkowych poddanych remontom/renowacji (szt.)
	Wskaźniki rezultatu	- Rozwój oferty wydarzeń kulturalnych; - Wzrost rozpoznawalności Gminy Odrzywół w regionie; - Poprawa estetyki gminy

Tabela 26: Karta projektu nr 4

Kierunek strategiczny działań	Wspieranie zdobywania wiedzy i podnoszenia kwalifikacji	
Zakres planowanych inwestycji	1. Realizacja programów „miękkich”: edukacyjnych i rozwojowych dla dzieci i młodzieży 2. Realizacja programów „miękkich” na rzecz osób niepełnosprawnych i zagrożonych wykluczeniem społecznym	
Obszar realizacji	Gmina Odrzywół	
Podmiot realizujący	Gmina Odrzywół, ewentualni partnerzy	
Czas realizacji	2022-2030	
Źródła finansowania	- Budżet własny Gminy Odrzywół; - Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne, zgodnie z opisem w rozdziale 6.	
Zgodność ze strategią	Cel strategiczny	Jakość życia, integracja i aktywizacja społeczna mieszkańców
	Cel operacyjny	Tworzenie warunków do rozwoju osobistego i integracji społecznej
	Wskaźniki produktu	- Liczba zajęć dodatkowych [szt.];

Wskaźniki realizacji projektu		- Liczba jednostek oświatowo-edukacyjnych objętych dodatkową ofertą edukacyjną [szt.]; - Liczba wydarzeń promujących naukę [szt.]; - Kwota przekazana jednostkom oświatowo-edukacyjnym [zł].
	Wskaźniki rezultatu	- Rozwój oferty edukacyjnej w jednostkach oświatowych podległych Gminie Odrzywół; - Wsparcie dla jednostek oświatowo-edukacyjnych, - Rozwój oferty zajęć pozalekcyjnych z zakresu rozwoju osobistego młodych osób

Tabela 27: Karta projektu nr 5

Kierunek strategiczny działań	Tworzenie miejsc integracji społecznej	
Zakres planowanych inwestycji	1. Budowa kina 2. Budowa Gminnej Biblioteki Publicznej 3. Budowa domu kultury w Odrzywole 4. Budowa świetlicy wiejskiej w Ceteniu 5. Modernizacja i adaptacja sali jako miejsca spotkań okolicznościowych remizy OSP w Odrzywole 6. Remont Świetlicy Wiejskiej w Kłonnej	
Obszar realizacji	Gmina Odrzywół	
Podmiot realizujący	Gmina Odrzywół, ewentualni partnerzy	
Czas realizacji	2022-2030	
Źródła finansowania	- Budżet własny Gminy Odrzywół; - Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne, zgodnie z opisem w rozdziale 6.	
Zgodność ze strategią	Cel strategiczny	Jakość życia, integracja i aktywizacja społeczna mieszkańców
	Cel operacyjny	Tworzenie warunków do rozwoju osobistego i integracji społecznej
Wskaźniki realizacji projektu	Wskaźniki produktu	- Liczba wybudowanych miejsc integracji społecznej (szt.) - Liczba zmodernizowanych/wyremontowanych obiektów (szt.) - Liczba wyposażonych miejsc integracji
	Wskaźniki rezultatu	- Zapewnienie miejsc integracji społecznej; - Rozbudowa infrastruktury rekreacyjnej, kulturalnej i społecznej; - Wyposażenie miejsc integracji i rekreacji.

Tabela 28: Karta projektu nr 6

Kierunek strategiczny działań	Modernizacja dróg, budowa i rozbudowa infrastruktury około drogowych w tym ścieżek rowerowych i oświetlenia
Zakres planowanych inwestycji	1. Budowa ścieżek rowerowych min. na terenie Odrzywołu, Wysokina, Cetnia, Kłonna, Kamiennej Woli, Myślakowice-Łęgonice Małe-Nowe Miasto 2. Dbłość o czystość ulic, skwerów publicznych i rynku w Odrzywole

	<ol style="list-style-type: none"> 3. Modernizacja oświetlenia ulicznego - wymiana istniejących opraw na LED 4. Modernizacja i przebudowa dróg na terenie Gminy Odrzywół m.in. w Kłonnice i Kłonnice Kol., od Leśniczówki do Janówka I i II 5. Monitoring placu Kilińskiego i innych placów publicznych 6. Plac do nauki jazdy dla dzieci 	
Obszar realizacji	Gmina Odrzywół	
Podmiot realizujący	Gmina Odrzywół, ewentualni partnerzy	
Czas realizacji	2022-2030	
Źródła finansowania	- Budżet własny Gminy Odrzywół; - Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne, zgodnie z opisem w rozdziale 6.	
Zgodność ze strategią	Cel strategiczny	Wspieranie rozwoju gospodarki, tworzenie warunków dla powstania nowych miejsc pracy, budowa i modernizacja infrastruktury komunikacyjnej i okołoturystycznej
	Cel operacyjny	Rozbudowa i modernizacja infrastruktury komunikacyjnej i okołoturystycznej
Wskaźniki realizacji projektu	Wskaźniki produktu	- Długość zmodernizowanych/wybudowanych dróg (km); - Długość wybudowanych ścieżek rowerowych (km); - Liczba wymienionych opraw oświetleniowych
	Wskaźniki rezultatu	- Wzrost bezpieczeństwa uczestników ruchu drogowego; - Rozwój sieci ścieżek rowerowych na terenie gminy

Tabela 29: Karta projektu nr 7

Kierunek strategiczny działań	Budowa i modernizacja infrastruktury rekreacyjno-sportowej i okołoturystycznej	
Zakres planowanych inwestycji	<ol style="list-style-type: none"> 1. Budowa lub adaptacja istniejącego budynku w Odrzywole do funkcji obiektu sportowego z siłownią, dostępem do rehabilitacji, basenem 2. Budowa zbiornika wodnego w Wysokinie-Ceteniu o funkcji rekreacyjnej 3. Budowa lokalu przeznaczonego do realizacji imprez okolicznościowych w Odrzywole 4. Modernizacja Hali Sportowej 5. Wspieranie inicjatyw z zakresu powstania lokalów gastronomicznych 6. Zagospodarowanie przestrzeni wokół zbiornika wodnego w Odrzywole 	
Obszar realizacji	Gmina Odrzywół	
Podmiot realizujący	Gmina Odrzywół, ewentualni partnerzy	
Czas realizacji	2022-2030	
Źródła finansowania	- Budżet własny Gminy Odrzywół; - Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne, zgodnie z opisem w rozdziale 6.	
Zgodność ze strategią	Cel strategiczny	Wspieranie rozwoju gospodarki, tworzenie warunków dla powstania nowych miejsc pracy, budowa i modernizacja infrastruktury komunikacyjnej i okołoturystycznej
	Cel operacyjny	Rozbudowa i modernizacja infrastruktury komunikacyjnej i okołoturystycznej
Wskaźniki realizacji projektu	Wskaźniki produktu	- Liczba zmodernizowanych obiektów (szt.); - Liczba wybudowanych obiektów (szt.)

	Wskaźniki rezultatu	<ul style="list-style-type: none"> - Wzrost zadowolenia użytkowników obiektów; - Wzrost estetyki gminy; - Wzrost zainteresowania turystycznego gminą
--	----------------------------	---

Tabela 30: Karta projektu nr 8

Kierunek strategiczny działań	Aktywizacja społeczności lokalnej w procesach rozwoju lokalnego i ekologii	
Zakres planowanych inwestycji	1. Programy na rzecz środowiska – oczka wodne, łąki kwiatowe, ścieżki edukacyjne	
Obszar realizacji	Gmina Odrzywół	
Podmiot realizujący	Gmina Odrzywół, ewentualni partnerzy	
Czas realizacji	2022-2030	
Źródła finansowania	<ul style="list-style-type: none"> - Budżet własny Gminy Odrzywół; - Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne, zgodnie z opisem w rozdziale 6. 	
Zgodność ze strategią	Cel strategiczny	Infrastruktura techniczna, ochrona środowiska, zrównoważone i harmonijne kształtowanie lokalnej gospodarki przestrzennej
	Cel operacyjny	Ekoedukacja
Wskaźniki realizacji projektu	Wskaźniki produktu	<ul style="list-style-type: none"> - Kwota przeznaczona na wsparcie działań aktywizacyjnych (zł) - Liczba przeprowadzonych akcji edukacyjnych (szt.)
	Wskaźniki rezultatu	<ul style="list-style-type: none"> - Wzrost świadomości ekologicznej mieszkańców w działaniach edukacyjnych; - Poprawa stanu środowiska naturalnego

Tabela 31: Karta projektu nr 9

Kierunek strategiczny działań	Podjęmowanie inicjatyw w ramach poprawy stanu powietrza atmosferycznego: inwestycje w OZE, termomodernizacja budynków	
Zakres planowanych inwestycji	<ol style="list-style-type: none"> 1. Termomodernizacja budynku przedszkola w Odrzywole i oddziałów przedszkolnych na terenie gminy 2. Wspieranie inicjatyw prywatnych z zakresu wymiany źródeł ciepła na ekologiczne i termomodernizacji budynków mieszkalnych 	
Obszar realizacji	Gmina Odrzywół	
Podmiot realizujący	Gmina Odrzywół, ewentualni partnerzy	
Czas realizacji	2022-2030	
Źródła finansowania	<ul style="list-style-type: none"> - Budżet własny Gminy Odrzywół; - Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne, zgodnie z opisem w rozdziale 6. 	
Zgodność ze strategią	Cel strategiczny	Infrastruktura techniczna, ochrona środowiska, zrównoważone i harmonijne kształtowanie lokalnej gospodarki przestrzennej
	Cel operacyjny	Dbłość o stan środowiska naturalnego
	Wskaźniki produktu	- Liczba wymienionych źródeł ciepła (szt.);

Wskaźniki realizacji projektu		- Liczba inwestycji OZE (szt.); - Liczba budynków poddanych termomodernizacji (szt.)
	Wskaźniki rezultatu	- Poprawa efektywności energetycznej budynków; - Poprawa stanu środowiska naturalnego - Wzrost udziału energii pochodzącej z OZE; - Wzrost współczynników izolacyjności obiektów; - Zmniejszenie wskaźnika emisyjności;

Tabela 32: Karta projektu nr 10

Kierunek strategiczny działań	Rozbudowa sieci gazowej i wodno-kanalizacyjnej	
Zakres planowanych inwestycji	1. Modernizacja i rozbudowa oczyszczalni w Odrzywole 2. Rozbudowa sieci kanalizacyjnej w nieskanalizowanych miejscowościach 3. Rozbudowa stacji uzdatniania wody i sieci wodociągowej 4. Rozbudowa i modernizacja oczyszczalni ścieków w Odrzywole	
Obszar realizacji	Gmina Odrzywół	
Podmiot realizujący	Gmina Odrzywół, ewentualni partnerzy	
Czas realizacji	2022-2030	
Źródła finansowania	- Budżet własny Gminy Odrzywół; - Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne, zgodnie z opisem w rozdziale 6.	
Zgodność ze strategią	Cel strategiczny	Infrastruktura techniczna, ochrona środowiska, zrównoważone i harmonijne kształtowanie lokalnej gospodarki przestrzennej
	Cel operacyjny	Dbałość o stan środowiska naturalnego
Wskaźniki realizacji projektu	Wskaźniki produktu	- Długość sieci kanalizacyjnej (km); - Liczba mieszkańców korzystających z sieci kanalizacyjnej (os.); - Liczba wybudowanych oczyszczalni ścieków/SUW; - Liczba zmodernizowanych oczyszczalni ścieków/SUW.
	Wskaźniki rezultatu	- Wysokiej jakości infrastruktura kanalizacyjna; - Wzrost dostępu mieszkańców sieci kanalizacyjnej; - Poprawa stanu środowiska naturalnego.

Tabela 33: Karta projektu nr 11

Kierunek strategiczny działań	Uregulowanie stanu prawnego wspólnot gruntowych, dbałość o zagospodarowanie przestrzenne gminy	
Zakres planowanych inwestycji	1. Uregulowanie stanu prawnego wspólnot gruntowych na terenie gminy 2. Zagospodarowanie terenu targowiska Odrzywół-Radomsko	
Obszar realizacji	Gmina Odrzywół	
Podmiot realizujący	Gmina Odrzywół, ewentualni partnerzy	
Czas realizacji	2022-2030	
Źródła finansowania	- Budżet własny Gminy Odrzywół; - Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne, zgodnie z opisem w rozdziale 6.	
Zgodność ze strategią	Cel strategiczny	Infrastruktura techniczna, ochrona środowiska, zrównoważone i harmonijne kształtowanie lokalnej gospodarki przestrzennej
	Cel operacyjny	Działania w zakresie spójności zagospodarowania przestrzennego

Wskaźniki realizacji projektu	Wskaźniki produktu	- Liczba wspólnot o uregulowanym stanie własności prawnej (szt.); - Powierzchnia terenów objętych aktualizacją (ha).
	Wskaźniki rezultatu	- Regulacja stanu prawnego wspólnot gruntowych na terenie gminy; - Aktualizacja zapisów w dokumentach planistycznych; - Poprawa estetyki gminy.

5. OBSZARY FUNKCJONALNE I OBSZARY STRATEGICZNEJ INTERWENCJI

13 listopada 2020 r. weszła w życie Ustawa z dnia 15 lipca 2020 r. o zmianie ustawy o zasadach prowadzenia polityki rozwoju oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2020 r. poz. 1378), której celem jest realizacja postanowień Strategii na Rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030) w zakresie konsolidacji systemu zarządzania rozwojem Polski i etapowego wprowadzania systemu zintegrowanych strategii. Celem ustawy jest integracja strategii rozwoju na różnych poziomach administracji jak również integracja w dokumentach strategicznych wymiaru społecznego i gospodarczego z przestrzennym. Ustawodawca określił elementy strategii rozwoju gminy tj.:

- Model struktury funkcjonalno-przestrzennej;
- Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w gminie;
- Obszary strategicznej interwencji określone w strategii rozwoju województwa wraz z zakresem planowanych działań;
- Obszary strategicznej interwencji kluczowe dla gminy, jeżeli takie zidentyfikowano, wraz z zakresem planowanych działań.

Przestrzeń jest integralnym elementem rozwoju gminy, dlatego też ujęcie przestrzenne planowanych inwestycji w sferze gospodarczej i społecznej ma kluczowe znaczenie dla jej rozwoju. Przestrzeń jest sferą, w której przenikają się i oddziałują wszystkie procesy społeczne, gospodarcze, przyrodnicze.

Oddziaływanie na przestrzeń i jej kształtowanie w sposób planowy lub mimowolny generuje warunki bytowe i wpływa na życie przyszłych pokoleń. Konsekwencją niewłaściwie zaplanowanych działań rozwojowych mogą być konflikty przestrzenne i środowiskowe, dlatego priorytetową kwestią przy opracowaniu i realizacji dokumentów strategicznych i wdrożeniowych jest uwzględnienie aspektów przestrzennych.

5.1. Strefy funkcjonalne w gminie

Gmina Odrzywół położona jest w południowo-zachodniej części województwa mazowieckiego, w północnej części powiatu przysuskiego. Położenie gminy Odrzywół określają dane geograficzne : N 51°31,' E 20°33'.

Gmina Odrzywół graniczy z:

- od południa z gminą Rusinów (także należącą do powiatu przysuskiego) i gminą Drzewica w powiecie opoczyńskim (woj. łódzkie),
- od północy z gminą Nowe Miasto nad Pilicą w powiecie grójeckim,
- od wschodu z gminą Klwów (powiat przysuski),
- od zachodu z gminą Poświętne w powiecie opoczyńskim (woj. łódzkie).

Obszar Gminy Odrzywół leży w zlewni środkowej Wisły i jej lewobrzeżnego dopływu Pilicy – stanowiącej naturalną północną granicę gminy. Większa część gminy położona jest w dorzeczu Drzewiczki i jej dopływu Korczanki, jedynie Kiełcznica, płynąca w północnej części obszaru gminy wpływa bezpośrednio do Pilicy. Sieć rzeczna jest dobrze rozwinięta, z wyjątkiem obszaru centralnego gminy, który tworzy dział wodny między Drzewiczką i Pilicą. Zgodnie z poziom zintegrowanego ryzyka powodziowego dla zlewni Pilicy zostało ocenione jako średnie, a zagrożenie dla zdrowia i życia ludzi w ramach ryzyka wypadkowego jako niskie.

Ilustracja 10: Obszary narażone na niebezpieczeństwo powodzi na obszarze dorzecza Wisły, źródło: Plan zarządzania ryzykiem powodziowym dla obszaru dorzecza Wisły na podstawie analizy obecnego systemu ochrony przeciwpowodziowej na potrzeby opracowania planów zarządzania ryzykiem powodziowym dla obszarów dorzeczy i regionów wodnych, MGGP S.A. i IMGW-PIB

Na terenie gminy zlokalizowane są dwa zbiorniki retencyjne: pierwszy o powierzchni lustra wody 3,5 ha znajdujący się w Łęgonicach Małych, drugi usytuowany w Odrzywole o powierzchni 5,5 ha, pełniący również funkcję rekreacyjną.

Na terenie Gminy Odrzywół występują wody podziemne związane z utworami wodonośnymi czwartorzędowymi i jurajskimi. Zasadnicze znaczenie ma będący pod szczególną ochroną poziom wodonośny jury środkowej i górnej. Północno-wschodnia część gminy znajduje się w obrębie Głównego Zbiornika Wód Podziemnych Polski GZWP nr 412 – Goszczewice, gdzie występują wody szczelinowo - porowe w piaskowcach środkowojurajskich i wody szczelinowo – krasowe w osadach węglanowych jury górnej. W pozostałej części gminy występuje GZWP nr 413 – Szydłowiec. Wody czwartorzędowe występują na obszarze całej gminy i są związane z utworami piaszczysto – żwirowymi, których miąższość wzrasta w strefach dolin rzecznych Pilicy i Drzewiczki. Wody tego poziomu pozostają w łączności hydraulicznej z wodami jurajskimi. Najbardziej narażonymi na zanieczyszczenia są wody gruntowe (poziom czwartorzędowy holoceni i plejstoceni), występujące najpłycej i nie izolowane od powierzchni utworami trudno przepuszczalnymi.

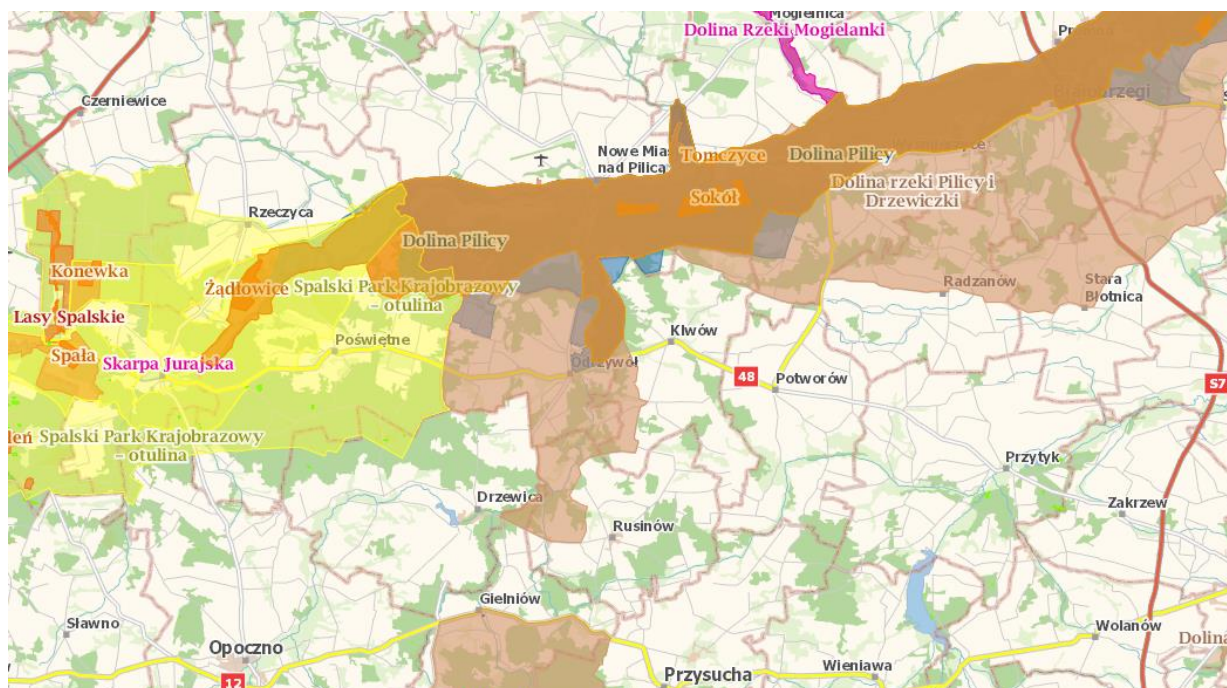
Ilustracja 11: Położenie GZWP nr 412 i 413 Zbiornika Goszczewice - Szydłowiec na terenie gminy Odrzywół, źródło: PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY ODRZYWÓŁ na lata 2013 - 2016 z perspektywą do roku 2020 aktualizacja

Gmina Odrzywół pod względem fizjograficznym zaliczana jest do Nizin Środkowopolskich, mezoregion to Dolina Białobrzaska, Równina Radomska, Równina Kozienicka. Od strony zachodniej do terenu gminy przylegają rozległe tereny leśne – Lasy Spalskie i Opoczyńskie. Niemalże cały obszar gminy objęty jest ochroną w ramach obszarów NATURA 2000 i Obszaru Chronionego Krajobrazu Doliny Rzeki Drzewiczki i Pilicy.

Ilustracja 12: Mapa obszarów chronionych i obszarów Natura 2000, źródło: <https://natura2000.gdos.gov.pl>

Dokumentem obowiązującym dla Gminy Odrzywół w zakresie planowania i zagospodarowania przestrzennego i kierunków zagospodarowania przestrzennego jest studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego przyjęte uchwałą Nr XXII/185/2001 z dnia 31 grudnia 2001r. Dokument wymaga prac aktualizacyjnych.

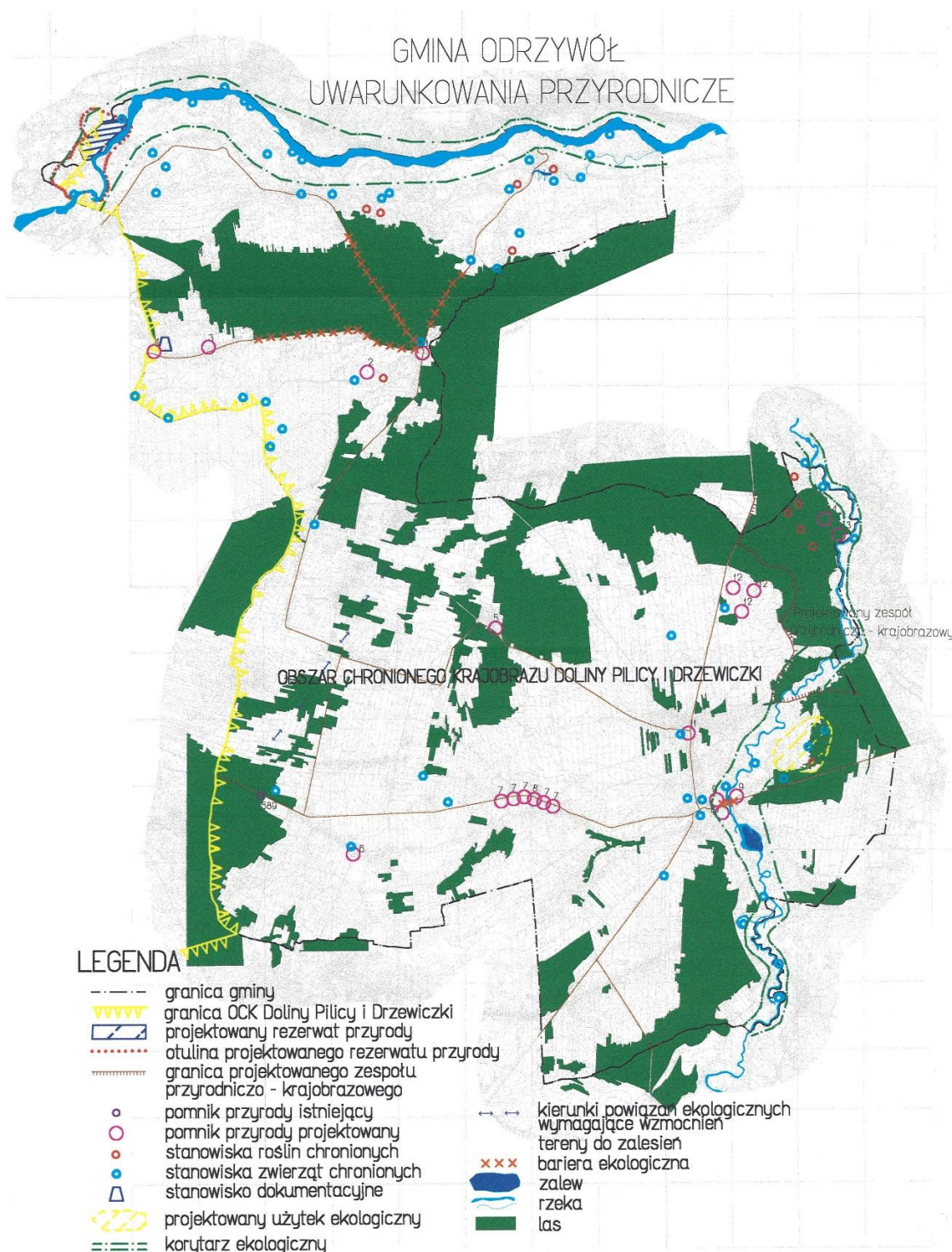
Zgodnie z analizą obszaru przedstawioną w *Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Odrzywół* struktura funkcjonalno-przestrzenna gminie wyodrębnia np. strefy:

➤ **Strefa północno-wschodnia**

To obszar obejmujący Obszar Chronionego Krajobrazu Doliny Rzeki Drzewiczki i Pilicy. W jej granicach leżą m.in. wsie: Dębowa Góra, Lipiny, Emilianów, Badulki, Różanna, Dąbrowa, Myślakowice oraz położone między nimi kompleksy leśne. Charakteryzuje się ona dużym udziałem lasów, przewagą gleb o niskich klasach bonitacyjnych i brakiem liczących się czynników rozwojowych.

Ilustracja 13: Model struktury funkcjonalno-przestrzennej na terenie miejscowości Odrzywół

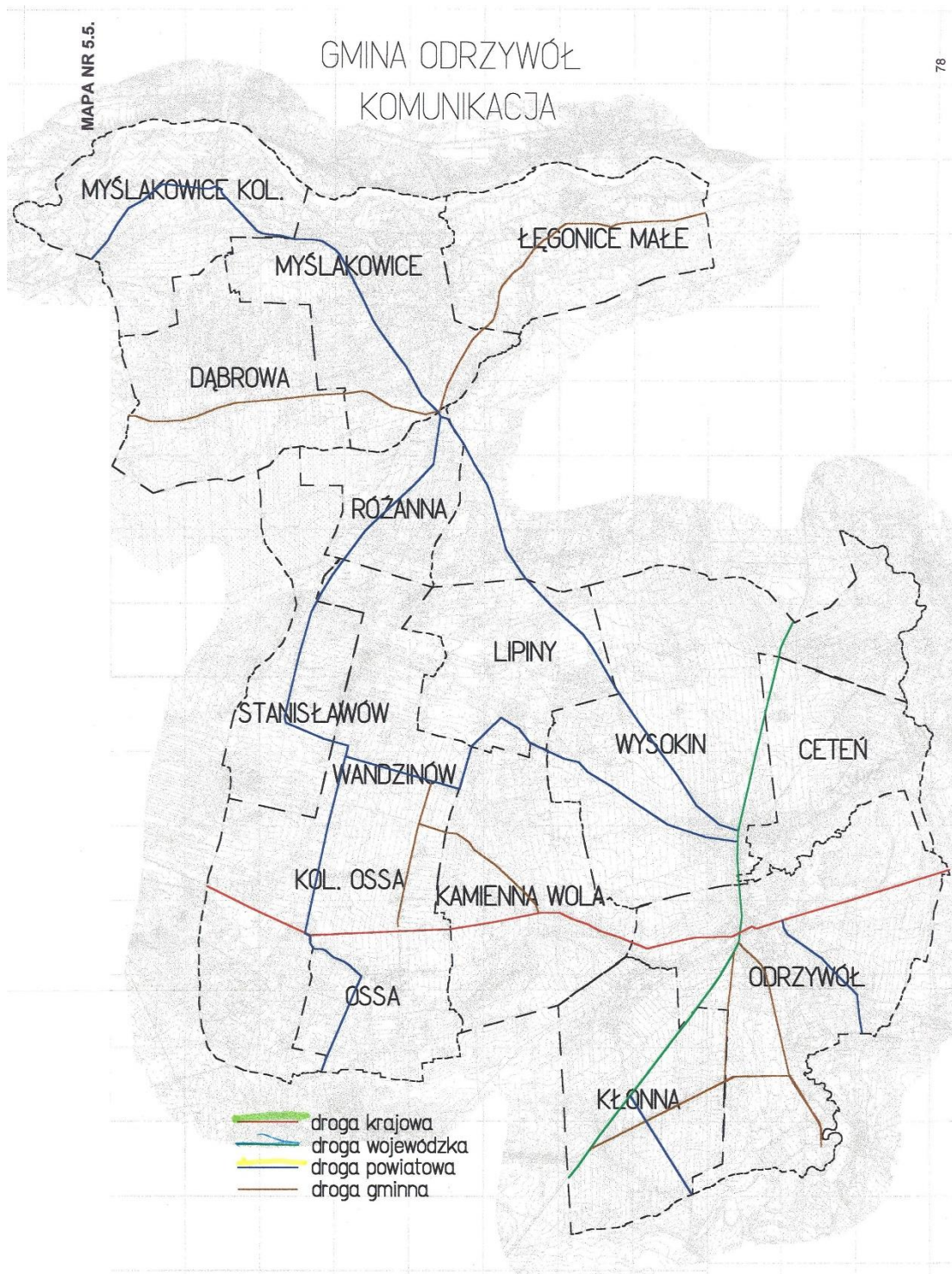

➤ Strefa południowa i południowo-wschodnia

Strefa gminy intensywniej zurbanizowana obejmuje tereny położone w sąsiedztwie drogi krajowej 48, dróg wojewódzkich i powiatowych. W jej granicach leżą wsie: Odrzywół, Kłonna, Kamienna Wola, Wysokin. Strefa ta charakteryzuje się koncentracją zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej jedno i dwukondygnacyjnej. Budownictwo mieszkaniowe koncentruje się w miejscowościach o najwyższym wskaźniku zaludnienia. Głównym ośrodkiem skupiającym podmioty administracyjne, edukacyjno-oświatowe, kulturalne i gospodarcze jest miejscowość Odrzywół – siedziba gminy.

Ilustracja 14: Model struktury funkcjonalno-przestrzennej na terenie Gminy Odrzywół

5.2. Obszary strategicznej interwencji kluczowe dla gminy

Strategia rozwoju województwa mazowieckiego do 2030 roku weryfikuje obszary strategicznej interwencji (OSI) na podstawie wskaźników przyjętych w Krajowej strategii rozwoju regionalnego oraz wskaźników przyjętych indywidualnie dla Mazowsza. Metodyka ta pozwoliła na zidentyfikowanie obszarów, które cechują się najniższym poziomem dostępu mieszkańców do dóbr i usług, wymagające

interwencji z poziomu regionalnego lub krajowego. Kryteriami uwzględnionymi przy wyznaczaniu ww. obszarów była dostępność transportowa oraz odsetek osób bezrobotnych pozostających w szczególnej sytuacji na rynku pracy. Wskazując obszary strategicznej interwencji uwzględniono 24 obszary wymagające restrukturyzacji i rozwoju nowych funkcji przy wsparciu instrumentów polityki regionalnej, które wskazano w Koncepcji przestrzennego zagospodarowania kraju jako obszary, na których występuje nadmierna kumulacja negatywnych zjawisk społeczno-gospodarczych, konflikty przestrzenne oraz dysfunkcje rozwojowe, koncentrujące się w obrębach terytorialnych tj.:

- ostrołęcko-siedlecki,
- plocko-ciechanowski,
- radomski.

Powiatowy Program Rewitalizacji Powiatu Przysuskiego na lata 2016-2022 wskazuje, że przestrzeń powiatu przysuskiego ma swoją specyfikę. W granicach administracyjnych powiatu znajdują się jednostki o silnie zróżnicowanych funkcjach oraz cechach przestrzeni tj. obszary powiązane z produkcją rolną, produkcją przemysłową, terenami leśnymi, typową zabudową miejską, rekreacją czy ośrodkiem centralnym w śródmieściu Przysuchy. Na terenie powiatu występuje zróżnicowany dostęp do infrastruktury technicznej, co generuje zmniejszenie spójności przestrzennej obszaru oraz nierównomierny rozwój poszczególnych części powiatu. W powiecie przysuskim istotnym problemem jest ujemne saldo migracji oraz odpływ ludzi młodych, wykształconych do innych ośrodków miejskich regionu przede wszystkim Warszawy, Radomia i Łodzi jak również wysoki poziom długotrwałego bezrobocia. Sfera gospodarcza jest zdominowana przez tradycyjne branże, brakuje strategicznych inwestorów oraz przedsiębiorstw innowacyjnych. Rynek pracy jest mało elastyczny, tworzy małą liczbę miejsc pracy dla osób wysoko wykwalifikowanych, dominującą rolę odgrywa w nim sektor publiczny. W powiecie przysuskim brakuje również rozwiniętych usług turystycznych i okołoturystycznych, które mogłyby stanowić alternatywę dla tradycyjnych branż i tworzyć miejsca pracy dla osób z różnym poziomem kwalifikacji. Zgodnie z podziałem funkcjonalnym obszaru powiatu przysuskiego wskazano zasięg terytorialny procesu rewitalizacji obejmujący obszar Gminy Odrzywół jako teren o funkcji społeczno-rekreacyjno-turystycznej.

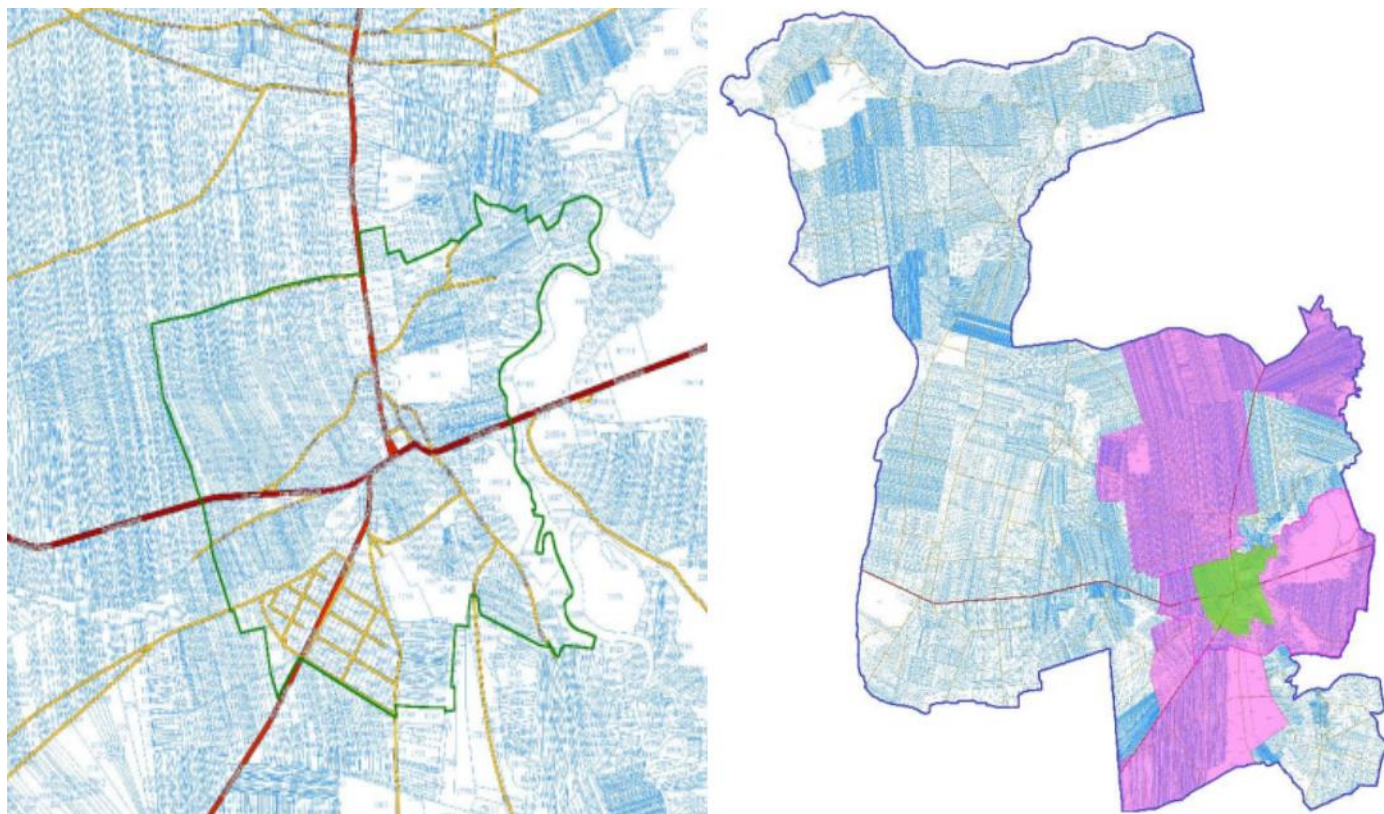
Wskazany w Programie Rewitalizacji Gminy Odrzywół na lata 2016-2023 obszar rewitalizacji charakteryzuje się najwyższą koncentracją negatywnych zjawisk społecznych spośród wszystkich trzech jednostek urbanistycznych, które zostały, poprzez analizę wskaźnikową oraz badania i konsultacje społeczne, określone jako zdegradowane (sołectwa: Kłonna, Odrzywół, Wysokin).

Finalnie obszar rewitalizacji wyznaczony został w granicach sołectwa Odrzywół. Z granic obszaru rewitalizacji wyeliminowane zostały tereny stricte rolnicze, oddalone od zabudowań mieszkalnych, które nie będą mieć wpływu na stan kryzysowy wśród lokalnej społeczności oraz bez znaczenia dla rozwoju lokalnego.

Obszar wyznaczony do rewitalizacji zlokalizowany jest w granicach miejscowości Odrzywół. Zajmuje 171 ha, co stanowi 1,74% powierzchni gminy oraz zamieszkały jest przez 1086 mieszkańców, co stanowi 27% mieszkańców gminy ogółem.

Ilustracja 15: Obszar rewitalizacji wskazany w Programie Rewitalizacji Gminy Odrzywół na lata 2016-2023, źródło: Program Rewitalizacji Gminy Odrzywół na lata 2016-2023

Odrzywół na tle pozostałych sołectw i miejscowości charakteryzuje się wysoką liczbą osób bezrobotnych, w tym liczbą osób długotrwale bezrobotnych. Istotny problem w Odrzywole stanowią również osoby o szczególnym znaczeniu na lokalnym rynku pracy: bezrobotni do 25 roku życia oraz bezrobotni przekraczający 50 lat, jak również osoby bez wykształcenia i jakichkolwiek kwalifikacji zawodowych. Na wskazanym obszarze rewitalizacji odnotowano również zwiększony względem pozostałych sołectw i miejscowości wskaźnik udzielania świadczeń pomocy społecznej (ze względu na ubóstwo, bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych, alkoholizm i niepełnosprawność). Statystyki Komendy Powiatowej Policji wskazują natomiast, że wyznaczony obszar w stosunku do wszystkich miejscowości Gminy Odrzywół cechuje się najwyższym wskaźnikiem przestępstw i wykroczeń.

Kluczowym problemem mieszkańców Gminy Odrzywół jest ograniczony dostęp do infrastruktury społecznej, kulturalnej oraz edukacyjnej, w tym występowanie licznych barier dla osób z niepełnosprawnością. Priorytetem dla Gminy Odrzywół, w tym przede wszystkim dla miejscowości gminnej, stanowi interwencja w obszarze reagowania na pogłębiający się proces starzejącego się społeczeństwa, w tym konieczność zapewnienia opieki i umożliwienia uczestnictwa w życiu społeczno-kulturalnym oraz emigracji młodych mieszkańców gminy. W kontekście problemów w obszarze przestrzeni publicznych i miejsc użyteczności publicznej kwestie problemowe stanowi:

- niewystarczające zaplecze dostępnych lokali komunalnych,
- utrudniony dostęp do ww. obiektów ze względu na brak komunikacji publicznej,

- brak infrastruktury usług opiekuńczych i rozrywkowych dla seniorów,
- trudności z dojazdem do szkół dla dzieci z pozostałych sołectw i miejscowości.

W kontekście planowanych kierunków rozwoju i zagospodarowania przestrzennego Gminy Odrzywół tj.:

- uzbrojenie terenu pod zabudowę budownictwa jednorodzinnego,
- zabezpieczenie terenu pod rozwój turystyki i rekreacji,
- rozwój agroturystyki

jak również z założonymi celami strategicznymi określonymi w przedmiotowym dokumencie tj.:

- integracja i aktywizacja społeczna mieszkańców,
- wspieranie rozwoju gospodarki, tworzenie warunków dla powstania nowych miejsc pracy i rozbudowa i modernizacja infrastruktury technicznej,
- ochrona środowiska, zrównoważone i harmonijne kształtowanie lokalnej gospodarki przestrzennej

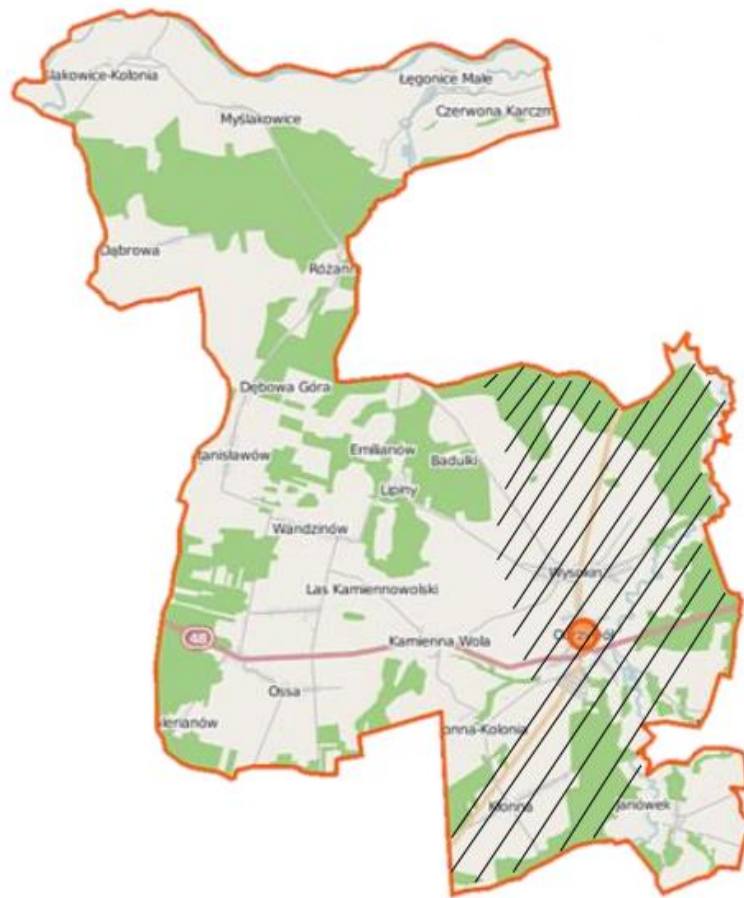
kluczowymi dla rozwoju gospodarczego gminy są obszary zlokalizowane we wschodniej i południowo-wschodniej części gminy pokrywające się z granicami administracyjnymi sołectw tj.: Kłonna, Odrzywół, Wysokin. Wskazany obszar charakteryzuje się:

- lokalizacją wzdłuż drogi krajowej 48 relacji Tomaszów Mazowiecki - Inowódz - Kłwów - Potworów - Białobrzegi - Głowaczów - Kozienice - Nowe Słowiki - Sieciechów - Opactwo - Dęblin - Moszczanka – Kock oraz droga wojewódzka 728 relacji Grójec - Nowe Miasto nad Pilicą - Końskie - Łopuszno – Jędrzejów,
- intensywną urbanizacją obejmującą tereny położone w sąsiedztwie drogi krajowej 48, dróg wojewódzkich i powiatowych,
- wysokim zaludnieniem,
- koncentracją funkcji społeczno-administracyjno-gospodarczej (głównym ośrodkiem skupiającym podmioty administracyjne, edukacyjno-oświatowe, kulturalne i gospodarcze jest miejscowość Odrzywół – siedziba gminy, gdzie znajdują się obiekty i przestrzenie, z których korzystają wszyscy mieszkańcy gminy, m.in. Urząd Gminy Odrzywół, Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, obiekty handlowe, obiekty sportowe, kościół parafialny, siedziby podmiotów gospodarczych),
- stosunkowo wysokim wskaźnikiem występowania negatywnych zjawisk społecznych m.in.: wysoką liczbą osób bezrobotnych, w tym liczbą osób długotrwale bezrobotnych, stosunkowo wysokim względem pozostałych sołectw i miejscowości w gminie Odrzywół wskaźnikiem udzielania świadczeń pomocy społecznej, koncentracją występowania przestępstw i wykroczeń.

Jest to zatem obszar wyróżniający się potencjałem stymulowania rozwoju gminy, wymagający jednocześnie realizacji działań ukierunkowanych na budowie i wzmacnianiu funkcji centrum gminy, jak również interwencji z zakresu integracji mieszkańców. Perspektywiczny rozwój wskazanego obszaru pozytywnie wpłynie na stymulację procesów społecznych i gospodarczych całej Gminy Odrzywół, umożliwiając wykształcenie reprezentacyjnych terenów gminnych.

Ilustracja 16: Obszary strategiczne dla rozwoju Gminy Odrzywół

6. ZGODNOŚĆ Z DOKUMENTAMI WYŻSZEGO RZĘDU

Przy formułowaniu *Strategii rozwoju Gminy Odrzywół na lata 2022-2030* uwzględniono założenia obowiązujących dokumentów strategicznych wyższego rzędu, tj.:

- Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.),
- Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego 2030;
- Strategii Zrównoważonego Rozwoju Transportu do 2030 r.;
- Strategii rozwoju województwa mazowieckiego do 2030 roku.

Poniżej dokonano opisu zgodności założeń strategicznych Gminy Odrzywół z dokumentami wyższego rzędu.

STRATEGIA NA RZECZ ODPOWIEDZIALNEGO ROZWOJU DO ROKU 2020 (Z PERSPEKTYWĄ DO 2030 R.)

Strategia została przyjęta uchwałą nr 8 Rady Ministrów z dnia 14 lutego 2017 r. w sprawie przyjęcia Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.) (M.P. 2017 poz. 260). Głównym celem dokumentu jest tworzenie warunków dla wzrostu dochodów mieszkańców Polski przy jednoczesnym wzroście spójności w wymiarze społecznym, ekonomicznym, środowiskowym i terytorialnym. Opracowanie weryfikuje następujące cele szczegółowe:

- Cel szczegółowy I: Trwały wzrost gospodarczy oparty coraz silniej o wiedzę, dane i doskonałość organizacyjną;
- Cel szczegółowy II: Rozwój społecznie wrażliwy i terytorialnie zrównoważony;
- Cel szczegółowy III: Skuteczne państwo i instytucje służące wzrostowi oraz włączeniu społecznemu i gospodarczemu.

Cele zakładane do realizacji przez Gminę Odrzywół wpisują się w cele i kierunki działań zawarte w Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju, przede wszystkim w założenia celu szczegółowego III: Skuteczne państwo i instytucje służące wzrostowi oraz włączeniu społecznemu i gospodarczemu, kierunek interwencji – zwiększenie efektywności programowania rozwoju poprzez zintegrowanie planowania przestrzennego i społeczno-gospodarczego oraz zapewnienie realnej partycypacji społecznej, a także w cel szczegółowy II: Rozwój społecznie wrażliwy i terytorialnie zrównoważony, kierunki interwencji – aktywne gospodarczo i przyjazne mieszkańcom miasta, rozwój obszarów wiejskich i wzmocnienie sprawności administracyjnej samorządów terytorialnych oraz ich zdolności do współpracy z partnerami na rzecz rozwoju.

KRAJOWA STRATEGIA ROZWOJU REGIONALNEGO 2030

Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030 jako podstawowy dokument strategiczny polityki regionalnej państwa w perspektywie do 2030 r. został przyjęty przez Radę Ministrów uchwałą nr 102 z dnia 17 września 2019 r. (M.P. 2019 poz. 1060). Głównym celem polityki regionalnej wskazanym w opracowaniu jest efektywne wykorzystanie endogenicznych potencjałów terytoriów i ich specjalizacji dla osiągnięcia zrównoważonego rozwoju kraju, co tworzyć będzie warunki do wzrostu dochodów mieszkańców Polski przy jednoczesnym osiąganiu spójności w wymiarze społecznym, gospodarczym, środowiskowym i przestrzennym. Powyższy cel realizowany jest poprzez trzy cele szczegółowe polityki regionalnej:

1. Zwiększenie spójności rozwoju kraju w wymiarze społecznym, gospodarczym, środowiskowym i przestrzennym;
2. Wzmacnianie regionalnych przewag konkurencyjnych;
3. Podniesienie jakości zarządzania i wdrażania polityk ukierunkowanych terytorialnie. Założenia strategiczne gminy zostały określone z uwzględnieniem postanowień Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego 2030.

STRATEGIA ZRÓWNOWAŻONEGO ROZWOJU TRANSPORTU DO 2030 ROKU

Strategia została przyjęta przez Radę Ministrów uchwałą nr 105 z dnia 24 września 2019 r. (M.P. z 2019 r. poz. 1055). Główny cel Strategii to zwiększenie dostępności transportowej oraz poprawa bezpieczeństwa ruchu uczestników i efektywności sektora transportowego, przez tworzenie spójnego, zrównoważonego, innowacyjnego i przyjaznego użytkownikowi systemu transportowego w wymiarze krajowym, europejskim i globalnym. Osiągnięcie ww. celu realizowane będzie poprzez następujące kierunki interwencji:

- Kierunek interwencji 1: budowa zintegrowanej, wzajemnie powiązanej sieci transportowej służącej konkurencyjnej gospodarce;
- Kierunek interwencji 2: poprawa sposobu organizacji i zarządzania systemem transportowym;
- Kierunek interwencji 3: zmiany w indywidualnej i zbiorowej mobilności;

- Kierunek interwencji 4: poprawa bezpieczeństwa uczestników ruchu oraz przewożonych towarów;
- Kierunek interwencji 5: ograniczanie negatywnego wpływu transportu na środowisko;
- Kierunek interwencji 6: poprawa efektywności wykorzystania publicznych środków na przedsięwzięcia transportowe.

Założenia strategiczne Gminy Odrzywół, obejmujące wykorzystanie potencjału ze względu na położenie i dostępność komunikacyjną, a także dalsze prace w zakresie rozwoju i modernizacji infrastruktury drogowej, wpłyną na osiągnięcie celu głównego Strategii Zrównoważonego Rozwoju Transportu do 2030 r.

STRATEGIA ROZWOJU WOJEWÓDZTWA MAZOWIECKIEGO DO 2030 ROKU

Strategia rozwoju województwa mazowieckiego do 2030 roku została uchwalona 28 października 2013 r. Dokument stanowi odpowiedź na wyzwania, którym powinno sprostać województwo, aby podnieść jakość życia, ograniczyć wykluczenie społeczne i bezrobocie, realizować politykę spójności terytorialnej oraz politykę inteligentnego i zrównoważonego rozwoju. Istotą strategii jest wskazanie celów rozwojowych, których realizacja zapewni utrzymanie trwałego rozwoju.

Cel główny skonstruowany w Strategii to zmniejszenie dysproporcji rozwoju w województwie mazowieckim, wzrost znaczenia obszaru metropolitalnego warszawy w Europie, który realizowany będzie przez następujące cele strategiczne:

- Przemysł i produkcja Rozwój produkcji ukierunkowanej na eksport w przemyśle zaawansowanych i średniozaawansowanych technologii oraz w przemyśle i przetwórstwie rolno-spożywczym;
- Gospodarka: Wzrost konkurencyjności regionu poprzez rozwój działalności gospodarczej oraz transfer i wykorzystanie nowych technologii;
- Przestrzeń i transport Poprawa dostępności i spójności terytorialnej regionu oraz kształtowanie ładu przestrzennego;
- Społeczeństwo Poprawa jakości życia oraz wykorzystanie kapitału ludzkiego i społecznego do tworzenia nowoczesnej gospodarki;
- Środowisko i energetyka Zapewnienie gospodarce regionu zdywersyfikowanego zaopatrzenia w energię przy zrównoważonym gospodarowaniu zasobami środowiska;
- Kultura i dziedzictwo Wykorzystanie potencjału kultury i dziedzictwa kulturowego oraz walorów środowiska przyrodniczego dla rozwoju gospodarczego regionu i poprawy jakości życia.

7. ŹRÓDŁA FINANSOWANIA INWESTYCJI

Planowane do realizacji zadania inwestycyjne określone w *Strategii Rozwoju Gminy Odrzywół na lata 2022-2030*, oprócz adekwatnych do zakresu działania zasobów ludzkich i rzeczowych, muszą posiadać odpowiednie zaplecze finansowe. Efektywna polityka rozwoju gminy powinna opierać się na racjonalnym gospodarowaniu budżetem gminy jak również na wykorzystaniu dostępnych zewnętrznych środków finansowych w ramach założonych celów inwestycyjnych.

Tworząc ramy finansowe warto uwzględnić analizę dochodów i wydatków Gminy Odrzywół w ostatnich latach oraz aktywność gminy w pozyskiwaniu pozabudżetowych źródeł finansowania działań.

Zgodnie z danymi Głównego Urzędu Statystycznego (dane na dzień 31.12.2020 r.), dochody własne gminy w przeliczeniu na 1 mieszkańca kształtowały się w następujący sposób:

- 4118 zł w 2017 r.
- 5078 zł w 2018 r.
- 4785 zł w 2019 r.
- 6700 zł w 2020 r.

Zgodnie z treścią Raportu o stanie Gminy Odrzywół za 2020 r. suma dochodów do budżetu Gminy Odrzywół w 2020 roku wyniosła 24 990 270,51 mln złotych z tego:

- dochody bieżące w kwocie: 18 882 591,08 zł,
- dochody majątkowe: 6 107 679,43 zł.

Największa część dochodów wygenerowały tzw. różne rozliczenia (50%). Duża część wpływów pochodzi z dochodów od osób prawnych, fizycznych i od innych jednostek (11.7%) oraz z pomocy społecznej (6.5%). W budżecie Gminy Odrzywół wpływy z tytułu podatku dochodowego od osób fizycznych wyniosły 554 złotych na mieszkańca (8,2%), natomiast dochód z tytułu podatków dochodowych od osób prawnych wynosił 2,4 złotych na mieszkańca (0,0%).

Poza dochodami, odzwierciedleniem sytuacji finansowej gminy są jej wydatki. Zgodnie z danymi Głównego Urzędu Statystycznego (dane na dzień 31.12.2021 r.) jak również z Raportem o stanie Gminy Odrzywół za 2020 r., w przypadku Gminy Odrzywół wydatki ogółem w przeliczeniu na 1 mieszkańca z roku na rok są coraz wyższe: suma wydatków z budżetu Gminy Odrzywół w 2020 roku wyniosła 18 924 989,68 w tym:

- wydatki bieżące w kwocie: 17.717.260,06 zł,
- wydatki majątkowe i inwestycyjne w kwocie: 1 207 729,62 zł,
- wydatki na wynagrodzenia: 6 871 982,70 zł.

czyli 5 100 złotych w przeliczeniu na jednego mieszkańca i była o 3,6% wyższa od sumy wydatków z 2019 roku. Największa część budżetu Gminy Odrzywół – 22,9% została przeznaczona na oświatę i wychowanie. Dużą część wydatków skoncentrowana była na administracji publicznej (14,2%) oraz na pomocy społecznej (10,8%). Wydatki inwestycyjne stanowiły 1,2 mln złotych, czyli 6,4% wydatków ogółem.

Istotnym aspektem zdolności inwestycyjnych Gminy Odrzywół jest wykorzystanie środków unijnych na realizację zadań przez gminę. Aktywność w tym zakresie odzwierciedla liczba umów/decyzji o dofinansowanie. W okresie programowania 2014-2020 Gmina Odrzywół zrealizowała następujące projekty:

Tabela 34: Projekty zrealizowane przez Gminę Odrzywół w okresie programowania 2014-2020, oprac. własne na podstawie danych zawartych w Raporcie o stanie Gminy Odrzywół za 2020 r. oraz na stronie: <https://mapadotacji.gov.pl/>

Lp.	Nazwa projektu	Wartość projektu	Wartość dofinansowania	Źródło dofinansowania
1.	Wsparcie lokalnej społeczności Gminy Odrzywół	1 293 000,00 zł	1 034 400,00 zł	EFS, RPO Województwa Mazowieckiego na lata 2014-2020 działanie 9.2. Usługi społeczne i usługi opieki zdrowotnej
2.	Rozwijamy kompetencje w Publicznej Szkole Podstawowej w Odrzywole	350 400,00 zł	280 320,00 zł	EFS, RPO Województwa Mazowieckiego na lata 2014-2020 działanie 10.1. Kształcenie i rozwój dzieci i młodzieży
3.	Wsparcie przedszkolaków w Gminie Odrzywół!	295 711,75 zł	236 364,75 zł	EFS, RPO Województwa Mazowieckiego na lata 2014-2020 działanie 10.1. Kształcenie i rozwój dzieci i młodzieży
4.	Z nadzieją w przyszłość w gminie Odrzywół	1 090 020,00 zł	863 690,00 zł	EFS, RPO Województwa Mazowieckiego na lata 2014-2020 działanie 9.1. Aktywizacja społeczno-zawodowa osób wykluczonych i przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu
5.	Termomodernizacja budynków gminnych na terenie Gminy Odrzywół	1 988 323,67 zł	1 561 139,43 zł	EFRR, RPO Województwa Mazowieckiego na lata 2014-2020 działanie 4.2. Efektywność energetyczna
Razem		5 017 455,42	3 975 914,18	

W ramach możliwości finansowania zewnętrznego inwestycji zaplanowanych w ramach wdrażania założeń i celów *Strategii Rozwoju Gminy Odrzywół na lata 2022-2030* należy wskazać:

- środki pochodzące z budżetu państwa,
- środki budżetowe jednostek samorządu terytorialnego województwa, powiatu,
- fundusze europejskie dostępne w ramach finansowania przez programy UE
- fundusze celowe np. Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej czy Funduszu Sprawiedliwości,

- fundusze Europejskiego Instrumentu Odbudowy, Fundusz Odbudowy (w tym Krajowy Plan Odbudowy i Zwiększania Odporności),
- fundusze związane z funkcjonowaniem Unii Europejskiej np. Fundusze Norweskie, fundusze EOG),
- środki sektora pozarządowego oraz środki prywatne w ramach partnerstwa publiczno-prywatnego,
- kredyty bankowe, pożyczki oraz inne instrumenty finansowe rynku kapitałowego.

Poniżej opisano fundusze i środki zewnętrzne, które stanowią potencjalne źródła finansowania działań strategicznych w programowaniu w latach 2021-2027.

Program Fundusze Europejskie na Infrastrukturę, Klimat, Środowisko 2021-2027 przyjęty przez Radę Ministrów w dniu 4 stycznia 2022 r. (FENIKS)

Nadrzędnym celem Programu o budżecie ponad 25 mld euro jest poprawa warunków rozwoju kraju poprzez budowę infrastruktury technicznej i społecznej zgodnie z założeniami rozwoju zrównoważonego, w tym poprzez:

- obniżenie emisyjności gospodarki transformację w kierunku gospodarki przyjaznej środowisku i o obiegu zamkniętym,
- budowę efektywnego i odpornego systemu transportowego o jak najniższym negatywnym wpływie na środowisko naturalne,
- dokończenie realizacji odcinków sieci bazowej TEN-T do roku 2030
- poprawę bezpieczeństwa transportu,
- zapewnienie równego dostępu do opieki zdrowotnej oraz poprawę odporności systemu ochrony zdrowia,
- wzmocnienie roli kultury w rozwoju społecznym i gospodarczym.

W skład Programu wchodzi następujące priorytety:

Priorytet I: Wsparcie sektorów energetyka i środowisko z Funduszu Spójność

Priorytet II: Wsparcie sektorów energetyka i środowisko z EFRR

Priorytet III: Transport miejski

Priorytet IV: Wsparcie sektora transportu z Funduszu Spójności

Priorytet V: Wsparcie sektora transportu z EFRR

Priorytet VI: Zdrowie

Priorytet VII: Kultura

Priorytet VIII: Pomoc techniczna

Program Fundusze Europejskie dla Rozwoju Społecznego 2021-2027 (FERS)

Program zakłada realizację działań na rzecz m.in. poprawy sytuacji osób na rynku pracy, zwiększenia dostępności dla osób ze szczególnymi potrzebami, zapewnienia opieki nad dziećmi, podnoszenia jakości edukacji i rozwoju kompetencji, integracji społecznej, rozwoju usług społecznych i ekonomii społecznej oraz ochrony zdrowia. Jego głównymi celami są:

- wzmocnienie systemu ochrony zdrowia i edukacji,
- kształcenie kadr dla gospodarki,
- zwiększenie jakości usług świadczonych przez publiczne służby zatrudnienia,
- wsparcie realizacji polityki społecznej w obszarach integracji społecznej, usług społecznych i ekonomii społecznej,
- poprawa sytuacji zawodowej i społecznej osób z niepełnosprawnościami,

- zwiększenie dostępu do opieki na najmłodszych dziećmi,
- poprawa dostępności do usług publicznych,
- zwiększenie wykorzystania innowacji społecznych, w tym w zakresie świadczenia usług publicznych,
- rozwój dialogu społecznego i obywatelskiego.

Program określa następujące priorytety:

Priorytet I: Lepsze polityki dla rozwoju społecznego

Priorytet II: Rozwój opieki nad najmłodszymi dziećmi

Priorytet III: Równe szanse dla osób z niepełnosprawnościami

Priorytet IV: Zdrowie i zdrowotna opieka długoterminowa

Priorytet V: Szkolnictwo wyższe i nauka

Priorytet VI: Innowacje społeczne

Priorytet VII: Pomoc techniczna

Program Fundusze Europejskie na Rozwój Cyfrowy 2021-2027

Zakres wsparcia w ramach Programu jest komplementarny ze wsparciem pozostałych programów realizujących cele polityki spójności na lata 2021-2027 oraz innych instrumentów krajowych i unijnych. Cele Programu to:

- budowa społeczeństwa gigabitowego w Polsce,
- udostępnienie zaawansowanych e-usług pozwalających w pełni na elektroniczne załatwienie spraw obywateli i przedsiębiorców (4 i 5 stopień e-dojrzałości usług),
- zapewnienie cyberbezpieczeństwa poprzez wsparcie w ramach nowego dedykowanego obszaru interwencji,
- rozwój gospodarki opartej na danych wykorzystującej najnowsze technologie cyfrowe,
- rozwój współpracy na rzecz tworzenia cyfrowych rozwiązań problemów społeczno-gospodarczych,
- wsparcie rozwoju zaawansowanych kompetencji cyfrowych, w tym również w obszarze cyberbezpieczeństwa dla jednostek samorządów terytorialnych i przedsiębiorców.

Program zakłada realizację następujących priorytetów:

Priorytet I: Zwiększenie dostępu do ultra-szybkiego internetu szerokopasmowego

Priorytet II: Zaawansowane usługi cyfrowe

Priorytet III: Pomoc techniczna

Zakładany budżet na realizację założeń programu wynosi około 2 mld euro.

Program Fundusze Europejskie dla Polski Wschodniej na lata 2021-2027

Środki finansowe w ramach Programu przeznaczone są na wsparcie dla 5 wschodnich województw z włączeniem do programu części Mazowsza – bez Warszawy i przyległych powiatów – czyli regionu statystycznego mazowieckiego regionalnego.

Celem programu jest utrwalenie warunków sprzyjających konkurencyjności makroregionu oraz wyższej jakości życia w Polsce Wschodniej. Cele szczegółowe to:

- wzmacnianie konkurencyjności i innowacyjności przedsiębiorstw,
- wzmacnianie atrakcyjności osadniczej miast i podniesienie jakości życia mieszkańców w dobie zmian klimatu,

- zwiększenie dostępności transportowej makroregionu,
- wzrost wykorzystania potencjału turystyki i uzdrowisk dla rozwoju.
Program przewiduje wsparcie w następujących obszarach:
- przedsiębiorczość: wsparcie start-upów, wykorzystanie procesów wzorniczych w MŚP, automatyzacja i robotyzacja MŚP, transformacja modeli biznesowych w kierunku Gospodarki Obiegu Zamkniętego, pożyczki dla MŚP – inwestycje w turystykę;
- energia i klimat: rozwój inteligentnych sieci energetycznych, adaptacja miast do zmian klimatu, bioróżnorodność, zrównoważona mobilność miejska;
- transport: ponadregionalna infrastruktury drogowa i kolejowa;
- uzdrowiska oraz ponadregionalne produkty turystyczne (szlaki).

Budżet na realizację ww. działań to 2,5 mld euro

Fundusze Europejskie dla Nowoczesnej Gospodarki 2021-2027

Budżet funduszu wynosi około 7,7 mld euro, a główne cele to:

- zwiększenie potencjału w zakresie badań i innowacji oraz wykorzystywanie zaawansowanych technologii;
- wzrost konkurencyjności MŚP;
- rozwinięcie umiejętności na rzecz inteligentnej specjalizacji, transformacji przemysłowej i przedsiębiorczości;
- transformacja gospodarki w kierunku Przemysłu 4.0 oraz zielonych technologii

Wymienione cele realizowane będą w obrębie następujących priorytetów:

Priorytet I: Wsparcie dla przedsiębiorców, czyli zapewnienie dofinansowania w obszarach B+R, wdrożeń nowych rozwiązań, infrastruktury B+R, internacjonalizacji, rozwoju kompetencji, automatyzacji i robotyzacji, zielonej gospodarki.

Priorytet II: Środowisko przyjazne innowacjom, czyli wspieranie projektów strategicznego znaczenia dla polskiej gospodarki, w tym m.in. rozbudowy publicznej infrastruktury badawczej, transferu i komercjalizacji technologii powstających na uczelniach i w instytutach, a także wzmacnianie potencjału instytucji otoczenia biznesu takich jak akceleratory, klastry, instytucje badawcze oraz szerokie wsparcie start-upów.

Priorytet III: Zazielenienie przedsiębiorstw, czyli wsparcie projektów bezpośrednio przyczyniających się do realizacji celów Europejskiego Zielonego Ładu, w tym neutralności klimatycznej, zielonej transformacji gospodarki i zrównoważonego rozwoju.

Priorytet IV: Pomoc techniczna

Programy w ramach III edycji Funduszy norweskich i EOG

Programy wdrażane będą do 2024 r. Wyjątek stanowi Fundusz Współpracy Dwustronnej, który będzie wdrażany do 30 kwietnia 2025 r. Do programów III edycji Funduszy norweskich i EOG tych należą:

- Rozwój przedsiębiorczości i innowacje,
- Rozwój Lokalny,
- Badania naukowe,
- Edukacja,
- Środowisko, Energia i Zmiany Klimatu,

- Kultura,
- Zdrowie,
- Sprawiedliwość,
- Sprawy Wewnętrzne,
- Fundusz Współpracy Dwustronnej,
- Pomoc Techniczna,
- Fundusz NGO,
- Social Dialogue-Decent Work.

Narodowy i Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej

Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej oraz Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej to środki przeznaczone na wsparcie przedsięwzięć w formie instrumentów zwrotnych, z zakresu ochrony środowiska, efektywności energetycznej, energii odnawialnej, ekologii, ochrony przyrody oraz zarządzania gospodarką wodną i odpadową.

Rządowy Fundusz Dróg Rządowy Fundusz Rozwoju Dróg (RFRD)

Fundusz stanowi mechanizm wsparcia realizacji zadań na drogach zarządzanych przez jednostki samorządu terytorialnego. Jego celem jest przyspieszenie powstawania nowoczesnej i bezpiecznej infrastruktury drogowej na szczeblu lokalnym oraz poprawę bezpieczeństwa ruchu drogowego i parametrów technicznych lokalnej sieci drogowej, a tym samym poprawę i zwiększenie atrakcyjności i dostępności terenów inwestycyjnych.

Program Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego

Programy Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego zakładają wsparcie inicjatyw z zakresu kultury o charakterze projektowym, z wyłączeniem stałej działalności kulturalnej podmiotów. Adresowane są do instytucji kultury, organizacji pozarządowych, instytucji filmowych, szkół i uczelni wyższych, jednostek samorządu terytorialnego, podmiotów gospodarczych, kościołów i związków wyznaniowych oraz osób prawnych, w przypadku programu „Ochrona zabytków” również osoby fizyczne.

Krajowy Plan Odbudowy i Zwiększania Odporności (KPO)

Celem planu jest wzmocnienie odporności gospodarczej i społecznej oraz budowa potencjału polskiej gospodarki na przyszłość. Program ma służyć odbudowie gospodarki po kryzysie wywołanym pandemią COVID-19 i zapewnić jej większą odporność na przyszłe nieprzewidziane okoliczności. Środki przyznawane w ramach programu będą przeznaczone na modernizację technologiczną rodzimych firm. W ramach Instrumentu na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności Polska będzie miała do dyspozycji ok. 58,1 mld euro, w tym: 23,9 mld euro w formie dotacji oraz 34,2 mld euro w pożyczkach. Czas na wykorzystanie tych środków to rok 2026. Plan odbudowy zakłada wsparcie inwestycji poprzez realizację projektów w następujących obszarach:

- Odporne społeczeństwo: – Ochrona zdrowia. – Edukacja;
- Odporne państwo: – Cyfryzacja usług publicznych – Infrastruktura i komunikacja;
- Odporna gospodarka: – Umiejętności. – Nowe technologie;
- Odporne środowisko: – Budynki. – Energetyka.

Program Rozwoju Organizacji Obywatelskich na lata 2018 – 2027 (PROO) i Fundusz Inicjatyw Obywatelskich (FIO)

Program dotyczy bezpośredniego wsparcia rozwoju polskich organizacji obywatelskich. Dotacje w ramach programu będą przydzielane na rozwój instytucjonalny organizacji oraz realizację ich celów statutowych. Wsparcie można uzyskać zarówno na realizację wieloletniej strategii rozwoju organizacji, budowę kapitału żelaznego, ale także np. na zaspokojenie nagłych potrzeb w sytuacjach awaryjnych. Konkursy są uruchamiane dla mediów obywatelskich, organizacji strażniczych, think tanków.

Celem FIO natomiast jest dofinansowywanie projektów mających na celu zwiększenie zaangażowania obywateli i organizacji pozarządowych w życie publiczne. Wsparcie można uzyskać na projekt społeczny z zakresu wszystkich obszarów działalności pożytku publicznego. W ramach Programu wydzielone zostały cztery priorytety: „Małe Inicjatywy”, „Aktywne Społeczeństwo”, „Aktywni Obywatele”, „Silne Organizacje Pozarządowe”. Fundusz oferuje kilka instrumentów finansowych: kapitał wspólnika/akcjonariusza, pożyczka wspólnika/akcjonariusza, dług podporządkowany względem finansowania bankowego. Głównym sektorami objętymi tą formą finansowania są zadania użyteczności publicznej i zadania własne jednostek samorządu terytorialnego, w tym głównie drogi, ulice, mosty, sektor wodno-kanalizacyjny, infrastruktura społeczna, gospodarka odpadami, transport zbiorowy, ciepłownictwo, ochrona zdrowia.

8. SYSTEM REALIZACJI STRATEGII

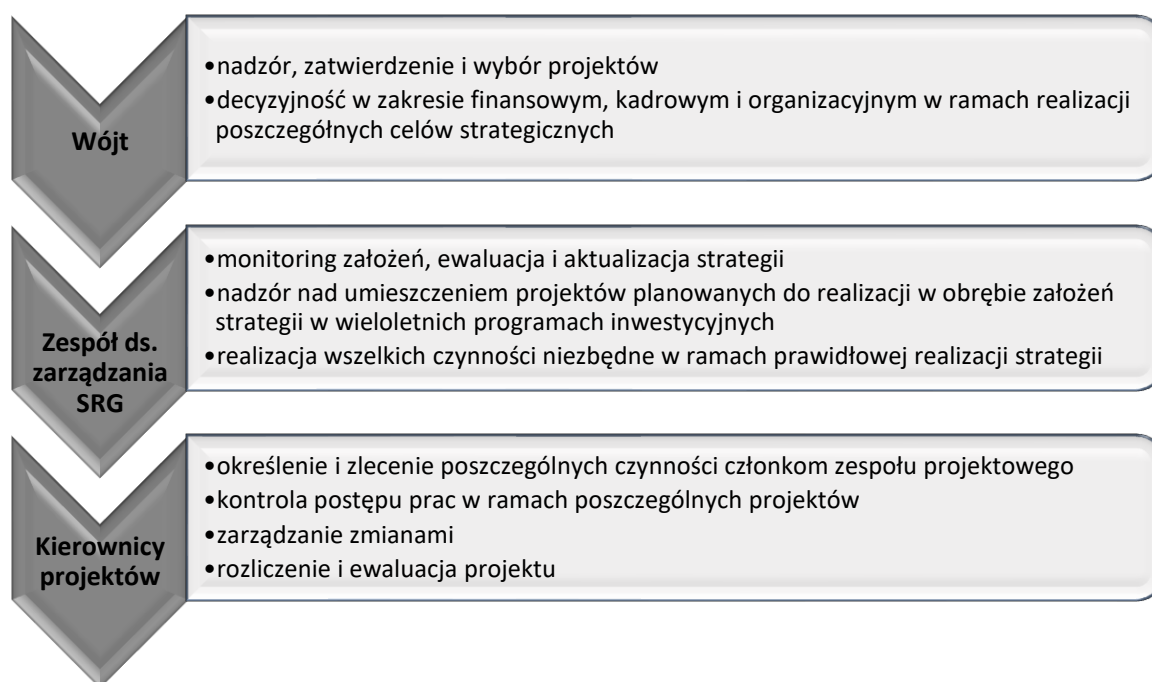
Realizacja założeń *Strategii Rozwoju Gminy Odrzywół na lata 2021-2030* odbywać się będzie w oparciu o rzetelne wdrażanie dokumentu, stały monitoring i ewaluację działań. Wdrażanie Strategii zakłada:

- realizację przedmiotowych działań,
- ewaluację i monitorowanie procesu realizacji kierunków i działań określonych w strategii,
- aktualizację założeń dokumentu w oparciu o propozycje od partnerów i interesariuszy strategii,
- koordynację procesu aktualizacji strategii we współpracy z Radą Gminy Odrzywół,
- działania promujące założenia dokumentu,
- stałą weryfikację źródeł finansowania dla działań.

Za koordynację realizacji założeń *Strategii Rozwoju Gminy Odrzywół* odpowiedzialny będzie Wójt Gminy we współpracy z podległymi mu wydziałami i pracownikami Urzędu Gminy Odrzywół jako zespołem ds. zarządzania strategią oraz kierowników, dyrektorów jednostek odpowiedzialnych za wdrażanie poszczególnych kierunków działań przydzielonych im ze względu na posiadane kompetencje w danym zakresie.

Ilustracja 17: Schemat zarządzania Strategią Rozwoju Gminy Odrzywół na lata 2022-2030, oprac. własne

Rada Gminy Odrzywół stanowić będzie wsparcie strategiczne przy realizacji założeń przedmiotowego dokumentu i podejmowaniu decyzji strategicznych. Strategia definiuje działania, za których realizację odpowiadać mogą organizacje pozarządowe oraz przedsiębiorcy z terenu gminy, partnerzy społeczno-gospodarczy i społeczność lokalna, dlatego też istotne jest wdrażanie skutecznych mechanizmów współdziałania między Gminą Odrzywół jako liderem i koordynatorem a pozostałymi interesariuszami.

Strategia *Rozwoju Gminy Odrzywół* wdrażana będzie poprzez wykorzystanie instrumentów obejmujących narzędzia programowe i finansowe, których zakres przedmiotowy lub kierunki wydatkowania środków podlegają bezpośredniej kontroli ze strony organów samorządu, tj.:

- programy i strategie branżowe,
- uchwały budżetowe,
- dokumenty finansowe, określające krótko i długofalowe kierunki koncentracji środków finansowych,
- projekty międzysektorowe i międzyorganizacyjne,

Działaniem rekomendowanym w obszarze wdrażania Strategii jest aktualizacja i przyjęcie programów i planów określających dokładny zakres działań koniecznych do realizacji w zakresie celów wskazanych w Strategii w poszczególnych dziedzinach (np. pomocy społecznej, ochrony środowiska, rewitalizacji, gospodarki niskoemisyjnej oraz pozostałych strategii i programów).

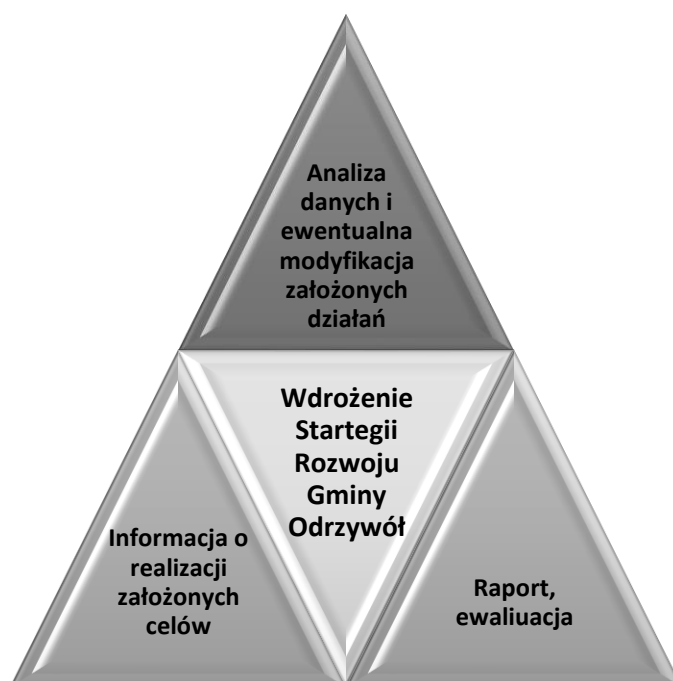
Priorytetem wdrażania Strategii jest również zachęcanie społeczności lokalnej do aktywnego udziału w planowaniu i realizacji działań przyczyniających się do rozwoju społeczno – gospodarczego Gminy Odrzywół. Elektroniczna wersja dokumentu znajdować się będzie na stronie internetowej gminy i dostępna będzie w Urzędzie Gminy Odrzywół. Na stronie internetowej gminy znajdować się będą wszelkie informacje dotyczące terminów i zakresu tematycznego spotkań oraz działań realizowanych

w ramach dokumentu, co umożliwi wszystkim zainteresowanym czynny udział w kreowaniu wizji rozwoju Gminy Odrzywół.

Narzędziem identyfikacji osiągniętych rezultatów oraz porównaniu ich zgodności z założeniami i celami będzie stały monitoring wdrażania *Strategii Rozwoju Gminy Odrzywół*. Monitorowanie umożliwi: bieżącą ocenę realizacji działań i osiągnięcia celów, prognozowanie możliwych zmian warunków realizacji Strategii, podjęcie czynności naprawczych i zabezpieczających, informowanie lokalnej społeczności o osiągniętych efektach, zapewnienie spójności różnych dokumentów programowych.

Ilustracja 18: Monitoring Strategii Rozwoju Gminy Odrzywół na lata 2022-2030, oprac. własne

Zebrane i opracowane w procesie monitoringu dane posłużą do przeprowadzenia ewaluacji działań określonych w *Strategii Rozwoju Gminy Odrzywół*. Ewaluacja (jako proces systematycznego zbierania, analizy i interpretacji danych w celu określenia wartości Strategii), powinna odpowiadać na pytanie, w jakim stopniu strategia rozwiązuje realne problemy społeczności lokalnej, a dodatkowo koncentrować się na realizacji oceny zapisów strategii np. wskaźników realizacji celów i działań strategii, rozwiązywanie problemów.

Sprawozdawczość realizowana będzie w rocznych okresach sprawozdawczych, w oparciu o analizę wskaźnikową, na podstawie własnych danych i informacji statystyki publicznej generowanej przez Bank Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego i statystyk realizatorów działań. Podmiotem odpowiedzialnym za monitorowanie będzie Wójt Gminy Odrzywół, który realizuje swoje zadania poprzez jednostki podległe. W procesie ewaluacji będzie wykorzystana metoda samodzielnej oceny stopnia realizacji strategii i osiągniętych efektów na podstawie informacji pochodzących ze sprawozdań i raportów. Informacje dot. stopnia realizacji działań zdefiniowanych w przedmiotowym

dokumencie zawarte będą przede wszystkim w sporządzanym w terminie do dnia 31 maja każdego roku, raporcie o stanie gminy, który wynika z nałożonymi na jednostki samorządu terytorialnego zobowiązaniem wynikającym z art. 28aa ust. 1 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym. Powyższy schemat monitoringu pozwoli na wykrycie nieprawidłowości i zagrożeń w zakresie realizacji zadań i osiągnięcia założonych wskaźników. W 2030 roku, jako ostatnim okresie badania stopnia realizacji założeń Strategii, zostanie sporządzony raport z ewaluacji zawierający podsumowanie efektów wybranych do realizacji działań w całym okresie jej wdrażania będący podsumowaniem realizacji założeń *Strategii Rozwoju Gminy Odrzywół na lata 2022-2030*. Zawarte w nim wnioski i rekomendacje, pozwolą na perspektywiczny i zrównoważony rozwój gminy oraz usprawnienie procesu wdrażania Strategii na kolejne lata.

SPIS ILUSTRACJI

Ilustracja 1: Gmina Odrzywół – lokalizacja i granice gminy, źródło: https://pl.m.wikipedia.org/wiki/Plik:Odrzyw%C3%B3%C5%82_(gmina)_location_map.png	5
Ilustracja 2: Demografia w Gminie Odrzywół w latach 2010-2020, oprac. własne na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego	7
Ilustracja 3: Przyrost naturalny w Gminie Odrzywół w latach 2010-2020, oprac. własne na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego	8
Ilustracja 4: Migracja w Gminie Odrzywół w latach 2010-2020, oprac. własne na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego	9
Ilustracja 5: Liczba interwencji policyjnych na terenie Gminy Odrzywół w latach 2018-2021, dane na podstawie Raportów rocznych o stanie Gminy Odrzywół	18
Ilustracja 6: Szacunkowa stopa bezrobocia rejestrowanego w Gminie Odrzywół w latach 2010-2020, oprac. własne na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego	21
Ilustracja 7: Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w Gminie Odrzywół w latach 2010-2020, oprac. własne na podstawie danych statystycznych Głównego Urzędu Statystycznego	24
Ilustracja 8: Użytki rolne w Gminie Odrzywół	27
Ilustracja 9: Obszary strategicznego rozwoju Gminy Odrzywół do roku 2030	39
Ilustracja 10: Obszary narażone na niebezpieczeństwo powodzi na obszarze dorzecza Wisły, źródło: Plan zarządzania ryzykiem powodziowym dla obszaru dorzecza Wisły na podstawie analiz obecnego systemu ochrony przeciwpowodziowej na potrzeby opracowania planów zarządzania ryzykiem powodziowym dla obszarów dorzeczy i regionów wodnych, MGGP S.A. i IMGW-PIB	51
Ilustracja 11: Położenie GZWP nr 412 i 413 Zbiornika Goszczewice - Szydłowiec na terenie gminy Odrzywół, źródło: PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY ODRZYWÓŁ na lata 2013 - 2016 z perspektywą do roku 2020 aktualizacja	52
Ilustracja 12: Mapa obszarów chronionych i obszarów Natura 2000, źródło: https://natura2000.gdos.gov.pl	53
Ilustracja 13: Model struktury funkcjonalno-przestrzennej na terenie miejscowości Odrzywół	54
Ilustracja 14: Model struktury funkcjonalno-przestrzennej na terenie Gminy Odrzywół	55
Ilustracja 15: Obszar rewitalizacji wskazany w Programie Rewitalizacji Gminy Odrzywół na lata 2016-2023, źródło: Program Rewitalizacji Gminy Odrzywół na lata 2016-2023	58
Ilustracja 16: Obszary strategiczne dla rozwoju Gminy Odrzywół	60
Ilustracja 17: Schemat zarządzania Strategią Rozwoju Gminy Odrzywół na lata 2022-2030, oprac. własne	70
Ilustracja 18: Monitoring Strategii Rozwoju Gminy Odrzywół na lata 2022-2030, oprac. własne	71

SPIS TABEL

Tabela 1: Wykaz sołectw i miejscowości na terenie Gminy Odrzywół	5
Tabela 2: Położenie geograficzne – uwarunkowania i wyzwania	6
Tabela 3: Struktura demograficzna z podziałem na płeć i wiek mieszkańców w Gminie Odrzywół w 2021, źródło: dane demograficzne Urzędu Gminy w Odrzywole.....	6
Tabela 4: Gęstość zaludnienia na 1 km ² w Gminie Odrzywół, oprac. własne na podstawie danych z GUS oraz Urzędu Gminy w Odrzywole	7
Tabela 5: Demografia – uwarunkowania i wyzwania.....	9
Tabela 6: Podmioty realizujące zadania z zakresu wychowania sportowego na terenie Gminy Odrzywół	11
Tabela 7: Podmioty kulturalne na terenie Gminy Odrzywół.....	11
Tabela 8: Placówki edukacyjne w Gminie Odrzywół.....	12
Tabela 9: Uczniowie w PSP im. Jana Pawła II w Odrzywole	15
Tabela 10: Wychowankowie i pracownicy Młodzieżowego Ośrodka Wychowawczego im. Ks. Jana Ziei w Kolonii Ossa	15
Tabela 11: Kapitał społeczny – uwarunkowania i wyzwania	15
Tabela 12: Liczba osób korzystających z pomocy społecznej z podziałem na kategorie udzielanej pomocy przez GOPS w latach 2020-2021.....	16
Tabela 13: Liczba interwencji policyjnych na terenie Gminy Odrzywół w latach 2018-2021, dane na podstawie Raportów rocznych o stanie Gminy Odrzywół	18
Tabela 14: Liczba interwencji OSP na terenie Gminy Odrzywół w latach 2019-2021, dane na podstawie Raportów rocznych o stanie Gminy Odrzywół	19
Tabela 15: Polityka społeczna, opieka zdrowotna, bezpieczeństwo: uwarunkowania i wyzwania.....	19
Tabela 16: Struktura bezrobocia na terenie Gminy Odrzywół stan na dzień 31.12.2021 r., na podstawie danych z Powiatowego Urzędu Pracy w Przysusze	22
Tabela 17: Poziom bezrobocia w poszczególnych miejscowościach Gminy Odrzywół w latach 2018-2021, dane na podstawie informacji uzyskanych z Powiatowego Urzędu Pracy w Przysusze.....	23
Tabela 18: Gospodarka – uwarunkowania i wyzwania	25
Tabela 19: Klimat, rolnictwo – uwarunkowania i wyzwania.....	28
Tabela 20: Turystyka i dziedzictwo kulturowe – uwarunkowania i wyzwania.....	30
Tabela 21: Infrastruktura techniczna – uwarunkowania i wyzwania.....	33
Tabela 22: Drzewo celów	39
Tabela 23: Karta projektu nr 1	44
Tabela 24: Karta projektu nr 2	44
Tabela 25: Karta projektu nr 3	45
Tabela 26: Karta projektu nr 4	45
Tabela 27: Karta projektu nr 5	46
Tabela 28: Karta projektu nr 6	46
Tabela 29: Karta projektu nr 7	47
Tabela 30: Karta projektu nr 8	48
Tabela 31: Karta projektu nr 9	48
Tabela 32: Karta projektu nr 10	49
Tabela 33: Karta projektu nr 11	49

Tabela 34: Projekty zrealizowane przez Gminę Odrzywół w okresie programowania 2014-2020, oprac. własne na podstawie danych zawartych w Raporcie o stanie Gminy Odrzywół za 2020 r. oraz na stronie: <https://mapadotacji.gov.pl/>..... 64

ZAŁĄCZNIKI

1. Załącznik nr 1: Analiza ankiet dot. stanu istniejącego oraz perspektyw rozwoju Gminy Odrzywół
2. Załącznik nr 2: Karta projektu

Załącznik nr 1: Analiza ankiet dot. stanu istniejącego oraz perspektyw rozwoju Gminy Odrzywół

Przedmiotowa ankieta pn. „ANKIETA – stan istniejący oraz perspektywy rozwoju Gminy Odrzywół” adresowana była do pełnoletnich mieszkańców Gminy Odrzywół. Priorytetem badania ankietowego było zgromadzenie materiałów poglądowych w celu przygotowania *Strategii Rozwoju Gminy Odrzywół na lata 2022-2030*.

Ankieta zawierała 8 pytań oraz tzw. metryczkę osoby ankietowanej i udostępniona była w wersji papierowej i elektronicznej przez okres dwóch tygodni. Wypełnione ankiety należało złożyć do dnia 07.05.2022 r. w pokoju nr 14 Urzędu Gminy w Odrzywole lub przesłać na adres: sekretariat@odrzywol.eu.

Poniżej przedstawiono graficzną i statystyczną analizę ankiet.

Metryka ankietowanych

W badaniu ankietowym wzięło udział 33 osoby (60,6% kobiet i 39,4% mężczyzn), co stanowi 2,96% pełnoletnich mieszkańców Gminy Odrzywół. Poniżej zawarto tabelę definiującą profil ankietowanych:

WIEK	
18-25	1
26-35	4
36-50	10
51-65	15
66 i więcej	3
PŁEĆ	
Kobieta	20
Mężczyzna	13
WYKSZTAŁCENIE	
podstawowe	0
zawodowe	1
średnie	6
wyższe	26
DZIAŁALNOŚĆ ZAWODOWA	
własna działalność gospodarcza	1
praca w sektorze prywatnym	3
praca w sektorze publicznym	19
uczeń/student	
bezrobotny	
praca w organizacji pozarządowej	1
emeryt/rencista	4
rolnik	1
MIEJSCE ZAMIESZKANIA	
teren gminy (ponad rok)	28

teren gminy (od roku)	3
nie dotyczy	2

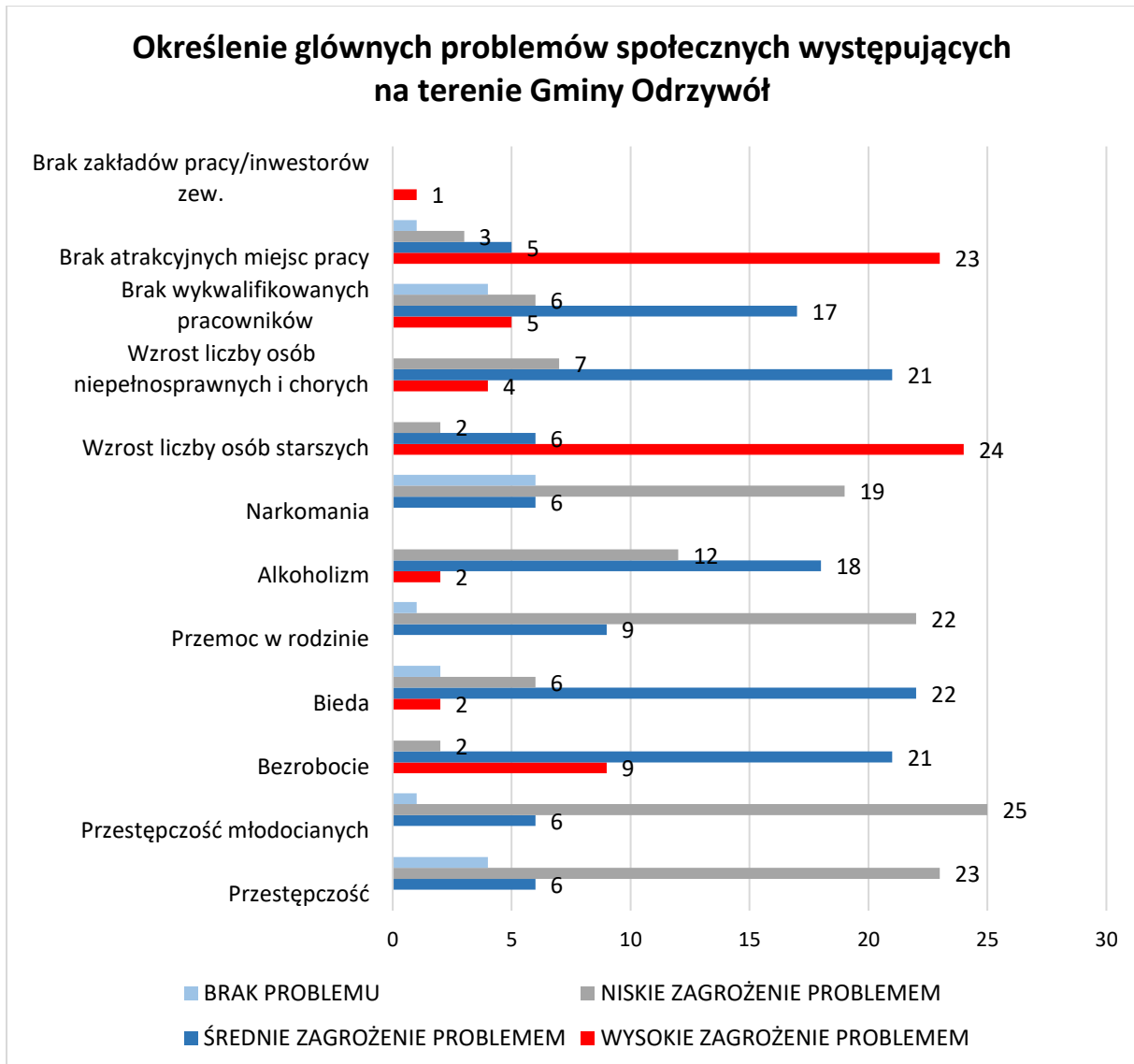
1. Statystyka odpowiedzi na pytanie 1 ankiety tj. Ocena warunków życia/działalności w Gminie oraz możliwości jej rozwoju

Ocena warunków życia/działalności w Gminie oraz możliwości jej rozwoju	BARDZO DOBRE	DOBRE	ŚREDNIE	ZŁE	BARDZO ZŁE
warunki dla rozwoju przedsiębiorczości		7	16	7	2
dostęp do instytucji, placówek usługowych	4	11	11	6	
dostęp do infrastruktury sportu i rekreacji, ciekawego spędzenia czasu	4	10	10	4	4
dostęp do infrastruktury kultury i rozrywki	1	7	15	5	4
poziom oferty i wydarzeń kulturalnych	2	4	19	4	3
stan środowiska naturalnego	5	20	6		
walory krajobrazowe	15	15	2		
zagospodarowanie przestrzeni publicznych (w tym: place, skwery, parki)	6	13	13		
stan i jakość dróg	6	19	4	1	
dostęp do infrastruktury komunalnej (wodociągi)	17	13	2		
dostęp do infrastruktury komunalnej (kanalizacja)	7	18	7		
dostępność transportu publicznego	4	4	14	9	1
bezpieczeństwo publiczne	5	18	9		
poziom wykształcenia mieszkańców		16	15	1	
rynek pracy (możliwość zatrudnienia)			14	13	6
dostępność i jakość opieki społecznej	7	15	6	4	
dostępność i jakość opieki zdrowotnej	4	16	10	1	
dostępność i jakość edukacji przedszkolnej	11	16	5		
dostępność i jakość szkolnictwa na poziomie podstawowym	10	18	3		1
dostępność i jakość szkolnictwa na poziomie średnim	3	19	10	1	
usługi turystyczne		1	17	7	6
dostępność do bazy gastronomicznej		1	10	17	4
dostępność do bazy noclegowej	1	1	8	13	8
dostęp do internetu	6	19	6	1	
dostęp do usług publicznych świadczonych przez internet	5	16	10	1	
dostępność terenów przeznaczonych pod inwestycje	1	6	18	2	4
aktywność środowisk lokalnych	1	9	15	6	1
rozwój rolnictwa i branży rolno-spożywczej		6	16	9	1
atrakcyjność gminy dla turystów		16	11	4	
jakość rządzenia oraz funkcjonowanie administracji publicznej w gminie	5	13	6	1	1
rozwój innowacji w przedsiębiorstwach		4	18	7	3

atrakcyjne miejsca pracy w przemyśle			10	11	11
pomoc w eksportowaniu towarów i usług			12	11	8
współpraca biznesu, rolnictwa z uczelniami, centrami transferu wiedzy			10	13	8

2. Statystyka odpowiedzi na pytanie 2 ankiety tj. Określenie głównych problemów społecznych występujących na terenie gminy

3. Statystyka odpowiedzi na pytanie 3 ankiety tj. „Proszę o wybranie maksymalnie 6 priorytetów, które mają lub mogłyby mieć największy wpływ na rozwój Gminy w latach 2021-2030 oraz rozwiązywanie istniejących problemów i barier rozwoju”:

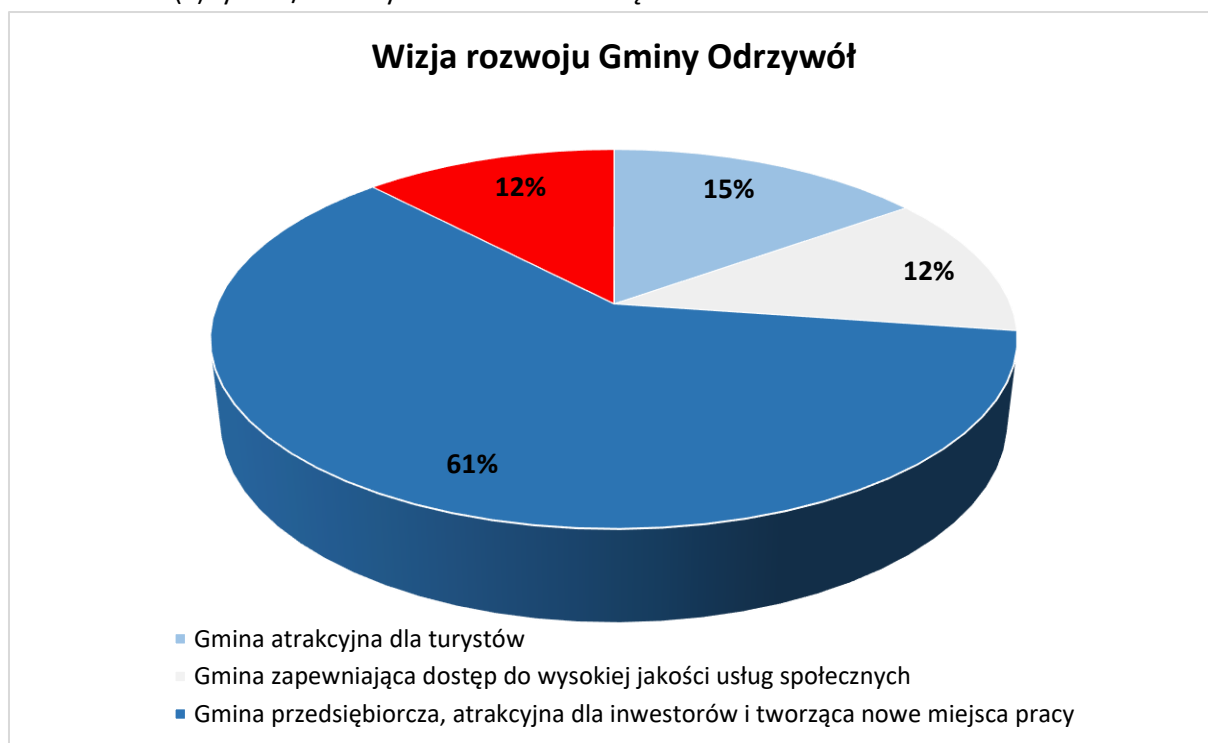

4. Statystyka odpowiedzi na pytanie 7 ankiety tj. Proszę ocenić poniższe stwierdzenia dotyczące Gminy:

Działanie / ocena	Bardzo wysoka	Wysoka	Średnia/przeciętna	Niska	Bardzo niska
Atrakcyjna jako miejsce zamieszkania	1	8	14		
Atrakcyjna jako miejsce do pracy		2	11	7	2
Atrakcyjna jako miejsce do wypoczynku		16	6	1	
Atrakcyjniejsza niż sąsiednie gminy		4	17		1
Położona w atrakcyjnym miejscu regionu		9	11	3	
To gmina, w której można czuć się bezpiecznie	1	16	6		
To gmina, z którą jestem silnie związany/a	3	14	4	1	

5. Statystyka odpowiedzi na pytanie 8 ankiety tj. Proszę zaznaczyć jedną odpowiedź z czym chciał(a)by Pani/Pan aby utożsamiano Gminę w roku 2030?

W wyniku odpowiedzi ankietowanych na pytania 4 i 5 wskazano propozycje następujących działań inwestycyjnych:

5. Budowa kina;
6. Budowa domu kultury w Odrzywole;
7. Budowa lub adaptacja istniejącego budynku w Odrzywole do funkcji obiektu sportowego z siłownią, dostępem do rehabilitacji, basenem;
8. Budowa zbiornika wodnego w Wysokinie-Cetenu;
9. Budowa lokalu przeznaczonego do realizacji imprez okolicznościowych w Odrzywole;

10. Budowa ścieżek rowerowych m.in. na terenie Odrzywołu, Wysokina, Kłonny, Cetnia, Kamiennej Woli oraz na odcinku Myślakowice -Nowe Miasto;
11. Budowa świetlicy wiejskiej w Cetniu;
12. Dbłość o czystość ulic, skwerów publicznych i rynku w Odrzywole;
13. Modernizacja i rozbudowa oczyszczalni w Odrzywole;
14. Modernizacja oświetlenia ulicznego - wymiana istniejących opraw na LED;
15. Modernizacja i przebudowa dróg na terenie Gminy Odrzywół m.in. w Kłonnie i Kłonnie Kol., od Leśniczówki do Janówka I i II;
16. Modernizacja i adaptacja remizy OSP w Odrzywole jako Sali do miejsca spotkań okolicznościowych;
17. Odnowienie budynku mieszkalno-usługowego (tzw. weterynarii) w Wysokinie;
18. Budowa zaplecza OSP Wysokin;
19. Zakup nowego samochodu pożarniczego;
20. Modernizacja boiska w Cetniu.
21. Remont Świetlicy Wiejskiej w Kłonnie;
22. Remont/renowacja kaplicy w Kolonii Ossie;
23. Remont budynku Urzędu Gminy w Odrzywole;
24. Rozbudowa sieci kanalizacyjnej w nieskanalizowanych miejscowościach;
25. Rozbudowa ośrodka zdrowia w Odrzywole i powstanie przychodni specjalistycznych;
26. Termomodernizacja i rozbudowa budynku przedszkola w Odrzywole i oddziałów przedszkolnych na terenie gminy;
27. Uregulowanie stanu prawnego wspólnot gruntowych na terenie gminy;
28. Wspieranie inicjatyw z zakresu powstania lokalów gastronomicznych;
29. Zagospodarowanie przestrzeni wokół zbiornika wodnego w Odrzywole;
30. Zagospodarowanie terenu targowiska Odrzywół-Radomsko.

W wyniku analizy odpowiedzi na pytanie 6 udzielonych przez osoby ankietowane zweryfikowano następujące atuty Gminy Odrzywół:

- Rozbudowana infrastruktura sportowa: liczne place zabaw, boiska i siłownie zewnętrzne;
- Rozbudowana infrastruktura techniczna: sieć wodociągowa i kanalizacyjna;
- Korzystne położenie komunikacyjne i rozbudowana sieć drogowa;
- Walory przyrodnicze: malowniczy krajobraz, obszary cenne środowiskowo;
- Potencjał turystyczny gminy: zbiornik wodny i park w Odrzywole, kaplica w miejscowości Stanisławów, malownicze tereny o potencjale rekreacyjno-turystycznym;
- Działalność instytucji aktywizujących społeczność lokalną tj. świetlice wiejskie, OSP, Klub Senior w Odrzywole, ŚDS Myślakowice, Maluch Plus;
- Dbłość o regionalną kulturę ludową, organizacja wydarzeń kulturalnych w tym m.in. Festiwalu Ludowego.

Załącznik nr 2: Karta projektu

Karta projektu		
Nazwa zadania		
Opis		
Obszar realizacji		
Cel zadania		
Podmiot realizujący		
Partnerzy		
Czas realizacji		
Koszt zadania (PLN)		
Źródło finansowania (PLN, %)		
Zgodność ze strategią	Cel strategiczny	
	Cel operacyjny	
	Kierunek działania	
Wskaźniki	produktu	
	rezultatu	
	oddziaływania	
Data i podpis osoby zgłaszającej zadanie		Data i podpis Kierownika projektu
Data i podpis Skarbnika		Data i podpis Wójta